

Miljøgodkendelse af Svinebruget "Årupgaard" Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa

§ 12

Lovbekendtgørelse nr. 1486
af 4. december 2009 af lov
om miljøgodkendelse mv. af
husdyrbrug med senere æn-
dringer

Godkendelsesdato:
29. september 2010

Aabenraa Kommune
Teknik & Miljø
Miljø & Natur
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76

Indholdsfortegnelse

Datablad	4
1 Resumé og samlet vurdering	5
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	5
1.2 Ikke teknisk resumé	5
1.3 Offentlighed	12
1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse	13
2 Vilkår	15
2.1 Generelle forhold	15
2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	15
2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift	15
2.4 Gødningsproduktion og – håndtering	18
2.5 Forurening og gener fra husdyrbruget	18
2.6 Påvirkninger fra arealerne	20
2.7 Husdyrbrugets ophør	21
2.8 Egenkontrol og dokumentation	21
3 Generelle forhold	23
3.1 Beskrivelse af husdyrbruget	23
3.2 Meddelelsespligt	23
3.3 Gyldighed	23
3.4 Retsbeskyttelse	24
3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	24
4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	25
4.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.	25
4.2 Placering i landskabet	28
5 Husdyrhold, staldanlæg og drift	31
5.1 Husdyrhold og staldindretning	31
5.1.1 Generelt	31
5.1.2 BAT staldteknologi	32
5.2 Ventilation	35
5.3 Fodring	35
5.3.1 Generelt	35
5.3.2 BAT foder	36
5.4 Opbevaring og håndtering af foder	36
5.5 Rengøring af stalde	37
5.6 Energi- og vandforbrug	37
5.6.1 Generelt	37
5.6.2 BAT energi- og vandforbrug	38
5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand	39
5.8 Kemikalier og medicin	39
5.9 Affald	40
5.9.1 Generelt	40
5.9.2 BAT affald	41
5.10 Olie	42
5.11 Driftsforstyrrelser og uheld	42
5.11.1 Generelt	42
5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld	43
6 Gødningsproduktion og –håndtering	44
6.1 Gødningstyper og -mængder	44
6.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning	44
6.2.1 Generelt	44
6.2.2 BAT opbevaring af husdyrgødning	45
6.3 Drift af gyllekølingsanlæg	45

6.4	Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost	45
6.5	Anden organisk gødning	45
6.6	Håndtering og udbringning af husdyrgødning	46
6.6.1	Generelt	46
6.6.2	BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning	46
7	Forurening og gener fra husdyrbruget	47
7.1	Lugt	47
7.2	Fluer og skadedyr	48
7.3	Transport	48
7.4	Støj	49
7.5	Støv	50
7.6	Lys	50
7.7	Ammoniak – generel reduktion	50
7.8	Ammoniak – individuel reduktion	51
8	Påvirkninger fra arealerne	74
8.1	Udbringningsarealerne	74
8.1.1	Arealanvendelse	75
8.1.2	Aftalearealer	76
8.2	Beskyttet natur	78
8.3	Nitrat til grundvand	80
8.4	Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande	81
8.5	Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande	83
8.6	Natura 2000	84
8.7	Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	88
9	Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi	92
10	Alternative muligheder og 0-alternativet	96
11	Husdyrbrugets ophør	97
12	Egenkontrol og dokumentation	98
13	Klagevejledning	99
14	Bilag	101

Datablad

Titel:	Miljøgodkendelse af svinebruget "Årupgård" på Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa. Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.
Godkendelsesdato:	29. september 2010
Ansøger:	Laurits Hansen, Lauesgårdsvej 11, 6100 Haderslev
Telefonnr.:	74 58 22 77
Mobilnummer:	61 37 29 77
E-mail:	lauesgaard@mail.tele.dk
Ejer af ejendommen:	Laurits Hansen, Lauesgårdsvej 11, 6100 Haderslev
Husdyrbrugets navn:	Årupgaard
Ejendomsnr.:	5800016807
Matr.nr. og ejerlav:	47, 831, 986, 987 og 1037 Stubbæk, Ensted 96, Røllum Ensted
CVR nr.:	12194390
CVR/p nr.:	12194390
CHRnr.:	84268
Biaktiviteter:	ingen
Andre ejendomme:	Lauesgårdsvej 11, 6100 Haderslev
Miljørådgiver:	Britt Bjerre Paulsen, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa, tlf. 74 36 50 79, e-mail: bbp@landbosyd.dk
Tilsynsmyndighed:	Aabenraa Kommune
Sagsbehandler, miljø:	Ekstern konsulent: Anne H. Christensen, Orbicon Leif Hansen Kvalitetssikring: Karina Kroustrup, Orbicon Leif Hansen
Kvalitetssikring, miljø:	Lene Kragh Møller
Sagsbehandler, natur:	Ekstern konsulent: Bjarne Moeslund, Orbicon Leif Hansen og Anne H. Christensen, Orbicon Leif Hansen
Kvalitetssikring, natur:	Birgitte Myrthue
Sagsnr:	09/45, dok. 131
Øvrige afgørelser:	ingen

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Laurits Hansen har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktionen på ejendommen "Årupgaard" beliggende Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem. I ansøgningsystemet er der beregninger af bl.a. lugtgener, overholdelse af afstand og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre.

Ansøgning er oprindeligt indsendt den 19. december 2008, seneste revision af ansøgningen er med skema nr. 10155, version 5 indsendt til Aabenraa Kommune og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 20 september 2010. Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Husdyrbruget er tidligere miljøgodkendt i april 2000, samtidig blev udarbejdet et tillæg nr. 1 til Regionplan 1997-2008 den 5. april 2000.

Herefter er der sket en ændring af dyreholdet i 2006/2007 til 1.255 søer med smågrise, der er samtidig etableret en transponderstald på 2.540 m², og en eksisterende stald er ombygget fra fuldspaltegulv til delvis spaltegulv. Sønderjyllands Amt har den 15. december 2006 truffet afgørelse om, at ændringen ikke kræver en VVM-screening. Aabenraa Kommune har efterfølgende accepteret ændringen med brev af 20. december 2006.

Ansøgningen vedrører udvidelse af produktionen i søer, smågrise og polte.

Dyreholdets størrelse skal i henhold til bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. beregnes efter bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. Dyreholdets størrelse er i nudrift beregnet til 294,1 dyreenheder (gl. DE) og i ansøgt drift til 342,7 dyreenheder (gl. DE). Der er således ansøgt om en miljøgodkendelse efter § 12.

Alle vurderingerne efter bilag 3 og 4 i bekendtgørelse nr. 294 af 18. april 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug skal foretages under anvendelse af omregningsfaktorerne for beregning af dyreenheder i henhold til bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om ændringer af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. Dyreholdets størrelse i nudrift er 293,22 dyreenheder (nye DE) og ansøgt drift 339,55 dyreenheder (nye DE).

Ansøger planlægger i forbindelse med udvidelsen, at:

- Udvide drægtighedsstalden således, at den fortsætter ind i en eksisterende halmlade (1.1.3), hvorved det oprindelige bygningsareal på ca. 3.200 m² opretholdes
- Ændre en eksisterende sostald til kombineret fare- og poltestald (1.1.6), hvorved det oprindelige bygningsareal på ca. 1.000 m² opretholdes
- Etablere en ny fodersilo

Udskiftning samt etablering af staldsystemer forventes at starte umiddelbart efter, at godkendelsen er meddelt og afsluttet indenfor et år. Umiddelbart efter renoveringen udvides dyreholdet iht. det ansøgte.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Svineproduktionen på Årup Skovvej 60 udvider fra de nuværende 1.255 søer (28,4 smågrise/årsso) og 3.514 smågrise (7,2-9 kg) svarende til 293,22 DE til 1.400 søer (30 smågrise / årsso), 250 smågrise (8-20 kg) samt 250 polte (20-107 kg) svarende til 339,55 DE.

Der afgives 138,24 DE svinegylle til andre bedrifter. Der hører 143,96 ha udbringningsarealer (ejet/forpagtet) til produktionen samt 105,69 ha aftalearealer, i alt 249,65 ha udspretningsareal.

Alle aftalearealer er beliggende i nitrat- og fosforklasse 0, og ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Ingen aftalearealer er beliggende således, at der skal tages særlige hensyn udover de generelle lovkrav, hvad angår kvælstofdeposition og kvælstofudvaskning eller fosforafstrømning, da ingen af aftalearealerne er beliggende i oplande til målsatte søer og heller ikke afvander til Natura 2000 overbelastet med fosfor. Der er foretaget projektilpasninger i det ansøgte således, at aftalearealer der ikke har været omlagt i en årrække er taget ud af ansøgningen, jf. afsnit 8.1.2.

Der er på baggrund af de foretagne projektilpasninger ikke stillet krav om udarbejdelse af en § 16 arealgodkendelse af de pågældende tredjemandsarealer. Aftalearealerne behandles derfor ikke yderligere i denne godkendelse.

Udbringningsarealerne (ejet/forpagtet) sydøst for ejendommen ligger indenfor 300 m af byzone (Stubbæk), mens arealerne nord for ejendommen ligger indenfor 800 m af byzone (Aabenraa), som er nærmeste byzone ift. anlægget. Placeringen fremgår af kortbilag.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Der foretages renovering i eksisterende bygninger og en del af halmladen inddrages som stald, hvorfor der ikke etableres nyt byggeri i forbindelse med det ansøgte. Der etableres en fodersilo vest for ejendommens anlæg i tilknytning til eksisterende anlæg og siloer. Etablering af den pågældende silo lovliggøres ved denne godkendelse.

Da der ikke etableres nye anlæg vil hele produktionsanlægget fortsat ligge samlet i ansøgt drift. Alle afstandskrav er overholdt, hvad angår etablering af ny fodersilo samt ift. den ændrede anvendelse af den eksisterende halmlade, der i ansøgt drift inddrages som sostald.

Landskabelige værdier

Ejendommen Årupgaard ligger delvis indenfor udpegningen "værdifulde landskaber", og selve ejendommen indgår i udpegningen "værdifulde kulturmiljøer" (hovedgård, valfartskapel og husmandssteder).

Ejendommen er mod nord afgrænset af Årupskov. Syd og øst for ejendommen ud mod Årup Skovvej er der beplantning, som afskærmer ift. naboer beliggende syd for ejendommen. Den nye fodersilo er placeret mellem eksisterende gyllebeholdere og sostald sammen med øvrige siloer, og er derfor afskærmet af disse.

Da der ikke etableres nye driftsbygninger, idet anvendelsen af eksisterende byggeri ændres, og da den nye fodersilo placeres mellem eksisterende anlæg, anses det ikke som nødvendigt at etablere yderligere afskærmende beplantning omkring ejendommens anlæg.

Lugt, støv og støj

Produktionen vil forsætte i de eksisterende bygninger, herunder inddrages en andel af den eksisterende halmlade i forlængelse af sostalden. Udvidelse af soholdet foregår i staldbygningerne længst væk fra naboer, og der etableres ikke nye opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Ifølge beregningerne i IT-ansøgningssystemet er lugtgenekriterierne overholdt ved det ansøgte. Nærmeste nabo ligger ca. 450 m syd for nærmeste stald, fare-/poltestalden (1.1.6). Den ukorrigerede geneafstand er beregnet til 144,95 m, jf. ansøgningen, og lugtgenekriteriet i forhold til enkeltbolig er dermed overholdt. Nærmeste byzone og samlede bebyggelse er Aabenraa. Afstanden hertil fra nærmeste stald, løbestalden (1.1.1) er

ca. 1.100 m. Den ukorrigerede geneafstand er beregnet til 458,39 m og genekriteriet er dermed også overholdt for byzone/samlet bebyggelse.

Der kan forekomme støv i forbindelse med, at der køres bigballer ind i halmladen efter høst. Desuden kan indblæsning af foder medføre en del støv. Grundet ejendommens beliggenhed væk fra naboer samt fodersiloer og halmladens placering forventes ingen støvgener udenfor husdyrbruget og dets arealer.

De primære støjkilder på ejendommen omfatter ventilationsafkastene, fodringsanlæg samt kompressor. Støjen herfra kan ikke høres udenfor husdyrbruget, og niveauet forventes ikke at øges som følge af udvidelsen, da denne sker i eksisterende stalde og er af begrænset omfang ift. nudriften.

Transport til og fra ejendommen

Udvidelsen af husdyrbruget forventes ikke at medføre en væsentlig stigning i antallet af transporter til og fra ejendommen. Der sker en stigning i antallet af transporter med gylle, men til gengæld reduceres antallet af transporter med fyringsolie, idet der i ansøgt drift genindvindes varme fra gyllekølingsanlægget.

Transport med gylle foregår hovedsageligt udenom tæt bebyggede områder, dog kan der i nogle tilfælde være behov for at køre igennem Stubbæk i forbindelse med udbringning på arealerne beliggende sydøst for ejendommen. Transportruterne fremgår af kortbilag.

Adgang til ejendommen sker ad offentlige veje. Størstedelen af transporterne sker i dagtimerne, mens der i forbindelse med høst og udbringning af husdyrgødning kan forekomme transporter udenfor almindelig arbejdstid.

Idet transporterne hovedsageligt sker udenom tættere bebyggede områder, og da produktionsudvidelsen ikke forventes at medføre en væsentlig stigning i antallet af transporter til og fra ejendommen anses antallet af transporter ikke at give anledning til væsentlige gener for omboende

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget. Nærmeste § 7 er en højmose beliggende ved Hostrup sø ca. 3,6 km syd for ejendommen.

Nærmeste Natura 2000 område er Bolderslev Skov og Uge Skov, EF-habitatområde nr. 85 beliggende ca. 2,5 km vest for ejendommen. Syd for ejendommen i tilknytning til den omtalte § 7 højmose ligger desuden Natura 2000 området Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark, habitatområde nr. 84 samt fuglebeskyttelsesområde nr. 58. Totaldepositionen af ammoniak fra anlæggene på Årup Skovvej 60 i de pågældende Natura 2000 områder er på baggrund af de foretagne beregninger vurderet til ikke at påvirke arterne, der ligger til grund for habitaternes udpegningsgrundlag, væsentligt.

Der er en række naturtyper beskyttet iht. naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor 1.000 m af ejendommen. Desuden har besigtigelser i området medført, at der er foretaget beregning af ammoniakdepositionen på et overdrev beliggende ca. 2 km øst for ejendommen, idet dette er vurderet som værende særligt sårbart over for påvirkninger med næringsstoffer. Med udgangspunkt i meremissionen af ammoniak fra anlæggene som følge af udvidelsen, er der foretaget beregninger af merdepositionen i følgende områder:

- § 3 mose beliggende ca. 550 m nordøst for ejendommen
- § 3 overdrev beliggende ca. 2 km øst for ejendommen
- § 3 mose (Røllum) ca. 980 m syd for ejendommen

For de nævnte § 3 naturtyper er det beregnet, at merdepositionen som følge af udvidelsen ikke vil påvirke disse naturtyper væsentligt.

Ammoniakemissionen fra anlægget anses som den primære kilde til deposition af kvælstof i omkringliggende naturtyper, og fordampning fra arealerne i forbindelse med ud-

bringning af husdyrgødning anses som værende minimal sammenlignet med påvirkningen fra arealer i forbindelse med udvaskning og afstrømning af næringsstoffer, hvorfor der bl.a. er stillet krav om bræmmer på arealer med placering nær sårbare naturtyper, herunder vandhuller og vandløb.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Det gør sig ligeledes gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand.

Da udbringningsarealerne sydøst for ejendommen (30 ha) ligger i opland til Hostrup Sø, stiller Aabenraa Kommune krav om at fosfor-overskuddet maksimalt må øges med 4 kgP/ha (fosforklasse 1), jf. bekendtgørelsens bilag 3 og dette areal er således manuelt sat i p-klasse 1 i ansøgningen. I henhold til bekendtgørelsens bilag 4 skærper kommunen kravet til fosfor i oplandet til Hostrup Sø, således at der stilles vilkår om fosforbalance, hvis p-tallet i jorderne er over 4. Der skal løbende og hvert femte år indsendes fosfortal til kommunen for arealerne og hvis p-tallet overstiger 4 skal dyretrykket reduceres således at arealerne har p-balance (p-klasse3). Overskydende DE skal afsættes til biogasanlæg eller nyt anmeldt areal. I tilfælde af at arealer skal sættes i p-klasse 3 skal ansøger foretage en beregning/dokumentation af hvor mange DE der skal reduceres/afsættes. Det drejer sig maksimalt om ca. 10,4 DE.

Arealerne er i ansøgningen manuelt flyttet til fosforklasse 1 i ansøgningssystemet således, at der beregnes et korrekt gennemsnit for det maksimalt tilladte fosforoverskud på bedriftsniveau. Kravet til maksimalt fosforoverskud er overholdt ved det ansøgte.

Udbringningsarealerne er placeret udenfor områder, der er sårbare for nitratudvaskning, dvs. i nitratklasse 0. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 53,6 kg N/ha. Det er en stigning på 0,7 kg N/ha sammenlignet med før-situationen. Af de 143,96 ha udbringningsarealet (ejet/forpagtet), ligger ca. 62 % af arealerne i et område, hvor kvælstofreduktionspotentialet er 76-100 %, mens øvrige arealer ligger i et område, hvor reduktionspotentialet for kvælstof er 0-50 %. Størstedelen af arealerne er dermed robuste, idet op til 100 % af den udbragte kvælstof tilbageholdes, hvorved påvirkningen af grundvand og overfladevand fra disse arealer er minimal. De pågældende arealer er beliggende i opland til sårbare Natura 2000 områder, da de via Vidå-systemet afvander til Vadehavet. Arealerne, som er mindre robuste, er beliggende i opland til vandområder uden Natura 2000 områder og afvander via Aabenraa Fjord til Lillebælt. Påvirkningen af de marine naturbeskyttelsesområder anses derfor som værende af begrænset betydning.

Enkelte udbringningsarealer (3,01 ha) er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde (NFI). Her viser beregningerne, at udvaskningen i forhold til grundvand er overholdt, idet der i ansøgt drift udvaskes 47 mg nitrat pr. liter.

Udledningen af næringsstoffer til grundvand og overfladevand er begrænset ved harmonikravet på 1,4 DE/ha. Der er ikke benyttet virkemidler i form af sædskifte eller ekstra efterafgrøder udover harmonikravet.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det betyder, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Ved godkendelse af husdyrbrug skal ansøger og godkendelsesmyndigheden i forbindelse med godkendelsen foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, der beskrives som "Bedste Tilgængelige Teknik".

Vurderingen skal bl.a. baseres på definitionerne i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører fjerkræ- og svineproduktionen (BREF), Miljøstyrelsens BAT-blade samt Aabenraa Kommunes niveau for BAT.

Management

Alle medarbejdere sendes på kursus i medicin håndtering, og medarbejderne vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber for både brug af handelsgødning og husdyrgødning.

I produktionen føres E-kontrol, samt en journal over medicinforbrug. Der føres driftsjournal over antal indsatte dyr, antal døde dyr afhændet gennem DAKA samt antal dyr sendt til slagting, og der sker indberetning til CHR.

Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnligt for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende. Herudover vaskes farestaldene rutinemæssigt efter hvert hold. Løbe-/drægtighedsstaldene vaskes en gang årligt – primært i varme perioder, så dyrene ikke bliver kolde, da staldene aldrig er helt tomme. Hvis en so ser ud til at udvikle tendens til skuldarsår, lægges en gummimåtte ind i stien.

Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. Pulverslukkere kontrolleres årligt, og alle anlæg holdes under opsyn dagligt.

Foder

Søerne på Årupgaard fodres med henholdsvis en drægtighedsblanding og en diegivningsblanding, hvilket er en fordel både økonomisk og ammoniakmæssigt. Der anvendes foder tilsat fytase. Fasefodring samt foder tilsat fytase anses som værende BAT.

Der anvendes foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer for foder (jf. BREF). Der er stillet vilkår om maksimalt indhold af råprotein på 140 g råprotein/FE.

Staldindretning

Af BREF-dokumentet fremgår det, at følgende staldsystemer er BAT for sostalde:

Staldsystemer for søer, løbeafdelingen og drægtighedsstalden:

- Fuld- eller delspaltegulv med vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle, eller
- Delvist spaltegulv med reduceret gødningskanal

Staldsystemer for søer, farestalden:

- En farestald med fuldt spaltegulv i plast eller metal og med:
  - o kombineret vand- og gødningskanal, eller
  - o skyllesystem med gødningsrende, eller
  - o en gødningsfordybning nedenunder

Miljøstyrelsen har derudover udgivet tre teknologi-blade vedr. staldindretning til svin:

- Køling af gyllen i svinestalde (19.05.2009)
- Svovlsyrebehandling af slagtesvinegylle (19.05.2009)
- Luftvasker med syre (19.05.2009)

Det samlede anlæg indeholder kun stalde med delvis spaltegulve (med undtagelse af en enkelt faresti og flex fravænningsstalden) med vakuumsystem og linespil til hyppig fjernelse af gylle. Hele anlægget har i år 2007 gennemgået en omfattende renovering med undtagelse af de ældste drægtighedsstalde (etableret i 1982/1995).

Staldsystemer for smågrise:

- "Flatdeck" med fuldt eller delvist tremmegulv og vakuumsystem for jævnlig fjernelse af gylle, eller
- Delvist spaltegulv (dobbel klimasystem), eller
- Delvist spaltegulv af plast eller metal og et skrånende eller konvekst gulv, eller
- Delvist spaltegulv med plast- eller metaltremmer og en flad gødningsrende og kanal for spildt drikkevand, eller
- Delvist spaltegulv med trekantede metaltremmer og en gødningskanal med skrå sider.

Flex fravænningsstalden er etableret med fuldspalter og overdækning i den ene ende (toklimasystem). Ansøger har desuden lagt gummimåtter ind, der dækker ca. 60 % af spaltearealet.

For investeringer i ammoniakreducerende teknikker, herunder renovering af staldsystemer i eksisterende stalde, har Aabenraa Kommune fastlagt et niveau på 40 kr./reduceret N. Det er beregnet, at renovering af flexstalden (1.1.4) fra fuldspaltestald til toklimastald samt renovering af fuldspalteafsnittet i farestalden til delvis spaltegulv (1.1.5) vil overstige BAT niveauet for investeringer væsentligt. De høje omkostninger skyldes, at dyreholdet i flexstalden ikke øges i ansøgt drift og derved kun omfatter 0,61 DE smågrise, mens fuldspalteafsnittet i farestalden kun belægges med en so mere i ansøgt drift end i nudrift, svarende til 3,72 DE. Ombygning af flexstalden til BAT for smågrise vil på årsbasis kun reducere ammoniakfordampningen med 4 kg, mens ombygning af fareafsnittet i stald 1.1.5 vil reducere fordampningen med 47 kg N/år.

I de nye og nyrenoverede staldafsnit (stald 1.1.1, 1.1.2 og 1.1.3), hhv. løbestald, drægtighedsstald og udvidelse af drægtighedsstald, er der installeret gyllekøling med linespilsanlæg, hvilket reducerer ammoniakfordampningen. Der er installeret 2 pumper med en samlet varmeydelse på mellem 75 og 80 kW, hvilket vil sige, at der er en køleydelse på ca. 55 kW.

I det elektroniske ansøgningssystem er gyllekølingen angivet med en effekt på 7 % med en driftstid 8760 timer. Den aktuelle køling, som forsyner staldanlægget med varme, køler langt mere end det indtastede, og den faktiske reduktion af ammoniakken vil derfor være betydeligt større. Det anses som BAT at køle i det omfang, varmen kan udnyttes.

Ressourceforbrug

Vandbesparelse opnås vha. drikkekopper/-trug, hvor spild opsamles og intet går til spilde. Der er drikkekopper/-trug i alle stalde. Farestaldene sættes i blød i koldt vand inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand. Staldene vaskes med højtryksrensere, hvilket er vandbesparende.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil eventuelle lækager blive opdaget og repareret med det samme.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (iblødsætning, brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug).

Der er undertryksventilation i de nyeste staldene, som automatisk op- eller nedjusteres efter behov. Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer. Der er temperaturstyring, alarmer mv. på ventilationsanlæggene.

Lyset slukkes om natten og der vil blive opsat lavenergi belysning i staldene, når det gamle skal skiftes.

Desuden anvendes der gyllekøling i staldene (1.1.1, 1.1.2 og 1.1.3). Gyllekølingen medfører, at der kan genvindes varme. Varmen anvendes til opvarmning af smågrisehuler i farestaldene og samt til gulvvarme i smågrisestalden.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, elektricitet, vand og foder) indgår i regnskabet, og hvert 5. år kontrolleres elinstallationerne af autoriseret elinstallatør.

Affaldshåndtering

Affald opbevares og afhændes iht. Aabenraa Kommunes affaldsregulativer, og altid således at der ikke opstår spild, forurening eller uhygiejniske forhold på ejendommen. Døde dyr afhentes af DAKA 1 gang om ugen eller efter behov.

Husdyrgødning – opbevaring samt udbringning

Der er på ejendommen to gyllebeholdere. Idet

- der er tale om stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lagrene tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholdernes bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- der før pumpning af gylle fra forbeholder først kontrolleres, om der er plads
- gyllepumpning overvåges
- beholderne er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)
- der føres logbog over flydelaget på beholderne
- og beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen,

efterleves BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem, f.eks.:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (f.eks. er det ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha (harmonikrav)
- krav til efterafgrøder

Ved udbringning af husdyrgødning vises der så vidt muligt hensyn til omkringboende ved at tage højde for vindretning, tæt beboede områder mm.

Gødningsmængden tilpasses de enkelte afgrøders behov og tilpasses evt. tilførsel af anden gødningstype. Gødningen udbringes så vidt muligt umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst- og næringsstof optag forekommer, hvilket nedsætter fordampning og lugtgener, da planterne hurtigt optager den tilførte gødning.

Vedr. udbringning følges de anvisninger (omkring snedækkede, skrånende, vandmættede, oversvømmede arealer), der er angivet i BREF-dokumentet og som findes som generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække.

Der bruges normalt traktor og gyllevogn med slæbeslanger, da det medfører for store afgrødeskader, at benytte nedfælder i voksende afgrøder. På sort jord nedfældes gyllen eller nedpløjes hurtigst muligt. De anvendte udbringningsteknikker anses som værende BAT.

Alternative løsninger

Det er fravalgt at erstatte fuldspalterne i flex-fravænningsstalden (1.1.4) med et toklimastaldsystem samt erstatte fuldspalteafnittet i farestalden (1.1.5) med delvis spaltegulv, idet omkostningerne forbundet hermed overstiger miljøeffekten. Renoveringen af de to stalde vil reelt kun reducere ammoniakfordampningen fra det samlede anlæg med 51 kg N/år. Der er i tilknytning til ansøgningen fremlagt beregninger for omkostningerne forbundet med renovering af fuldspalteafsnittene som viser, at investeringen ligger langt over Aabenraa Kommunes niveau for BAT, som er fastlagt til 40 kr. pr. reduceret kg N. Dog skal staldene renoveres inden hhv. 1. januar 2013 for farestalden (1.1.5) samt 1. juli 2015 for flex fravænningsstalden (1.1.4), hvor fuldspalter ikke længere er lovlige for de pågældende dyretyper.

Da der er tale om udvidelse af dyreholdet i eksisterende staldbygninger med henblik på at udnytte kapaciteten i disse, er der fravalgt en række teknologier, som vil kunne anvendes til at reducere ammoniakfordampningen fra ejendommen. Fravalgene omfatter bl.a. gylleforsuring og luftvasker, dels pga. omkostningerne forbundet hermed og dels fordi, ansøger har gode erfaringer med anvendelse af gyllekøling på ejendommen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har meddelt miljøgodkendelse af den ansøgte udvidelse af husdyrbruget Årupgaard beliggende Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa.

1.3 Offentlighed

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge 27 2009 i Aabenraa Ugeavis for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Museum Sønderjylland – arkæologi Haderslev blev den 7. juli 2010 orienteret om ansøgningen.

Ansøgningsmaterialet og udkastet til miljøgodkendelse blev den 3. august 2010 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, samt til andre, som har anmodet herom. Høringsberettigede er mærket med * i listen over klageberettigede i afsnit 13 Klagevejledning. Der var en frist på 6 uger til afgivelse af bemærkninger.

Den 21. august 2010 modtog Aabenraa Kommune bemærkninger fra Danmarks Naturfredningsforening. Bemærkningerne er vedlagt som bilag 3.

Den 13. september 2010 modtog Aabenraa Kommune bemærkninger fra Det Økologiske Råd. Bemærkninger er vedlagt som bilag 4.

Den 19. august 2010 modtog Aabenraa Kommune bemærkninger fra Susanne og Jacob Tøgesen Ludvigsen, Røllum Skovvej 20, 6200 Aabenraa. Kommentarerne er vedlagt som bilag 5. Ansøger har efterfølgende udtaget arealerne ejet af Susanne og Jacob Tøgesen Ludvigsen og medtaget andre udbringningsarealer.

Den 10. august 2010 modtog Aabenraa Kommune henvendelse fra Årupgade 16, 6200 Aabenraa og de ønskede at for tilsendt udkastet og miljøgodkendelsen. Derfor er de tilføjet i afsnit 13.

Ansøgningen og udkastet er blevet ændret med hensyn til foderkorrektion (140 g råprotein) og 7 % gyllekøling for at tilgodese bemærkningerne fra Det Økologiske Råd.

Den meddelte miljøgodkendelse er offentlig annonceret i Lokal- Bladet Budstikken Aabenraa onsdag den 6. oktober 2010, og afgørelsen er fremsendt til klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, samt de myndigheder der har været inddraget i sagens behandling. Disse er listet i afsnit 13 Klagevejledning.

1.4 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Årup Skovvej 60, 6200 Haderslev.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion på:

- 1.400 søer (30 smågrise/årsso fravænned ved 8 kg)
- 250 slagtesvin/polte (20-107 kg)
- 250 smågrise (8-20 kg)

Svarende til 339,55 DE.

Miljøgodkendelsen meddeles også til:

- Udvidelse af drægtighedsstalden således, at den fortsætter ind i en eksisterende halmlade (1.1.3), hvorved det oprindelige bygningsareal på i alt ca. 3.200 m² opretholdes
- Ændre en eksisterende sostald til kombineret fare- og poltestald (1.1.6), hvorved det oprindelige bygningsareal på ca. 1.000 m² opretholdes
- Fodersilo etableret ved eksisterende siloer vest for farestalden (1.1.7)

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter accept af anmeldt byggeri eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbruget.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Årupgaard, Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer og
- i henhold til de fastsatte vilkår.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

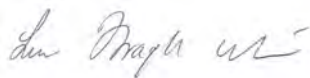
Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser og Aabenraa Kommunes regulativer – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt

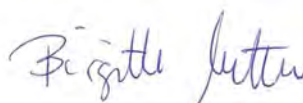
- ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistes på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer, og
- ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Den 29. september 2010

Lene Kragh Møller
Miljøsagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 82 35
lkmo@aabnraa.dk

Birgitte Myrthue
Naturesagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 78 63
bmy@aabnraa.dk

2 Vilkår

2.1 Generelle forhold

Beskrivelse af husdyrbruget

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 10155, version 5, genereret og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 20. september 2010 og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.

Gyldighed

3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være udnyttet 2 år efter meddelelse af godkendelse.

2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Placering i landskabet

4. Til afskærmning af anlægget skal det eksisterende læhegn langs Årup Skovvej vedligeholdes.
5. Udvidelse af drægtighedsstalden (1.1.3) skal ske i den eksisterende halm-lade, jf. situationsplanen bilag 1.2.

2.3 Husdyrhold, staldanlæg og drift

Husdyrhold og staldindretning

6. Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må på årsplan ikke overstige/ændres i forhold til nedenstående tabel dog med mulighed for fleksibilitet som angivet i vilkårene 7. Dyreenhedsomregningsfaktoren fremgår af bilag 1 til bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. Ved ændringer i dyreenhedsomregningsfaktorer er det antallet af individer, som gælder.

Stald Nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ Alder	Stipladser	DE
1.1.1	477 årssøer	Løbe- og drægtighedsstald, individuel opstaldning, delvis spaltegulv (gyllekøling 5 %)	-	372	78,91
1.1.2	666 årssøer	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv (gyllekøling 5 %)	-	520	110,17
1.1.3	257 årssøer	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv (gyllekøling 5 %)	-	188	42,51
1.1.4	250 smågrise	Fuldspaltegulv	8-20 kg	100	0,61
1.1.5	813 årssøer	Farestald, kassestier, delvis spaltegulv	30 smågrise/årsso 8 kg v. frav	242	58,04

	53 årssøer	Farestald, kassestier, fuld-spaltegulv	-	16	3,78
1.1.6	250 polte	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	20-107 kg	100	7,55
	111 årssøer	Farestald, kassestier, delvis spaltegulv	30 smågrise/årsso 8 kg v. frav	33	7,78
1.1.7	423 årssøer	Farestald, kassestier, delvis spaltegulv	30 smågrise/årsso 8 kg v. frav	126	30,20
I alt					339,55

7. Inden for de enkelte dyretyper tillades afvigelser i antal DE på +/- 10 % på årsplan, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides, jf. ovenstående tabel.
8. Driftsherren skal underrette Aabenraa kommune om besætningens størrelse efter 2 år, og når besætningen er nået op på 339,55 DE (max.).
9. Smågrise- og slagtesvineproduktionen skal ske jævnt fordelt hen over året.
10. Det nye løbe- drægtighedsafsnit (1.1.3) skal indrettes med delvis spaltegulv.
11. Afsnittet til polte (1.1.6) skal indrettes med delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv.
12. Det skal sikres, at spalterne altid er funktionsdygtige således, at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gødningskanalerne. Kontrol skal ske minimum 1 gang i døgnet.

Ventilation

13. Ventilatorer skal serviceres og renholdes iht. det konkrete anlægs vejledende intervaller og specifikationer med henblik på driftsstikker funktion.
14. Der skal etableres undertryksventilation i den nye stald (1.1.3).
15. Renovering af ventilationen i poltestalden (1.1.6) skal være fuldført inden udvidelse af dyreholdet påbegyndes.

Fodring

16. Den samlede foderration til søer må i gennemsnit over en 3-årlig periode maksimalt indeholde 140 gram råprotein pr. foderenhed (FE).
17. Fytase skal tilsættes smågrise- og poltefoderet efter normal praksis.
18. Ud fra følgende formel skal foderkorrektion for søer være højst $0,921 = ((FE_{so} \text{ pr. årsso} \times \text{råprotein pr. FE}_{so}/6250) - 1,50 - /\text{antal frav. Pr. årsso} \times \text{vægt} \times 0,024 \text{ kg N pr. kg tilvækst})/27,2$.
19. Ansøger har oplyst, at fodret indeholder maksimalt 140 g råprotein pr. FE, at der fravænnedes 30 grise pr. årsso og fravænningsvægten er 8 kg (Virkel-middel). Desuden anvendes fast normtal for 2005/2006 på 1442 FE pr. årsso jf. Plantedirektoratets "Vejledning om gødskning- og harmoniregler 2005-2006".
De oplyste værdier er ikke bindende, og der er fleksibilitet med hensyn til de forskellige variable parametre.
Kravet om beregning af foderkorrektion gælder for alle søer på hele bedriften.
Kravet om dokumentation af foderkorrektion fremgår af vilkår 83, se "Egenkontrol og vilkår"

Rengøring af stalde

20. Staldene skal rengøres og desinficeres minimum efter hvert hold dyr. Dato for rengøring skal noteres i driftsjournalen, samtidig kontrolleres spalternes funktionsdygtighed.

Energi- og vandforbrug

21. Vask af stald skal foregå med højtryksrensere.
22. Elforbruget skal mindst registreres en gang årligt. Elforbruget skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
23. Hvis elforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over 532.000 kWh/år, skal der indenfor 3 måneder fra sidste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så elforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal fremvises ved tilsyn.
24. Anlæg og installationer, der er særligt energiforbrugende, f.eks. gyllekøling og ventilation, skal minimum kontrolleres én gang om året og vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt. Dato for kontrol skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
25. Belysning skal løbende udskiftes til en lavenergi-type.
26. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. Vandforbruget skal kunne dokumenteres over en 5-årig periode.
27. Hvis vandforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over 7.347 m³, skal der inden 3 måneder fra sidste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så vandforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.

Spildevand samt tag - og overfladevand

28. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllebeholder.

Kemikalier og medicin mv.

29. Gødningsstoffer, kemikalier, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer hvis der måtte ske udslip.

Affald

30. Opbevaringspladsen til døde dyr skal placeres nord for den nordligste vej og øst for staldanlægget, som vist på bilag 1.2.
31. Affald skal opbevares og håndteres, som beskrevet i tabel 10.
32. Der må ikke opbevares spildolie, brugte olie- og brændstoffiltre eller blyakkumulatorer på ejendommen.

Olie

33. Opbevaring af diesel-/fyringsolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund så spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
34. Tankning af diesel fra stationær tank skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
35. Olie- og fedtprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
36. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

Driftsforstyrrelser og uheld

37. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af eventuelt spild.
38. Virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan som følger bilag 4 i Vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen, Tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Beredskabsplanen skal fremsendes til Aabenraa Kommune senest 1 måned efter at udnyttelsen af godkendelsen er påbegyndt. Datoen for udarbejdelsen af beredskabsplanen skal fremgå af planen.

39. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne.
40. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen.

2.4 Gødningsproduktion og – håndtering

Drift af gyllekølingsanlæg

41. I stald 1.1.1, 1.1.2 og 1.1.3 skal alle gyllekummer forsynes med gyllekølingsanlæg med linespil, i alt ca. 2.400 m². For at opnå den i ansøgningen planlagte reduktion af ammoniakemissionen på 7 %, skal der i gennemsnit over året køles med minimum 4,8 W/m². Varmepumpen skal kunne levere en køleeffekt på mindst 75 kW.
42. Anlægget for gyllekøling skal være i drift 8.760 timer/år og være forsynet med en timetæller på varmepumpen. Gennemsnitligt skal varmepumpens faktiske driftstid være 1.340 timer pr. år. Den månedlige driftstid, hvor varmepumpen kører, skal indføres i en driftsjournal.
43. Der monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpens køleside, som løbende registrerer køleeffekten. Energimålerne skal være forsynet med automatisk datalogning, der som minimum registrerer måneds - og årskøleeffekten i kWh. Disse data skal opbevares i mindst 5 år og forevises på Kommunens forlangende
44. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop. Gyllekølingssystemets køleslager skal nedstøbes i beton. Køleslangerne må på intet sted være i kontakt med jord.

Anden organisk gødning

45. Bedriftens arealer må ikke tilføres anden organisk gødning.

Håndtering og udbringning af husdyrgødning

46. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn således, at spild undgås og at der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
47. Der må ikke etableres og anvendes fast pumpeudstyr på gyllebeholderne.
48. Mobilt pumpeudstyr må ikke kunne fjernbetjenes.
49. Traktordrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved kraftoverførselsakslen. Traktoren skal aflåses eller helt frakobles pumpeudstyret.
50. Husdyrgødning må ikke køres ud på arealer, der er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.

2.5 Forurening og gener fra husdyrbruget

Lugt

51. Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Eventuelle udgifter hertil afholdes af bedriften.

Fluer og skadedyr

52. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse, der som minimum er i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Transport

53. Ved transport af gylle på ud offentlige veje/private fællesveje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, så spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal det straks opsamles.

Støj

54. Bidraget fra landbruget med adressen Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land og i Stubbæk ikke overskride følgende grænseværdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40
Lokalbyen Stubbæk, område 1.4.002.B, område 1.4.006.B og område 1.4.007.B	45	40	35

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 *Ekstern støj fra virksomheder*.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

Støjgrænserne må i de angivne områder i Stubbæk ikke overskrides noget sted i området.

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag. Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gyllebeholdere.

Ved tilkørsel af foderafgrøder som eksempelvis korn og majs til siloanlæg eller til faste oplagspladser eller ved bortkørsel af gylle/fast gødning i forbindelse med udbringning til mark kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæser på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at anlæggene måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Støj fra læsning af svin, uagtet om det foregår ved driftsbygninger eller fra et køretøj eller lign., der er placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Målinger/beregninger til kontrol af, at grænseværdierne er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger / beregninger kræves højst en gang årligt.

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at målinger/beregninger skal foretages af et akkrediteret firma eller laboratorium eller af en certificeret person omfattet af Miljøstyrelsens godkendelsesordning "Miljømåling - ekstern støj". Udgifterne afholdes af landbruget.

Lys

55. Belysning i staldene skal være slukket mellem kl. 23 og kl. 06, med mindre menneskelig aktivitet er påkrævet i stalden.

2.6 Påvirkninger fra arealerne

Udbringningsarealerne

56. På bedriftens 144 ha udbringningsarealer må der maksimalt udbringes 201,3 DE svinegylle.
57. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de i ansøgningen opgivne 144 ha udbringningsarealer (jf. kortbilag).
58. Der må afgives husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha til aftalearealer.
59. Der kan afsættes 138,2 DE svinegylle til aftalearealer fordelt som følgende:

Navn	Adresse	DE
Hans Uwe Thomsen	Røllum Skovvej 45, 6200 Aabenraa	55,4
Kjeld Schmidt	Årupgade 52, 6200 Aabenraa	75,3
Niels Erik Kristensen	Nybøl Skovvej 9 6200 Aabenraa	7,5

Arealerne kan ændres ved anmeldelse til Aabenraa kommune.

60. Husdyrgødning må ikke køres ud på arealer, der er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.

Beskyttet natur

61. Der skal etableres vedvarende græs på den lavest liggende del af udbringningsareal 54-0 (2,8 ha), jf. kortbilag.
62. Markdriften på den nordlige del af areal 54-0 (fra lavningen og ned mod Karpedammen) skal foregå i overensstemmelse med kriterierne for "Reduceret jordbearbejdning" (*Faktaark A1 version 1, årgang 1 2010, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Århus Universitet*).
63. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til åer, bække, grøfter, dræn eller søer.
64. Det er ansøgers ansvar, at den person som udbringer gyllen bliver informeret om overholdelse af kravene til bræmmer, samt jordbearbejdning. Grænserne skal kendes og respekteres.

Nitrat til grundvand og overfladevand

65. På bedriftens udbringningsarealer (ejet/forpagtet) må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til et husdyrtryk på 1,4 DE/ha.
66. Bedriftens ejede/forpagtede arealer kan tilføres et husdyrtryk på 1,4 DE/ha, dog må der maksimalt tilføres 132 kg N/ha og 32,4 kg P/ha med organisk gødning.

Fosfor til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

67. Fosforoverskuddet må ikke overstige 6,6 kg P/ha/år. Det forudsættes, at der ikke tilføres fosfor med handelsgødning/uorganisk gødning, såfremt der er balance eller fosforoverskud på arealerne (startgødning til majs undtaget). Der må ikke tilføres arealerne anden organisk gødning med indhold af fosfor.
68. Der skal senest en måned efter denne miljøgodkendelse er meddelt og herefter hver femte år, fremsendes fosfortal til kommunen for arealerne som afvander til Hostrup Sø (beliggende syd for Stubbæk mark nr. 57-0, 57-1m 58-0, 58-2, 59-0 og 60-0). Ligger fosfortallet over 4 skal dyretrykket reduceres således at arealerne har fosforbalance (p-klasse 3) og det overskydende antal DE skal afsættes til biogasanlæg eller nyt anmeldt areal. Ansøger er ansvarlig for beregning/dokumentation for hvor mange DE der evt. skal reduceres/afsættes.

Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

69. Der skal etableres og opretholdes en 2 m bred dyrknings-, sprøjtnings- og gødskningsfri bræmme omkring alle § 3 registrerede vandhuller beliggende på eller i tilknytning til udbringningsarealerne (med undtagelse af vandhul 7 på mark 51-0).
70. Der skal etableres og opretholdes en 5 m bred dyrknings-, sprøjtnings- og gødskningsfri bræmme omkring vandhul 7 på mark 51-0, jf. kort 3

2.7 Husdyrbrugets ophør

71. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune kontaktes med henblik på vejledning om nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

2.8 Egenkontrol og dokumentation

72. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt. Den skal opbevares i mindst 5 år og forevises på Aabenraa Kommunes forlangende. Det kan være gødningsregnskaber, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturaer for indkøbt foder, effektivitetskontroller, slagteriafregninger, årsopgørelser fra slagteriet, andre kvitteringer for afsatte og købte dyr, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr samt status dyr og foder.
73. Den månedlige driftstid, hvor varmepumpen kører, skal indføres i en driftsjournal og forevises Aabenraa Kommune på forlangende. Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.
74. Gyllebeholderne skal tømmes mindst én gang om året, hvor de skal gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen skal registreres i driftsjournalen.
75. Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø skal registreres med dato og beskrivelse i driftsjournalen.
76. Enhver type af driftsstop af gyllekølingsanlæg skal noteres sammen med årsagen dertil. Disse data skal opbevares i mindst 5 år på husdyrbruget og forevises på kommunens forlangende.
77. Der skal indgås fast serviceaftale med producenten af gyllekølingsanlægget eller anden anlægskyndig om årlig serviceeftersyn. Den skriftlige aftale og de årlige servicerapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år, og forevises Kommunen på forlangende.

78. Gyllekølingsanlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages. Der skal føres journal over datoer for reparationer, samt hvilke reparationer der er foretaget. Disse oplysninger skal opbevares i mindst 5 år, og forevises på Kommunens forlangende.
79. For indkøbte fodermidler skal følge- og indlægssedler opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på kommunens forlangende.
80. Dokumentation for foderets indhold af g protein pr. FE til dyretype kan f.eks. være effektivitets-/produktionskontrol, foderkontrol eller ajourførte fodreplaner. Dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Såfremt korrektionsfaktoren anvendes i forbindelse med bedriftens gødningsregnskab, skal dokumentationen være identisk med Plantedirektoratets krav om dokumentation.

3 Generelle forhold

Husdyrbruget er større end 250 dyreenheder (DE) og er derfor omfattet af § 12, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Hele virksomheden er godkendelsespligtig, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen herunder belastningen med nitrat og fosfor. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgningen. Ansøgninger indsendt første gang i 2007 skal reducere ammoniakemissionen med 15 % i forhold til normtallet for bedste staldsystem i 2005/2006. For ansøgninger indsendt første gang i 2008 skal ammoniakemissionen reduceres med 20 %, og i 2009 skal ammoniakemissionen reduceres med 25 %.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af det eksisterende husdyrbrug. Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.

3.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa med ejendoms nr. 5800016807. Ansøger driver/ejer ejendommen Lauesgårdsvej 11, 6100 Haderslev samt Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa.

Til husdyrbruget Årup Skovvej 60 er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 84268, og virksomhedens CVR nr. er 12194390.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningskema nummer 10155, version 5, genereret og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 20. september 2010. Ansøgningen er indsendt første gang den 19. december 2008. Ansøgningen med tilhørende bilag, der bl.a. indeholder den miljøtekniske beskrivelse, er vedlagt som bilag 1.

3.2 Meddelelesespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

3.3 Gyldighed

Der gives 2 år til at udnytte godkendelsen, efter den er meddelt. Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

3.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil 29. september 2018.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

3.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2018.

4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

4.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

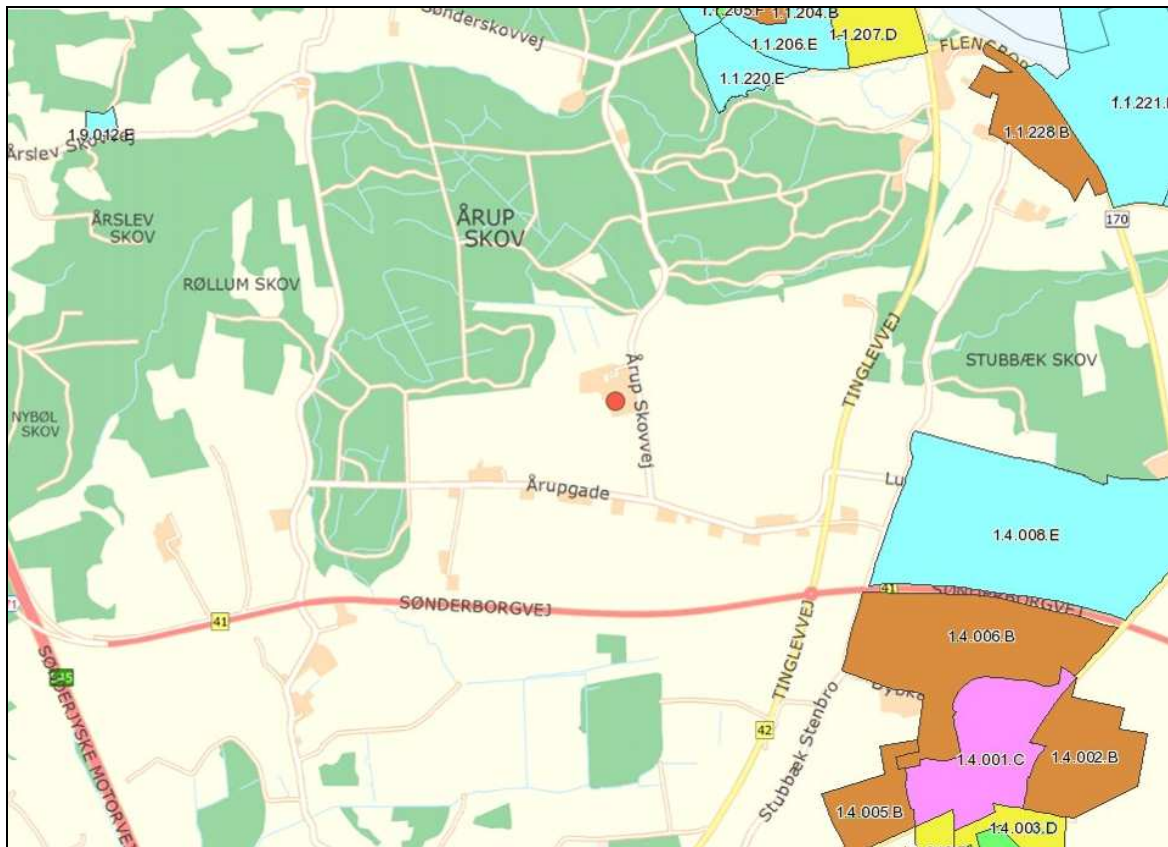
Redegørelse

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald/gyllebeholder eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk. Udvidelse af dyreholdet sker i eksisterende bygninger, hvorfor afstandskravene er overholdt.

Udvidelsen af dyreholdet på Årupgaard sker i eksisterende bygninger, hvor anvendelsen ændres fra halmlade til stald med henblik på en optimal udnyttelse af produktionsanlægene. Der er etableret en fodersilo ved eksisterende siloer mellem produktionsbygningerne, som ønskes lovliggjort ved det ansøgte.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den ansøgte udvidelse er erhvervsmæssigt nødvendig ift. at opnå en optimal drift på ejendommen samt fuld udnyttelse af eksisterende anlæg. Effekten af gyllekøling samt anvendelsen af BAT generelt betyder, at den ansøgte udvidelse ikke medfører en væsentlig meremission af ammoniak sammenlignet med førsituationen.

Kort 1: Husdyrbrugets beliggenhed i landzone mellem Aabenraa og Stubbæk.

Tabel 1 Afstandskrav til kommuneplaner/lokalplaner/nabobeboelse

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanen fremtidig byzone	Ca. 1.085 m	Eksisterende byzone (Aabenraa) Kommuneplanramme 1.1.220 E	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanen fremtidigt sommerhusområde	> 7 km	Eksisterende sommerhusområde (nordøst for Aabenraa Fjord) Kommuneplanramme 1.7.004 S	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	Ca. 1.300 m	Lundsbjerg industriområde (erhvervsområde) Lokalplan 20.1, LP018	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	Ca. 1.250 m	Område til offentlige formål (uddannelsesinstitutioner) Lokalplan 20.1, S 1	50 m
Nabobeboelse	ca. 440 m*	Årupgade 41	50 m

*Afstand målt fra nærmeste staldhjørne. Afstanden fra nærmeste staldcentrum (lugtgeneberegning) er 477,34 m.

Afstandene til kommuneplaner/lokalplaner fremgår af bilag 1.4

Tabel 2 Afstandskrav – nye anlæg (fodersilo + stald 1.1.3)

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	> 100 m	Afstand til ejendommens stuehus	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 400 m	Ukendt, men ingen indenfor 400 m af ejendommen	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	Ca. 1,8 km	Vandværk i Aabenraa	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	> 300 m	DGU.Nr.: 160.99B beliggende nord for ejendommen	25 m
Vandløb	> 230 m	Vandløb i Årup Skov nordøst for ejendommen	15 m
Dræn	> 30 m	Dræn nord for eksisterende stald med udvidelse i nuværende halmlade	15 m
Sø	> 60 m	Sø sydøst for anlæg	15 m
Offentlig vej	> 80 m	Årup Skovvej	15 m
Naboskel	> 130 m	skov/plantage vest for ejendommen ejet af Skov & Naturstyrelsen	30 m

Afstandene fremgår af bilag 1.5. Alle gældende afstandskrav er overholdt ift. etablering af ny fodersilo samt ændret anvendelse af halmlade til sostald.

Kirkebeskyttelseslinje og kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for "Kirkebyggelinjen" eller udpegningen "Kirkelandskaber".

Kystnærhedszonen

Ejendommen ligger indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger og opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Lavbund og okker inkl. okkerklassificering", "VMPII lavbundsarealer" eller "øvrige lavbundsarealer".

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Strandbeskyttelseslinje

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Klitfredningslinje

Der er hverken bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Skovbyggelinje

Hele anlægget ligger indenfor udpegningen.

Sø- og åbeskyttelseslinje

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinjer".

Fredede områder, fortidsminder og fortidsmindebeskyttelseslinjer

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinjen for fortidsminder.

Der er ingen arealer inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder", men enkelte arealer ligger indenfor 100 meter beskyttelseslinjen for fortidsminder.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29f fastsat regler om, at der på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra dem ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

I henhold til naturbeskyttelsesloven, LBK nr. 1042 af 20/10/2008, må der ikke inden for 100 meter fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven foretages ændringer i tilstanden af arealet, herunder etableres hegn, placeres campingvogne og lignende. Forbuddet gælder ikke for sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme og landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning. Forbuddet gælder endvidere ikke for fortidsminder, der ikke er synlige i terrænet, samt fortidsminder, der er nævnt i bilag 1 til loven.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

Følgende udbringningsarealer grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger":

- Areal 51-0 nordvest for ejendommen
- Areal 51-1 nord for ejendommen
- Areal 50-0 nord for ejendommen
- Areal 54-0 øst for ejendommen
- Areal 55-1 nord-nordøst for ejendommen

Der er registreret en række fortidsminder og fredninger i nærområdet, men ikke på selve udbringingsarealerne.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29a fastsat regler om, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. For sten- og jorddiger og lignende, der er beskyttet som fortidsminder, gælder alene reglerne om fortidsminder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udvidelse af dyreholdet på ejendommen ikke vil være i uoverensstemmelse med formålet med de nævnte udpegninger, idet udvidelsen sker indenfor eksisterende bygninger og dermed ikke vil ændre på landskabet. Desuden er driftsbygninger, der er nødvendige for jordbrugs- og fiskerierhvervet undtaget for bestemmelser vedr. skovbygge- og strandbeskyttelseslinjen. Den nye fodersilo placeres mellem eksisterende driftsbygninger og anlæggene fremstår dermed som en samlet enhed. Der er ikke stillet særlige vilkår ift. driften af arealerne, hvad angår de pågældende udpegninger, idet arealerne hidtil har været dyrkede. Fortsat drift af arealerne vurderes ikke at være i uoverensstemmelse med formålet med de pågældende udpegninger.

4.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Da udvidelse af dyreholdet foretages i eksisterende driftsbygninger ved at inddrage en del af halmladen til fare-/drægtighedsstald sker der ingen ændringer i grundplan og bygningshøjde i ansøgt drift. Der opføres en fodersilo med en diameter på 14 m samt med en højde svarende til de nuværende siloer på ejendommen. Siloen opføres i gråt stål.

Landskabelige værdier

I det følgende redegøres for staldanlæggenes placering i landskabet ift. kommuneplanens udpegninger, sårbare naturtyper iht. naturbeskyttelseslovens § 3 og husdyrbrugslovens § 7 samt internationale naturbeskyttelsesområder.

Tabel 3 Materialevalg

Bygning		Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer / farver	Anvendelse
1.1.1 1.1.2 1.1.3	Løbestald Drægtighedsstald Drægtighedsstald og halmlade	3.207 m ²	7 m	20 °	Bygget af glatte, gule hel farvede betonelementer. Taget er af rødt eternit	Som løbestald og halmlade
1.1.4 1.1.6	Flex fravænningsstald Farestald / polte	Ca. 1.136 m ²	5 m	20 °	4: Beton elementer med rødt eternit tag. 6: Gule mursten med sort eternit tag.	Som farestald/ polteafdeling, smågrise-stald og foderlade
1.1.5	Farestald	Ca. 2.180 m ²	5 m	20 °	Bygget af glatte, gule hel farvede betonelementer. Taget er af rødt eternit	Som farestald

1.1.7	Farestald	Ca. 780 m ²	6 m	45 °	Bygget af glatte, gule hel farvede betonelementer. Taget er af rødt eternit	Som farestald
1.1.8	Gyllebeholder 1	Ca. 855 m ²	1,5 m		Grå beton elementer	Husdyrgødningsopbevaring
1.1.9	Gyllebeholder 2	Ca. 490 m ²	1,5 m		Grå beton elementer	Husdyrgødningsopbevaring
8	Maskinhus	Ca. 650 m ²	7 m	45 °	Bygget af glatte, gule hel farvede betonelementer	Maskiner + gyllekøllingsanlæg/ pumpe

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Ejendommen ligger delvis indenfor udpegningen "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Ejendommen og dens arealer indgår i udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger inden for udpegningerne "Særlig næringsfattige naturarealer", "Naturområder" eller "Områder med naturinteresser".

Følgende arealer ligger helt eller delvis indenfor udpegningen "Naturområder":

- Areal 50-0 nord for ejendommen
- Areal 51-0 nordvest for ejendommen
- Areal 54-0 øst for ejendommen
- Areal 51-1 nord for ejendommen
- Areal 55-1 nord-nordøst

Områder udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Der er ca. 3,6 km til det nærmeste udpegede § 7 område. Det er en højmose beliggende syd for anlægget.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 2,5 km vest for ejendommen "Bolderslev Skov og Uge Skov", EF-habitområde nr. 85.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 16 km sydøst for ejendommen. Natura 2000 området indbefatter hhv. EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 64 "Flensborg Fjord og Nybøl Nor" samt EF-habitatområde nr. 173 "Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als".

Beskyttede naturområder (§ 3)

Der er ingen bygninger inden for udpegningen, men følgende områder ligger indenfor 1.000 m fra anlægget:

- § 3 mose beliggende ca. 550 m nordøst for ejendommen

- § 3 overdrev beliggende ca. 2 km øst for ejendommen
- § 3 mose (Røllum) ca. 980 m syd for ejendommen

Følgende arealer ligger delvis inden for udpegningen "Beskyttede Vandløb":

- Areal 50-0 nord for ejendommen
- Areal 51-0 nordvest for ejendommen
- Areal 51-1 nord for ejendommen
- Areal 54-0 øst for ejendommen
- Areal 55-0 øst for ejendommen
- Areal 55-1 nord-norøst for ejendommen

Geologiske værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Udbringningsarealerne 57-0, 57-1 og 59-0 grænser op til eksisterende byzoneareal ved østlige del af Stubbæk. Udbringningsareal 57-1 ligger en smule indenfor Lokalplan S 12 "Blandet byområde".

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ejendommens placering i landskabet er hensigtsmæssig vurderet ud fra afstande til nærliggende naturområder samt udpegninger. Etableringen af en ny fodersilo ved eksisterende siloer samt stalde sammenholdt med, at udvidelse af dyreholdet sker i eksisterende bygninger vil sikre, at ejendommen fremover fortsat fremstår som en enhed. De beskyttede naturtyper nærmest ejendommen og udbringningsarealerne kan fortsat beskyttes gennem de stillede vilkår til driften, jf. vurderingen ift. natur.

5 Husdyrhold, staldanlæg og drift

5.1 Husdyrhold og staldindretning

5.1.1 Generelt

Redegørelse

På Årupgaard ønskes en del af de eksisterende bygninger udnyttet som sostald. Det drejer sig om forlængelse af transponderstalden ind i en del der tidligere har været angivet som halmlade. Halmladen bliver tilsvarende kortere. Endvidere ønskes en gammel drægtighedsstald renoveret og ændret til henholdsvis farestald og polteafdeling. Der opføres endvidere en ny fodersilo.

Svineproduktionen på Årup Skovvej 60 udvides fra de nuværende 1.255 søer og 3.514 smågrise svarende til 293,22 DE til 1.400 søer, 250 smågrise samt 250 polte svarende til 339,55 DE. Der produceres 42.000 smågrise (op til 8 kg) om året svarende til 30 smågrise / årsso.

Tabel 4 Dyreholdet i ansøgt drift

Stald Nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/ Alder	Stipladser	DE
1.1.1	477 årssøer	Løbe- og drægtighedsstald, individuel opstaldning, delvis spaltegulv (gyllekøling 5 %)	-	372	78,91
1.1.2	666 årssøer	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv (gyllekøling 5 %)	-	520	110,17
1.1.3	257 årssøer	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv (gyllekøling 5 %)	-	188	42,51
1.1.4	250 smågrise	Fuldspaltegulv	8-20 kg	100	0,61
1.1.5	813 årssøer	Farestald, kassestier, delvis spaltegulv	-30 smågrise/årsso 8 kg v. frav	242	58,04
	53 årssøer	Farestald, kassestier, fuldspaltegulv	30 smågrise/årsso 8 kg v. frav	16	3,78
1.1.6	250 polte	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	20-107 kg	100	7,55
	111 årssøer	Farestald, kassestier, delvis spaltegulv	30 smågrise/årsso 8 kg v. frav	33	7,78
1.1.7	423 årssøer	Farestald, kassestier, delvis spaltegulv	30 smågrise/årsso 8 kg v. frav	126	30,20
I alt					339,55

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udvidelsen kan effektueres indenfor de to års frist, der er givet. Desuden vurderes det, at såfremt dyreholdet udvides og placeres som angivet i tabel 4, kan det ansøgte projekt overholde lugtgenekriterier, generelle samt individuelle ammoniakreduktionskrav i overensstemmelse med IT-ansøgningens beregninger.

5.1.2 BAT staldteknologi

Redegørelse

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Af BREF-dokumentet fremgår det, at følgende staldsystemer er BAT for sotalde:

Staldsystemer for søer, løbeafdelingen og drægtighedsstalden:

- Fuld- eller delspaltegulv med vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle, eller
- Delvist spaltegulv med reduceret gødningskanal

Staldsystemer for søer, farestalden:

- En farestald med fuldt spaltegulv i plast eller metal og med:
- kombineret vand- og gødningskanal, eller
- skyllesystem med gødningsrende, eller
- en gødningsfordybning nedenunder.

Endvidere findes der to BAT-byggeblade til sotalde

- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund (drægtighedsstald)
- Faresti med delvist spaltegulv

Miljøstyrelsen har derudover udgivet tre teknologi-blade vedr. staldindretning til svin:

- Køling af gyllen i svinestalde (19.05.2009)
- Svovlsyrebehandling af slagtesvinegylle (19.05.2009)
- Luftvasker med syre (19.05.2009)

Det samlede anlæg indeholder kun stalde med delvis spaltegulve med undtagelse af en enkelt faresti (1.1.5) og flex fravænningsstalden (1.1.4) med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle. Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i BREF-dokumentet. Der udsluses gylle hver 2. uge, og normalt aldrig i tidsrummet fredag eftermiddag til og med søndag samt på helligdage. Hele anlægget har gennemgået en omfattende renovering, på nær de gamle drægtighedsstalde.

Staldsystemer for smågrise:

- "Flatdeck" med fuldt eller delvist tremmegulv og vakuumsystem for jævnlig fjernelse af gylle, eller
- Delvist spaltegulv (dobbelt klimasystem), eller
- Delvist spaltegulv af plast eller metal og et skrånende eller konvekst gulv, eller
- Delvist spaltegulv med plast- eller metaltremmer og en flad gødningsrende og kanal for spildt drikkevand, eller
- Delvist spaltegulv med trekantede metaltremmer og en gødningskanal med skrå sider.

Flex fravænningsstalden er etableret med fuldspalter og overdækning i den ene ende (toklimasystem). Ansøger har desuden lagt gummimåtter ind der dækker ca. 60 % af spaltearealet.

Ved at indtaste denne stald som en to-klimastald med delvist spaltegulv i det elektroniske ansøgningssystem ses det, at besparelse ved at lave denne flex-fravænningsstald om til delvist spaltegulv vil være 4 kg N, idet der kun går ca. 0,6 DE i stalden. Dette er således en meget lille miljømæssig besparelse, der på ingen måde kan berettige, at man tager gulvet op og laver det om til delvist spaltegulv. Aabenraa Kommune har lagt et niveau for, hvad der er rimeligt at forlange af investeringer i forhold til den opnåede miljøgevinst – dette er lagt ved 40 kr./kg N. Hvis dette overføres til en ombygning af flex-fravænningsstalden, ville det betyde, at en miljøgevinst på 4 kg N/år berettiger omkost-

ninger på ca. 160 kr./år. Det vil således på ingen måde være proportionalt i at ombygge stalden til delvist spaltegulv.

En mindre del af farestalden (1.1.5) er indrettet med fuldspalter. Ved at indtaste delvist spaltegulv i stedet for fuldspalter i ansøgningssystemet kan det ses, at en ombygning af denne stald til delvist spaltegulv ville kunne give en besparelse på 47 kg N/år. En miljøgevinst på 47 kg N/år berettiger omkostninger på ca. 1880 kr./år. Hvis gulvet skal afskrives over 15-20 år, vil det give en investeringsramme på 28.000 – 38.000 kr. En ombygning af stalden, opbrækning af det eksisterende gulv, skrotning af inventar, opfyldning af kumme, ilægning af nyt gulv, installering af nyt inventar, ekstra udgifter til opstaldning af søerne et andet sted, driftstab, scrapværdi af det eksisterende gulv mv. vil på ingen måde kunne klares for dette beløb. Ansøger vurderer derfor, at en ombygning af farestalden til delvist spaltegulv ikke kan siges at være BAT.

I de nye og nyrenoverede staldafsnit (stald 1.1.1, 1.1.2 og 1.1.3 hhv. løbestald, drægtighedsstald og udvidelse af drægtighedsstald) er der installeret gyllekøling med linespilsanlæg, hvilket reducerer ammoniakfordampningen. Der er installeret 2 pumper med en samlet varmeydelse på mellem 75 og 80 kW, hvilket vil sige, at der er en køleydelse på ca. 55 kW.

I det elektroniske ansøgningssystem er indtastet en lille køleprocent på 7 % i 8760 timer. Den aktuelle køling, som forsyner staldanlægget med varme, køler langt mere end det indtastede, og den faktiske reduktion af ammoniakken vil derfor være betydeligt større. Det vurderes at være BAT at køle i det omfang varmen med fordel kan udnyttes. Det vurderes ikke at være BAT at installere gyllekøling i de eksisterende stalde, da det vil kræve at kummerne brækkes op.

Ud over BREF-dokumentet og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. IT-systemet kommer til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

BREF-dokumentet konkluderer, at farestalde med bokse med et delvist spaltet gulv og en reduceret gødningskanal ikke er BAT – mens et fuldspaltet gulv er det, hvis det er på plast eller metalgulv. På dette punkt er der ikke overensstemmelse mellem BREF-dokumentet, BAT-byggebladene og www.husdyrgodkendelse.dk.

Stald 1.1.1

Løbestald med delvis spaltegulv samt gyllekøling (effekt 7 %). Stalden anses som værende BAT for den pågældende dyretype.

Stald 1.1.2

Farestald med delvis spaltegulv samt gyllekøling (effekt 7 %). Stalden anses som værende BAT for den pågældende dyretype.

Stald 1.1.3

Udvidelse af løbestald med delvis spaltegulv samt gyllekøling (effekt 7 %). Stalden anses som værende BAT for den pågældende dyretype.

Stald 1.1.4

Flex-/fravænningsstalden til smågrise er indrettet med fuldspalter, hvilket ikke er BAT. Beregninger viser, at ændring til toklimestald med delvis spaltegulv, der anses som værende BAT for smågrise, vil medføre en besparelse på 4 kg N/år i ammoniakfordampning. I henhold til kommunens niveau for BAT ift. investeringer (kr. 40/ kg reduceret N), anses en ombygning til delvis spaltegulv derfor som værende uproportional.

Stald 1.1.5

Farestalden er primært indrettet med delvis spaltegulv. Herudover er en del af stalden indrettet med fuldspalter. Fuldspalter er ikke BAT. Beregninger viser, at renovering af stalden vil medføre en besparelse på 47 kg N/år i ammoniakfordampning. I henhold til kommunen niveau for BAT ift. investeringer (kr. 40/ kg reduceret N), anses en ombygning til delvis spaltegulv som værende uproportional.

Stald 1.1.6 og 1.1.7

Fare-/poltestaldene (1.1.6 og 1.1.7) er indrettet med delvis spaltegulv i fareafsnittet og delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv i polteafsnittet (1.1.6), hvilket anses som værende BAT for dyretyperne.

Fravalg af BAT indenfor staldteknologi

Der etableres ikke et anlæg til svovlsyrebehandling af gyllen i nogen af staldene. Der er udgivet et BAT-blad vedr. svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde. Der er ikke udarbejdet BAT-blad vedr. forsuring for soanlæg eller smågrisestalde, og forsuring er ikke afprøvet / dokumenteret for staldanlæg med delvist spaltegulv. Det fremgår af BAT-bladet blandt andet, at teknikken endnu er så ny, at anlæggets levetid ikke kan fastlægges ud fra erfaringer, og at teknikken er forbundet med øgede investeringer og driftsomkostninger ift. referencesystemet. Gylleforsuring kræver at gyllen kan pumpes tilbage i kummerne for at opnå reduktionen af ammoniakfordampningen inde i stalden. Dette vurderes at være vanskeligt at koble på et eksisterende anlæg, der ikke er bygget til det, og kan slet ikke lade sig gøre i en stald med linespil, som drægtighedsstalden. Det fremgår endvidere af BAT-bladet, at driftsomkostningerne øges med 21-29 kr. pr. produceret slagtesvin eller med 5-7 % af driftsomkostningerne eksklusiv værdi af sparet N ved installation af gylleforsuring i nye stalde. Der er ikke regnet på driftsomkostninger hvis forsuring skulle installeres i for eksempel en farestald eller en smågrisestald. Der er ikke i BAT-bladet regnet på hvad det ville koste at installere forsuring i eksisterende stalde, men dette vil være dyrere. Det vurderes ikke at være et reelt alternativ at installere gylleforsuring på ejendommen.

Der etableres ikke luftvasker med syre i det nye so-anlæg. Luftvaskere med syre i slagtesvinestalde er beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blad af 17.03.09. Det fremgår af BAT-bladet blandt andet, at danske undersøgelser har vist, at tilstopning af filtret forekommer mere eller mindre hyppigt. Tilstopning er kritisk, idet det påvirker renseeffektiviteten, energiforbruget og øger risikoen for driftsproblemer i stalden i form af bl.a. dårligt indeklima og forringet dyrevelfærd, og at teknikken er forbundet med øgede investeringer og driftsomkostninger ift. referencesystemet. Det fremgår endvidere af BAT-bladet, at driftsomkostningerne øges med 12-17 kr. pr. produceret slagtesvin eller med 3-4 % af driftsomkostningerne eksklusiv værdi af sparet N ved 60 % luftrensning, dette er beregnet i forhold til installation i nye stalde. Ved installation af luftvaskere i eksisterende stalde vil udgiften pr. produceret dyr være større. Der er ikke opgjort merudgifter til syrensning i soanlægget eller smågriseanlægget. Det vurderes, at det er så dyrt, at luftrensning med syre ikke er proportionalt. Luftvasker med syre er ikke beskrevet i BREF-dokumentet.

Samlet vurdering for BAT

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de valgte til- og fravalg foreligger dokumentation for, at den ansøgte drift efterkommer kravene til BAT. For drægtige søer anses delvis spaltegulv og gyllekøling som værende BAT. For polte anses delvis spaltegulv, 24-49 % fast gulv som værende BAT. Der er foretaget beregninger som viser, at renovering af eksisterende fuldspalteafsnit ikke er proportional med miljøgevinsten, da omkostningerne væsentligt overstiger Aabenraa Kommunes BAT-niveau for investeringer på 40 kr. pr. kg reduceret N. Der er dog stillet vilkår om, at fuldspalteafsnittene renoveres iht. kommende dyrevelfærdskrav, som træder i kraft pr. 1. januar 2013 for drægtige søer samt 1. juli 2015 for alle stalde og dyretyper. Når fuldspalterne udskiftes iht. disse krav skal de nye staldsystemer ligeledes efterleve niveauet for BAT, som det er defineret til den tid.

Aabenraa Kommune vurderer samlet, at ejendommen med de stillede vilkår til den ansøgte drift samt indretning af driftsbygningerne vil leve op til niveauet for BAT indenfor staldteknologi i ansøgt drift.

5.2 Ventilation

Redegørelse

Der er undertryksventilation i de nyeste staldene, som automatisk op- eller nedjusteres efter behov. Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer. Der er temperaturstyring, alarmer mv. på ventilationsanlæggene.

Luftydelseerne er for det eksisterende og det nye anlæg beregnet ud fra de enkelte staldafsnits dyretype, antal stipladser og antal afkast.

Tabel 5 Ventilation

Staldafsnit nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation i m ³ /h	Antal afkast (udsugninger)	Afkasthøjde
Stald 1.1.1 Løbestald	Undertryk	13.750	4	7 m
Stald 1.1.2: Drægtighedsstald	Undertryk	14.000	4	7 m
Stald 1.1.3: Drægtighedsstald	Undertryk	14.000	1	7 m
Stald 1.1.4: Flex fravænningsstald	Undertryk	10.500	1	4 m
Stald 1.1.5: Farestald	Ligetryk	12.000	8	4 m
Stald 1.1.6: Farestald/ polte	Ligetryk	Skal renoveres	Skal renoveres	4 m
Stald 1.1.7: Farestald	Ligetryk	8.000 m/ time	5	5 m

Placeringen af ventilatorerne fremgår af bilag 1.7

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ventilationen er hensigtsmæssigt for et svinebrug af denne størrelse. Undertryksventilation, der justeres efter behov sikrer optimal ventilation i alle situationer. Der stilles vilkår om vedligeholdelse af ventilationssystemerne således, at de ved brug ikke medfører væsentlige gener hvad angår støj og lugt. Desuden stilles der af hensyn til effektiviteten af udluftningen vilkår om, at det nye staldafsnit (1.1.3) etableres med undertryksventilation, samt at ventilationen i poltestalden (1.1.6) skal renoveres for på den måde at sikre ventilationen altid er afstemt med behovet.

5.3 Fodring

5.3.1 Generelt

Redegørelse

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normalt. Der beregnes ligeledes på normalt i ansøgt drift.

Med hensyn til foderkorrektioner, er der flere forskellige muligheder for at opnå en ammoniakreduktion. Ansøger har valgt en foderkorrektion på 140 g råprotein/FE for alle søer på husdyrbruget.

Vurdering

Ved foderkorrektion for søer (for ændring af indholdet af råprotein pr. FE) beregnes kvælstofindholdet ud fra de faktiske produktionsforhold på bedriften i forhold til foder-mængde og fodersammensætning samt antallet af fravænnede grise. Ved anvendelse af korrektionen dokumenteres der en ændret udskillelse af kvælstof i husdyrgødningen, hvilket igen medfører en ændret ammoniakemission.

Disse ændringer kan således være en forudsætning for opfyldelse af kravene til reduktion af ammoniakemissionen og kvælstof, og der er derfor sat vilkår til niveauet for foderkorrektionen og til dokumentation af denne.

Foderkorrektionsfaktoren beregnes som: Type 2 ligning 05/06 / Type 1 ligning 05/06, hvor type 2 ligningen udtrykker g N i foder minus g N i tilvækst, og hvor type 1 ligningen udtrykker g N ab dyr for det ansøgte dyr:

Type 2 ligning 05/06:

$$\left(\left(\text{FE pr. årssø} \times \text{g fosfor pr. FE} \right) / 1000 \right) - 0,30 - \left(\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,005 \text{ kg P pr. kg tilvækst} \right) / 6,311$$

Type 1 ligning 05/06:

$$\left(\left(\text{FE pr. årssø} \times \text{g råprotein pr. FE} \right) / 6250 \right) - 1,50 - \left(\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægten} \times 0,024 \text{ kg N pr. kg tilvækst} \right) / 27,2.$$

Type 1 ligning og type 2 ligning sat sammen

$$\text{Foderkorrektion} = \left(\left(\text{FEso pr. årssø} \times \text{g råprotein pr. FEso} \right) / 6250 \right) - 1,5 - \left(\text{antal frav. pr. årssø} \times \text{frav. vægt} \times 0,024 \text{ kg N pr kg tilvækst} \right) / 27,2$$

I ansøgningen er der anvendt følgende forudsætninger:

- 140 gram råprotein / FEsv, virkemiddel
- 30 fravænnede grise pr. årssø
- 8 kg fravænningsvægt
- 1442 FE pr. årssø

Foderkorrektion:

$$\left(\left(1442 \text{ FEso} \times 140 \text{ g råprotein} \right) / 6250 \right) - 1,5 - \left(30 \text{ frav. grise} \times 8 \text{ kg} \right) / 27,2 = 0,9206$$

Der stilles vilkår om, at foderkorrektionsfaktoren højst må være 0,921 for alle søer på hele bedriften. Der er fleksibilitet med hensyn til de forskellige variable parametre. Den indtastede værdi for proteinindhold er ikke bindende, så længe korrektionsfaktoren ikke overstiger 0,921.

5.3.2 BAT foder

Redegørelse

Søerne på Årup Gård fodres med henholdsvis en drægtighedsblanding og en diegivningsblanding, hvilket er en fordel både økonomisk og ammoniakmæssigt. Der anvendes foder tilsat fytase. Fasefodring samt foder tilsat fytase anses at være BAT.

Der anvendes foderkorrektion på 0,921 for søer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at foderkorrektion og tilsætning af fytase er BAT, idet der gennemføres effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, samt at tilsætningen af fytase i foderet er i overensstemmelse BREF.

5.4 Opbevaring og håndtering af foder

Redegørelse

Der findes 2 udendørs siloer på til korn. Der opbevares sojaskrå i en udendørs silo på 30 tons. Der etableres desuden en ny fodersilo på højde med de eksisterende og med en diameter på 14 m.

I halmladen opbevares omkring 100 bigballe, som køres ind umiddelbart efter høst. I den forbindelse kan det støve lidt. I foderladen opbevares diverse mineraler/ vitaminer.

Indblæsning af foder kan medføre en del støv, men der forventes ingen støvgener udenfor ejendommens egne arealer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlige øget påvirkning af omgivelserne. Foderstofferne er de samme som i nudrift, det er blot mængderne, der er øget. Desuden placeres den nye fodersilo i tilknytning til eksisterende siloer mellem driftsbygningerne og gyllebeholderne, hvorfor evt. støvgener ikke vil forekomme udenfor ejendommen.

5.5 Rengøring af stalde

Redegørelse

Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende. Farestaldene sættes i blød i koldt vand inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand. Staldene vaskes med højtryksrensere, hvilket er vandbesparende. Herudover vaskes farestaldene rutinemæssigt efter hvert hold. Løbe-/drægtighedsstaldene vaskes en gang årligt – primært i varme perioder, så dyrene ikke bliver kolde, da staldene aldrig er helt tomme.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at den beskrevne drift ift. rengøring er med til at forebygge unødige lugtgener fra ejendommen samt opretholde det nødvendige hygiejneniveau. I so-besætninger er der sædvanligvis ikke samme behov for vask og desinficering af stalde, som det er tilfældet for slagtesvin. Der er dog stillet vilkår om, at vask foretages minimum ved indsætning af nye hold for på den måde at sikre en struktureret rengøring af staldene.

5.6 Energi- og vandforbrug

5.6.1 Generelt

Redegørelse

Energiforbruget stiger i ansøgt drift som følge af, at der i løbe-/drægtighedsstaldene anvendes gyllekøling. Til gengæld reduceres forbruget af fyringsolie væsentligt, idet der kan genindvindes varme fra gyllekølingen til opvarmning af staldene med pattegrise og smågrise. Automatisk justering af ventilationen sikrer optimeret samt energibesparende drift på systemet. Inspektion og rengøring er desuden med til at sikre, at ventilatorer fungerer efter hensigten.

Tabel 6 Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug efter
El	476.900 kWh	532.000 kWh
Fyringsolie stald	40.000 l	2.000 l*
Dieselolie	15.000 l	15.000 l

* Forbruget af fyringsolie til staldene er sat væsentlig lavere efter udvidelsen, da det forventes, at opvarmningen hovedsageligt kan ske vha. varmegenindvinding fra gyllekøling.

Der er drikkekopper/trug i alle stalde, hvor spild opsamles således, at intet går til spilde. Iblødsætning af stalde inden vask samt brug af højtryksrensere til vask minimerer vandforbruget. Stigningen i vandforbruget i ansøgt drift skyldes primært, at der skal anvendes mere drikkevand som følge af, at der er flere dyr på ejendommen.

Tabel 7 Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand	6.137 m ³	6.846 m ³
Vask i stald, overbrusning mv.	427 m ³	476 m ³
Rengøring af maskiner	25 m ³	25 m ³
I alt	6.589 m ³	7347 m ³

Vandindvindingsanlæg fremgår af bilag 1.3.

Ejendommen forsynes med vand fra vandværk.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det oplyste merforbrug af elektricitet og vand er proportionalt med det større antal søer på ejendommen i ansøgt drift samt brugen af gyllekøling. Da ejendommens primære ressourceforbrug er tilknyttet behovet for drikkevand, stilles der ikke yderligere vilkår med henblik på at minimere el- og vandforbruget på ejendommen. Der vil desuden altid være et økonomisk incitament for at opretholde et så lille ressourceforbrug som muligt. Der er stillet vilkår om, at der etableres undertryksventilation i den nye stald (1.1.3) med henblik på at sikre en optimal udluftning ift. lugt og energiforbrug.

5.6.2 BAT energi- og vandforbrug

Redegørelse

Der er undertryksventilation i de nyeste staldene, som automatisk op- eller nedjusteres efter behov. Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer. Der er temperaturstyring, alarmer mv. på ventilationsanlæggene.

Lyset slukkes om natten og der vil blive opsat lavenergi belysning i staldene, når det gamle skal udskiftes.

Desuden anvendes der gyllekøling i de nye stalde (1.1.1, 1.1.2 og 1.1.3). Gyllekølingen medfører, at der kan genvindes varme. Varmen anvendes til opvarmning af smågrisehuler i farestaldene og gulvvarme i smågrisestalden.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vandbesparelse opnås vha. drikkekopper/trug, hvor spild opsamles og intet går til spildevand. Der er drikkekopper/trug i alle stalde. Farestaldene sættes i blød i koldt vand inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand. Staldene vaskes med højtryksrensere, hvilket er vandbesparende.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil eventuelle lækager blive opdaget og repareret med det samme.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (iblødsætning, brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ejendommen med den beskrevne drift samt de stillede vilkår lever op til BAT ift. energi- og vandforbrug. Energiforbruget tilknyttet anvendelse

af gyllekøling må betragtes som værende nødvendigt i forhold til at opnå den lovpligtige reduktion i ammoniakfordampningen. Da der reelt køles mere end ansøgt (7 % effekt), men kun i det omfang varmen kan genindvindes, anses dette som værende BAT. Det fremgår desuden, at varmegenindvindingen reducerer behovet for fyringsolie væsentligt i ansøgt drift. Det øgede vandforbrug er primært forbundet med behovet for drikkevand, hvorfor der ikke stilles yderligere vilkår udover almindelig vedligehold af anlæg således, at det til enhver tid sikres, at der ikke opstår unødigt ressourcospild som følge af manglende kontrol og reparation af udstyr og anlæg. Der er stillet vilkår om etablering af undertryksventilation i den nye stald (1.1.3) samt at belysning løbende udskiftes til en lavenergi type i alle stalde.

5.7 Spildevand samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Tagvand fra driftsbygningerne ledes til dræn. Da udvidelsen sker i eksisterende bygninger er der ingen ændringer ift. mængder af tagvand, der afledes til dræn. Sanitært spildevand fra driftsbygningerne ledes til lukket septiktank. Vaskevand og vand fra overbrusningsanlæg, drikkevandsspild m.v. samles i gyllesystemet og ledes til beholder. Vask af maskiner og udstyr, f.eks. marksprøjte, foregår på vaskepladsen. Vand fra vaskepladsen ledes til gyllesystemet og gyllebeholder. Aabenraa Kommunes spildevandsafdeling har modtaget en ansøgning om forsinkelsesbassin til tagvand fra den nordlige stald (løbe/drægtighedstald).

Tabel 8 Spildevand

Spildevandstyper	m ³ / år før	m ³ / år efter	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	427 m ³	476 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskevand fra vaskeplads	25 m ³	25 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Regnvand fra vaskeplads (ca. 10 x 10 m)	70 m ³	70 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stald	100 m ³	100 m ³	Lukket septiktank	
Tagvand	6.165 m ³	6.165 m ³	Dræn	Ingen

Afløbsforholdene fremgår af bilag 1.3 og spildevandsanlæggene fremgår af bilag 1.2

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der er taget de nødvendige foranstaltninger ift. at sikre det omgivende miljø mod næringsstofberiget overfladevand, idet vand fra pladser, vask af stalde og udstyr m.v. ledes til gyllesystemet. Da udvidelsen af dyreholdet foretages i eksisterende bygninger er forholdene vedr. afledning af tagvand fra ejendommens driftsbygninger uændrede i forhold til nudrift, hvorfor der ikke stilles vilkår hertil.

5.8 Kemikalier og medicin

Redegørelse

Der oplagres almindeligvis ikke pesticider på ejendommen, det opbevares på ejendommen Lauesgårdsvej 11. Der kan forekomme oplag af pesticider på Årup Skovvej 60 i perioden, hvor der sprøjtes. Det er hovedsageligt på ejendommen Lauesgård marksprøjten påfyldes eller på vaskepladsen med afløb til gyllebeholder eller i marken. Der kan være til ca. 60 ha i marksprøjten. Påfyldning sker i overensstemmelse med gældende regler.

Rengøring af sprøjteudstyr sker på markerne med vand fra vandtank på sprøjten. Rengøringsvandet udsprøjtes på marken med sprøjteudstyret.

Tabel 9 Kemikalier og medicin

Type	Opbevaringssted	Maks. oplagret mængde
Pesticider	Lauesgårdsvej 11, Haderslev, kun i forbindelse med sprøjtning på Årup Skovvej 60	-
Handelsgødning	Intet oplag	Alt bruges
Medicin	Køleskab	1 måneds forbrug
Maskinolie, smøreolie og fedtprodukter	Findes ikke på ejendommen	-

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at kemikalier og medicin opbevares forsvarligt og iht. gældende regler. Der stilles desuden vilkår om, at der ikke opbevares olie- og fedtaffald på ejendommen iht. oplysningerne i ansøgningen. I henhold til gældende regler må påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til drænen eller vandløb.

5.9 Affald

5.9.1 Generelt

Redegørelse

Farligt affald skal anmeldes til Kommunen. Anmeldelsen skal omfatte oplysninger om affaldstype (EAK-kode), samt affaldets mængde, emballering, sammensætning og egenskaber. Tabel 10 er ikke en anmeldelse af farligt affald. Desuden skal al farligt affald sorteres i separate beholdere og afleveres til godkendte modtagere, hvilket skal kunne dokumenteres overfor kommunen. Opbevaring og bortskaffelse af affald skal altid ske efter Kommunens regulativer.

Tabel 10 Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Findes ikke på ejendommen				13.02.08	06.01
Olie- og brændstoffiltre					16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer					16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler					20.01.19	05.12
Spraydåser	I teknikrum	Transporteres selv	Containerpladsen	500 stk.*	15.01.10	23.00
Medicin	Køleskab	Alt bruges		Til en måneds forbrug	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	I teknikrum	Transporteres selv	Kommunens modtageplads for farligt affald	Varierende	18.02.02	66.00

Batterier – alle typer	I teknik rum	Transporteres selv	Containerpladsen	50 stk. *	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir / pap)	Container	Meldgaard	Genbrug	35 m ³	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Container	Meldgaard	Genbrug	35 m ³	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	I teknik rum	Transporteres selv	Containerpladsen	50 stk.*	20.01.21	79.00
Jern og metal	Bag staldbygningerne	Jernhandler	Jernhandler	1.000 kg	02.01.10	56.20
Tomme medicinglas	Container	Meldgaard	Genbrug	Ca. 100 stk.	15.01.07	51.00

*Skønnede mængder/år

Affald skal opbevares og bortskaffes efter Aabenraa Kommunes regulativer.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre, at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

Selvdøde og aflivede smågrise opbevares i en kølecontainer bag staldbygningerne indtil afhentning. Selvdøde og aflivede søer og polte opbevares på afhentningspladsen indtil afhentning. Søerne og poltene lægges på en specialbygget plade (spalter) placeret i nærheden af indkørslen (se bilag 1.2). Pladen er hævet fra jorden, og dyrene er overdækket af en kadaverkappe.

Antallet af døde søer forventes at være omkring 150 stk./år. Døde dyr afhentes af DAKA 1 gang/ uge eller efter behov. Placering af døde dyr fremgår af bilag 1.2

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at affaldshåndteringen på ejendommen ikke vil medføre øgede gener for omgivelser som følge af udvidelsen. Der opbevares begrænsede mængder affald på ejendommen, og almindeligt erhvervsaffald opbevares i container som indgår i fast tømningsordning. Døde dyr opbevares iht. gældende regler og væk fra naboer og forbipasserende på Årup Skovvej.

5.9.2 BAT affald

Redegørelse

I henhold til BREF er det BAT at planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer samt fjernelse af produkter og spild.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ejendommen efterlever BAT, hvad angår affaldshåndtering, gennem overholdelse af kommunens affaldsregulativer. Kommunen stiller ikke yderligere krav til affaldshåndteringen udover de, som er beskrevet i affaldsregulativerne. Der er stillet vilkår om, at der ikke opbevares bestemt affaldstyper, da det i ansøgningen bl.a. er oplyst, at der ikke opbevares blyakkumulatorer, spildolie og fedt på ejendommen, samt placering af døde dyr.

5.10 Olie

Redegørelse

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny(e) olietank(e), samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenraa.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside under borger/natur og miljø/miljø/olietanke.

Tabel 11 Olietanke

Olietanke:	Volumen	Fremstillingsår	Tanknr.	Godkendelsesnr.
Fyringsolietank til stald	2.500 l	2005	07 V 6397	55-5820
Dieselolietank	4.000 l	1992	2060	Ikke opgivet

Der er to olietanke på ejendommen. Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af bilag 1.3. Tankene står på fast betongulv uden afløb.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af dieselolie sker iht. gældende regler og at tankning sker således, at der ikke kan ske afløb til drænledninger, afløb, jord m.v.

5.11 Driftsforstyrrelser og uheld

5.11.1 Generelt

Redegørelse

Der er som sådan ikke lavet særlige foranstaltninger til at imødegå driftsforstyrrelser og uheld, men anlægget er indrettet på en måde, der bevirker at risikoen for at driftsforstyrrelser og uheld minimeres.

Gyllen løber med træk og slipsystem fra stalden til fortankene, hvorfra gyllen pumpes til gyllebeholdere. Gyllebeholderne er uden pumpe så udslip herfra vil kun finde sted, hvis de kollapser. I så fald vil gyllen løbe ud på de omkringliggende marker og samle sig i en lavning syd for anlægget. Det kan nævnes at gyllebeholderne også er gravet forholdsvis langt ned, så en mindre del end normalt (maks. 1,5 m) er over jordoverfladen.

Der anvendes gyllevogn med læssekran, som sikrer, at der ikke sker spild i forbindelse med fyldning af gyllevogn.

I forbindelse med f.eks. sygdomsudbrud med efterfølgende restriktioner over for svineflytninger eller slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtemissionen fra stalden bliver større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.

Der skal i forbindelse med denne godkendelse udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen.

Det er driftsherrens ansvar, at medarbejderne er bekendt med indholdet af beredskabsplanen.

Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf. 73 76 76 76.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at driften på ejendommen generelt foregår under hensyn til at forebygge uheld. Desuden vurderes udarbejdelse af en beredskabsplan at skabe et

tilstrækkeligt grundlag for, at der kan reageres effektivt og hensigtsmæssigt ved eventuelle uheld, hvorved påvirkningen af omgivelserne reduceres væsentligt.

5.11.2 BAT driftsforstyrrelser og uheld

I forbindelse med udvidelsen vil der blive udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvordan medarbejderne og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild, samt strømsvigt m.v. Beredskabsplanen vil blive holdt ajour og altid være at finde på bedriften for alle medarbejdere.

Gyllepumpning sker altid under opsyn. Ved eventuelle uheld kontaktes kommunen, og opsamling af eventuelle spild iværksættes straks.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udarbejdelse af en beredskabsplan og den beskrevne drift på ejendommen bidrager til at forebygge evt. uheld.

6 Gødningsproduktion og -håndtering

6.1 Gødningstyper og -mængder

Redegørelse

Der produceres udelukkende flydende husdyrgødning på ejendommen i form af svinegylle. Gyllen opbevares i ejendommens to gyllebeholdere.

Tabel 12 Produceret husdyrgødning – ansøgt drift

Dyretype	Gødningstype	Mængde - Flydende
Søer	Gylle	7.840 m ³
Smågrise	Gylle	125 m ³
Polte	Gylle	398 m ³
Sum		8.363 m³

Mængder og typer af husdyrgødning fremgår af kapacitetserklæringen bilag 1.4

6.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning

6.2.1 Generelt

Redegørelse

Der produceres årligt 8.363 m³ svinegylle på ejendommen, og herudover tilledes ca. 95 m³ overflade- og vaskevand fra vaskepladsen til gyllebeholderne. I alt produceres dermed 8.458 m³ flydende husdyrgødning. Med et lager på 6.435 m³ kan opbevaringskapaciteten således beregnes til 9,1 måneder.

Tabel 13 Opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder 1	1.935	1993/ 1984	Flydelag	36	36
Gyllebeholder 2	3.500	1993	Flydelag	64	64
Gyllekanaler	1.000	-	-	-	-
I alt	6.435			100	100

Kapacitetsberegninger fremgår af bilag 1.4

Ved opbevaring på anden ejendom eller levering til biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg skal der foreligge skriftlige aftale om leveringen / opbevaringen. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed af mindst 5 år.

Der skal foretages daglige tjek og løbende service af gyllebeholderne efter behov.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen, når der er kapacitet til minimum 9 mdr. opbevaring.

6.2.2 BAT opbevaring af husdyrgødning

Redegørelse

Ejendommen på Årup Skovvej 60 efterlever BAT indenfor opbevaring. BAT med hensyn til gødningsopbevaring er, jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), følgende:

- stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lagrene tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholdernes bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderne er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af husdyrgødning på ejendommen lever op til niveauet for BAT. Gyllebeholderne er tilmeldt den lovpligtige 10-års beholderkontrol, og der er etableret naturligt flydelag, som der føres logbog over.

6.3 Drift af gyllekølingsanlæg

Redegørelse

I de nye og nyrenoverede staldafsnit (stald 1.1.1, 1.1.2 og 1.1.3, hhv, løbestald, drægtighedsstald og udvidelse af drægtighedsstald) installeres gyllekøling med linespilsanlæg, hvilket reducerer ammoniakfordampningen. Der er i alt ca. 2.400 m² gyllekummeareal. Der installeres 2 pumper med en samlet varmeydelse på mellem 75 og 80 kW, hvilket vil sige, at der er en køleydelse på ca. 55 kW.

I det elektroniske ansøgningssystem er indtastet en lille reduktionsprocent på 7 % i 8760 timer. Den aktuelle køling, som forsyner staldanlægget med varme, køler langt mere end det indtastede, og den faktiske reduktion af ammoniakken vil derfor være betydeligt større. Det vurderes at være BAT at køle i det omfang varmen med fordel kan udnyttes.

Det kræver en særskilt godkendelse/tilladelse til etablering af gyllekølingsanlæg, hvis køleslangerne kommer i berøring med jorden, jf. § 19 i Miljøbeskyttelsesloven.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de stillede vilkår er sikret en hensigtsmæssig drift af gyllekølingsanlægget samt at den ansøgte reduktion af ammoniakfordampningen på 7 % er mere end opnåelig, idet anlægget reelt køler langt mere. Det er dog hensigtsmæssigt, at ansøger udover den påkrævede reduktionseffekt kan køle mere i det omfang varmen kan genindvindes. Dette vurderes at være BAT.

6.4 Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost

Redegørelse

Der produceres ikke fast husdyrgødning, dybstrøelse eller kompost på ejendommen.

6.5 Anden organisk gødning

Redegørelse

Der produceres ikke anden organisk gødning på ejendommen, og der modtages ikke anden organisk gødning til udbringning på ejendommens arealer.

6.6 Håndtering og udbringning af husdyrgødning

6.6.1 Generelt

Redegørelse

Der udarbejdes mark- og gødningsplan. Der bruges normalt traktor og gyllevogn med slæbeslanger, da det medfører for store afgrødeskader at benytte nedfælder i voksende afgrøder.

På sort jord nedfældes gyllen eller nedpløjes hurtigst muligt.

Gødningen udbringes så vidt muligt umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst- og næringsstof optag forekommer, hvilket nedsætter fordampning og lugtgener, da planterne hurtigt optager den tilførte gødning.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de anvendte udbringningsteknikker, udarbejdelse af mark- og gødningsplan samt med de stillede vilkår til håndtering af flydende husdyrgødning er taget de nødvendige forholdsregler ift. at sikre omgivelserne mod forurening og unødige lugtgener.

6.6.2 BAT håndtering og udbringning af husdyrgødning

Redegørelse

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Gødningsmængden tilpasses de enkelte afgrøders behov og tilpasses evt. tilførsel af anden gødningstype.

Vedr. udbringning følges de anvisninger (omkring snedækkede/ skrånende/ vandmættede/ oversvømmede arealer), der er angivet i BREF-dokumentet og som findes som generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udarbejdelse af mark- og gødningsplan samt de beskrevne udbringningsteknikker er BAT. Beredskabsplanen er desuden et væsentligt værktøj ift. at minimere konsekvenserne som følge af uheld, hvor der f.eks. sker spild eller udledning af husdyrgødning.

7 Forurening og gener fra husdyrbruget

7.1 Lugt

Redegørelse

Lugtberegningen i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at afstandskravene for lugt er overholdt.

Lugt, støj og transport er de største potentielle gener for naboer, men pga. af den store afstand til nærmeste nabo, og da det er en forholdsvis lille udvidelse af en i forvejen stor produktion forventes det ikke, at udvidelsen vil give anledning til problemer.

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbruget omfattet af husdyrbrugslovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der meddeles afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet og 1) den nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftsherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) det nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde markeret. It-ansøgningssystemet beregner geneafstandene og de gennemsnitsafstande. Lugtgeneafstandene er beregnet som fuld besætning, hvor alle de eksisterende og nye staldeaftsnit indgår i beregningerne.

Tabel 14 Resultat af lugtberegning fra it-ansøgning

3.2.1. Resultat af lugtberegning

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	458,39 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	302,80 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	144,95 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

*De tomme felter i tabellen betyder, at geneafstanden er større end 1,2 x geneafstanden og er ikke opgivet i tabellen fra ansøgningsskemaet.

Som det fremgår af tabellen herover er alle lugtgeneafstande til hhv. enkeltbolig (Årupgade 41), samlet bebyggelse og byzone (Aabenraa) overholdt. Bemærk at der i ansøgningssystemet er valgt en nabo, som ikke er en enkeltbolig uden landbrug, da hovednoteringen på matriklen er landbrugsejendom. Dette har dog ingen betydning, idet de øvrige bebyggelser på Årupgade alle er landbrugsejendomme, og da der ikke er naboer nærmere ejendommen end den valgte, har det ingen praktisk betydning. Aabenraa er valgt som både byzone og samlet bebyggelse, idet der ikke ligger andre bymæssige bebyggelser nærmere ejendommen end Aabenraa by.

Anlægget er beliggende længere væk end 300 m til samlet bebyggelse og byzone, samt længere væk end 100 m til den nærmeste nabobeboelse og som ikke ejes af ansøger. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder.

Anlæg

Udvidelsen af dyreholdet fra 293,22 DE til 339,55 DE forventes ikke at medføre væsentlig øgede lugtgener udenfor ejendommen. I ansøgningssystemet er konsekvensområdet for lugt beregnet til 627,5 m. Det vil sige, at der indenfor denne afstand kan forventes lugt uden denne dog nødvendigvis er til gene. En række beboelser syd for ejendommen er beliggende indenfor konsekvensområdet for lugt, jf. kortbilag.

Håndtering og udbringning af husdyrgødning

Der kan forekomme lugtgener i forbindelse med pumpning, kørsel og udbringning af gylle. Omfanget af lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Der tages så vidt muligt hensyn til omgivelserne i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udvidelsen af dyreholdet på ejendommen ikke vil medføre væsentlige øgede lugtgener for de omkringboende. Vurderingen er dels baseret på, at genekriteriet for lugt er overholdt og dels, at der er stillet vilkår om renovering af ventilationssystemerne i de ældste stalde.

7.2 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier. I alle staldafsnit anvendes der rovfluer hver anden måned.

Ejendommen er tilmeldt rottebekæmpelsesordning hos firmaet Mortalin. Der er opsat rottekasser som tilses hver anden måned. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig, og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres. Der kan desuden nævnes at ejendommen netop har gennemgået en gennemgribende renovering, der har gjort staldforholdene/foderrummet mere ryddeligt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af foder i silo samt den anvendte tilgang til flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendommen er med til at minimere generne ift. naboer, hvorfor der ikke stilles yderligere vilkår ift. denne del af driften. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

7.3 Transport

Redegørelse

Det forventes ikke, at antallet af transporter vil ændre sig væsentlig i ansøgt drift. Umiddelbart går den øgede transport af gylle lige op med faldet i transporterne af brændstof. Transporter med gylle går hovedsageligt udenom tæt bebyggede områder. Nogle få marker ligger dog, så der kan blive kørt igennem Stubbæk.

Adgangen til ejendommen sker ad offentlig vej (Årup Skovvej).

Størsteparten af transporterne sker indenfor tidsrummet kl. 6-19, mens der i forbindelse med høst og udbringning af husdyrgødning vil kunne forekomme transporter i aften- og nattetimerne.

Tabel 15 Transporter

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder	12	12
Fyringsolie/brændstof	52	26
Afhentning af smågrise	52	52
Levering af slagtesøer	26	26
Indkøb af polte	12	12
Afhentning af døde dyr	52	52
Gyllekørsel	270	300

Maksimalt i alt	476	480
-----------------	-----	-----

* Antallet af transporter er skønnede.

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyr-læge, inseminør, ydelseskontrol mv.

Interne transportveje fremgår af bilag 1.2 og transportvej for gylletransporter vises på bilag 1.5.

Hvorvidt f.eks. fodertransport og dyretransporter passerer tæt bebyggede områder, afhænger af den rute som hhv. foderfirma / chauffør vælger. Dette ligger udenfor ansøgers indflydelse. Dog kan det nævnes, at der er god adgang til ejendommen fra større veje.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at stigningen i antal transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlige gener for omkringboende, da færdsel primært foregår i dagtimerne på hverdage og udenfor tættere bebyggede områder og landsbyer.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet efter færdselslovens regler. Ansøger opfordres til kun at transportere gylle gennem Stubbæk på hverdage i tidsrummet kl. 8.00-18.00.

7.4 Støj

Redegørelse

Der er ikke foretaget særlige tiltag for at dæmpe støjkluder. Dette er ikke skønnet nødvendigt grundet anlæggets placering i forhold til naboer og arten af støjkluderne.

Tabel 16 Støjkluder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På tagene	Hele døgnet
Fodringsanlæg	I foderrummet	Kl. 6.00 – 21.00
Kompressor	I foderrummet	Ca. 1 time/ døgn

Støjkluderne fremgår af bilag 1.7

Vurdering

I Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune er der i Hovedstrukturdelen anført følgende i afsnittet 7.1 Landbrug:

7.1 Landbrug

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at landbrug drives på en sådan måde, at der tages størst mulig hensyn til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistoriske interesser

at landbrugets bygningsmasse placeres hensigtsmæssigt i forhold til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistorie.

I afsnittet 6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter er anført følgende:

6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at forebygge og begrænse forurening i form af støj, støv og lugt m.v. fra virksomheder og trafik.

Kommunen er i Kommuneplanen opdelt i 4 geografiske områder med udgangspunkt i bymønsteret. De 4 områder benævnes Øst, Nord, Syd og Vest.

Landbruget Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa er beliggende i Det åbne land, Øst og har driftsarealer beliggende i det samme område.

Kommuneplanen fastsætter for planens område Det åbne land, Øst ikke retningslinjer for støjbelastning, der er til hindring for udvidelsesmulighederne for landbruget.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra ejede og forpagtede arealer. Støjudsendelse fra arealer med gødningsudbringningsaftaler reguleres i forhold til ejeren af disse arealer.

Udsendelse af støj fra driftsbygningerne og området i umiddelbar nærhed af disse er uden betydning for de i kommuneplanen beskrevne planlagte områder, eksempelvis boligområder, erhvervsområder, sommerhusområder, lokalbyer, landsbyer.

Afstanden til boliger i lokalbyen Stubbæk (planområde 1.4) er større end 1200 meter. På disse afstande kan der ikke fås støjgener fra aktiviteter ved driftsbygningerne.

Syd for driftsbygningerne på Årupgade er en række enkeltboliger beliggende. De er alle beliggende i det åbne land.

Følgende planområder med boliger kan blive berørt af støj fra driftsarealer: Lokalbyen Stubbæk (planområder 1.4.002.B, 1.4.006.B, 1.4.007.B), driftsarealer ligger i umiddelbar nærhed af planområderne.

7.5 Støv

Redegørelse

Indblæsning af foder kan medføre en del støv, men der forventes ingen støvgener udenfor ejendommens egne arealer. Den ny fodersilo placeres ved eksisterende siloer omkranset af driftsbygninger og gyllebeholdere, hvorfor etablering af denne ikke forventes at forværre støvgenerne udenfor ejendommen. I halmladen opbevares omkring 100 bigballe, som køres ind umiddelbart efter høst. I den forbindelse kan det støve lidt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil bidrage til væsentlige støvgener udenfor ejendommen, da foderhåndtering foregår på egen matrikel. Det henstilles, at kørsel foregår under hensyn til omgivelserne, særligt ved kørsel på grus- og markveje således, at støvgener minimeres.

7.6 Lys

Redegørelse

Placeringen af den udendørs belysning kan ses på bilag, der vil ikke blive ændret på lysforholdene i forhold til nudrift situationen. Med afstanden til nærmeste nabo forventes belysningen ikke at medføre gener. Udendørsbelysningen er sensorstyret.

I forbindelse med høst kan det forekomme, at maskinerne kører med lys.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af ejendommens beliggenhed ift. naboer samt det forhold, at udendørsbelysning er sensorstyret og belysningen på ejendommen generelt ikke ændres, at der ikke bør opstå gener som følge af udvidelsen.

7.7 Ammoniak – generel reduktion

Redegørelse

Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. For ansøgninger fremsendt i 2008 gælder det, at det generelle krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 er 20 %.

Det generelle ammoniakreduktionskrav er overholdt ved at benytte gyllekøling med en effekt på 75 % i stalene 1.1.1, 1.1.2 og 1.1.3.

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stal og lagre opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-667,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	2723,99 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	928,69 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	627,22 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	0,00 KgN

Tabel 17. Resultaterne fra beregningerne af den generelle ammoniakemission i ansøgningssystemet

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de valgte virkemidler og de deraf stillede vilkår er opnået en tilstrækkelig reduktion i ammoniakfordampningen fra anlæggene sammenholdt med ejendommens placering ift. omkringboende. Der er reduceret med 667 kg N/år udover det generelle krav.

7.8 Ammoniak – individuel reduktion

Produktionen på Årup Skovvej 60 medfører dannelse af husdyrgødning (gylle, fast gødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m.fl.), der ved uhensigtsmæssig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet.

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af luftbåren kvælstof (ammoniakfordampning).

Som en følge af bekendtgørelsens (bek. om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug) beskyttelsesniveauer gælder for ammoniak et generelt reduktionskrav for godkendelsespligtige husdyrbrug. Det indebærer, at der i forbindelse med alle miljøgodkendelser er fastsat et generelt standardkrav til reduktion af ammoniakemissionen fra stal og lagre. For ansøgninger indsendt i 2008 er kravet en 20 % reduktion. Kravet vedrører alene reduktion af den forøgede emission, altså ammoniakemissionen fra selve udvidelsen, samt for stalde der renoveres. Det fremgår af ansøgningen, at dette reduktionskrav er overholdt.

3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion

Samlede emission fra anlæg	4279,90 KgN/år
Meremission fra anlæg	-124,06 KgN/år
Højeste meredeposition i naturområdet	0,00 KgN/ha

Tabel 18. Resultaterne fra beregningerne af den individuelle ammoniakemission i ansøgningsystemet

Det fremgår af ansøgningen, at den ansøgte udvidelse vil give anledning til en negativ meremission af ammoniak på 124 kg N/år, og at husdyrbrugets samlede emission herved bliver på 4.280 kg N/år.

Kvælstof og fosfor er begrænsende næringsstoffer for mange økosystemer. Når et naturområde belastes med ekstra næringsstoffer (eutrofieres), fører det til ændret artssammensætning, fordi konkurrencestærke og kraftigt voksende plantearter (som f.eks. *stor nælde*, *blåtop* og *vild kørvel*) bliver begunstiget på bekostning af lavtvoksende og konkurrencesvage plantearter (såkaldte nøjsomhedsarter).

Eutrofieringen kan blive så kraftig, at naturtypernes tålegrænse bliver overskredet. Resultatet bliver, at flere af de karakteristiske nøjsomhedsarter forsvinder, og naturtypernes tilstand ændres.

Selv små ekstra tilførsler af næringsstoffer kan på sigt føre til ændret artssammensætning.

Eutrofiering af naturområder kan ske i form af direkte tilførsel af gødning eller indirekte i form af f.eks. kvælstofdeposition fra luften eller jordfygning fra marker.

Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser bevirker således, at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder

et stort antal lave og lyskrævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen falder ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter, som kræver et varmt mikroklima (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter), forsvinder.

Naturarealer på ejendommen

Følgende naturarealer har Aabenraa kommune besigtiget og/eller analyseret ud fra kort og luftfoto:

- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor/på udbringningsarealerne
- Alle arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor en radius af 1.000 m fra anlægget (Årup Skovvej 60)

Naturarealerne omfatter 1 overdrev, 1 mose, 1 eng, og 12 vandhuller. Arealerne er beskrevet i det efterfølgende. Naturtyperne er alle beskyttede i henhold til § 3 i Naturbeskyttelsesloven

Baggrundsbelastningen i området er på ca. 19-20 kg N/ha pr. år (*Atmosfærisk deposition 2008. NOVANA, Faglig rapport nr. 761, 2010 og <http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/>*).

Husdyrlovens § 7

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak må den luftbårne ammoniak deposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. med senere ændringer (lovbekendtgørelse nr. 1486 af 04.12.2009) ikke øges, hvis afstanden er mindre end 300 meter (bufferzone I). Er afstanden mellem anlæg og § 7-området mellem 300 meter og 1000 meter, må merbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride 0,3-0,7 kg N/ha/år (afhængig af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE, der ligger nærmere bruget og § 7 naturområdet end 1000 meter (bufferzone II)).

De naturområder, der er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 4) Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 5) Hede, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 6) Overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

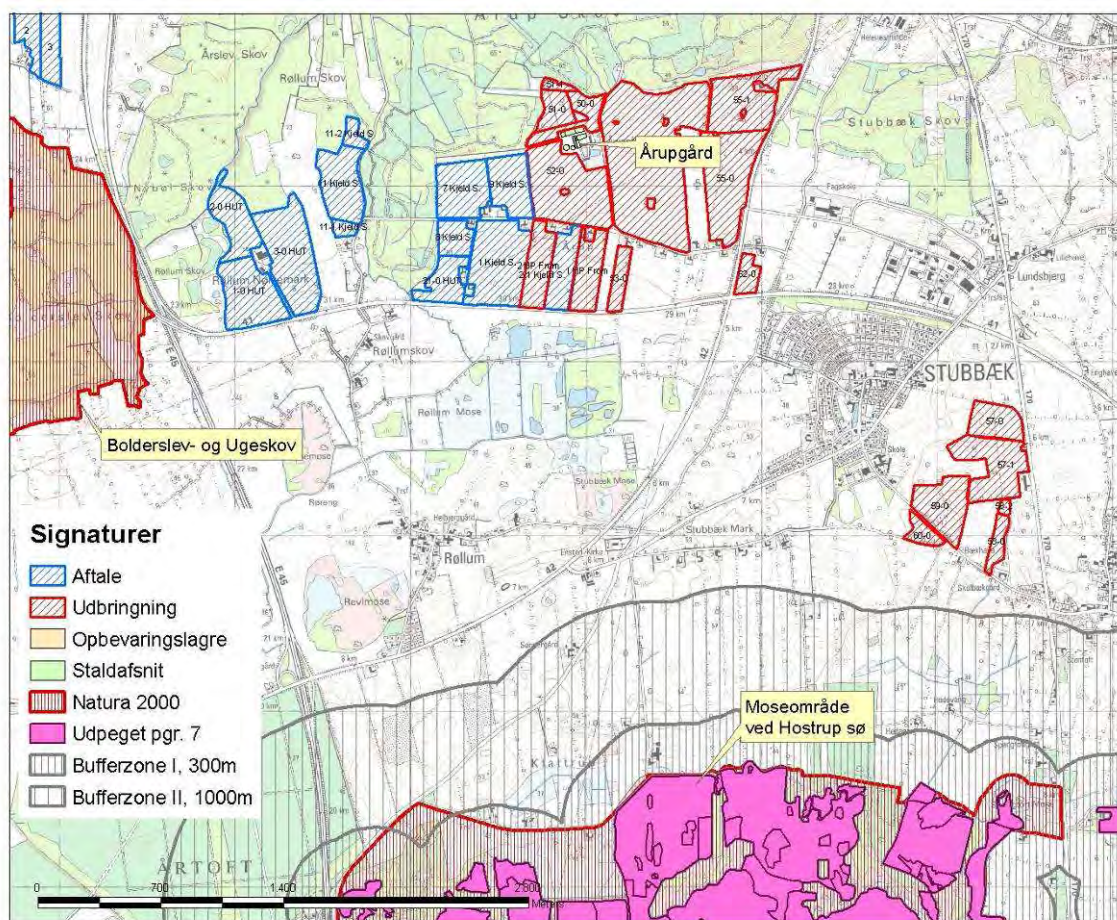
Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Kommunen er dog forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Redegørelse (arealer omfattet af husdyrbruglovens § 7)

Der ligger ingen naturområder indenfor 1.000 meter fra anlægget på Årup Skovvej 60, som er omfattet af Husdyrlovens § 7, jf. kort 1 og 2.

Nærmeste § 7 område er en højmose ved Hostrup Sø ca. 3,6 km syd for ejendommen (§ 7 natur). Da afstanden til højmosen er mere end 3 km er der ikke foretaget beregning af merdepositionen.

Depositionen af luftbåren kvælstof aftager eksponentielt med afstanden, og i afstande over 3 km vurderes påvirkningen at være uden væsentlig indvirkning på naturtilstanden i området, jf. teknisk notat fra DMU (2006). Antagelsen sammenholdes med beregningen foretaget for § 3 overdrevet beliggende ca. 2 km m øst for ejendommen (valgt som naturpunkt i IT-ansøgningen), der angiver en merdeposition på 0,011 N/ha/år som følge af udvidelsen på Årup Skovvej 60. Merdepositionen i højmosen 3,6 km syd for anlægget antages at være væsentlig mindre og dermed ligeledes på et niveau, hvor der ikke foreligger videnskabelig dokumentation for, at den kan påvirke naturtilstanden i området væsentligt.

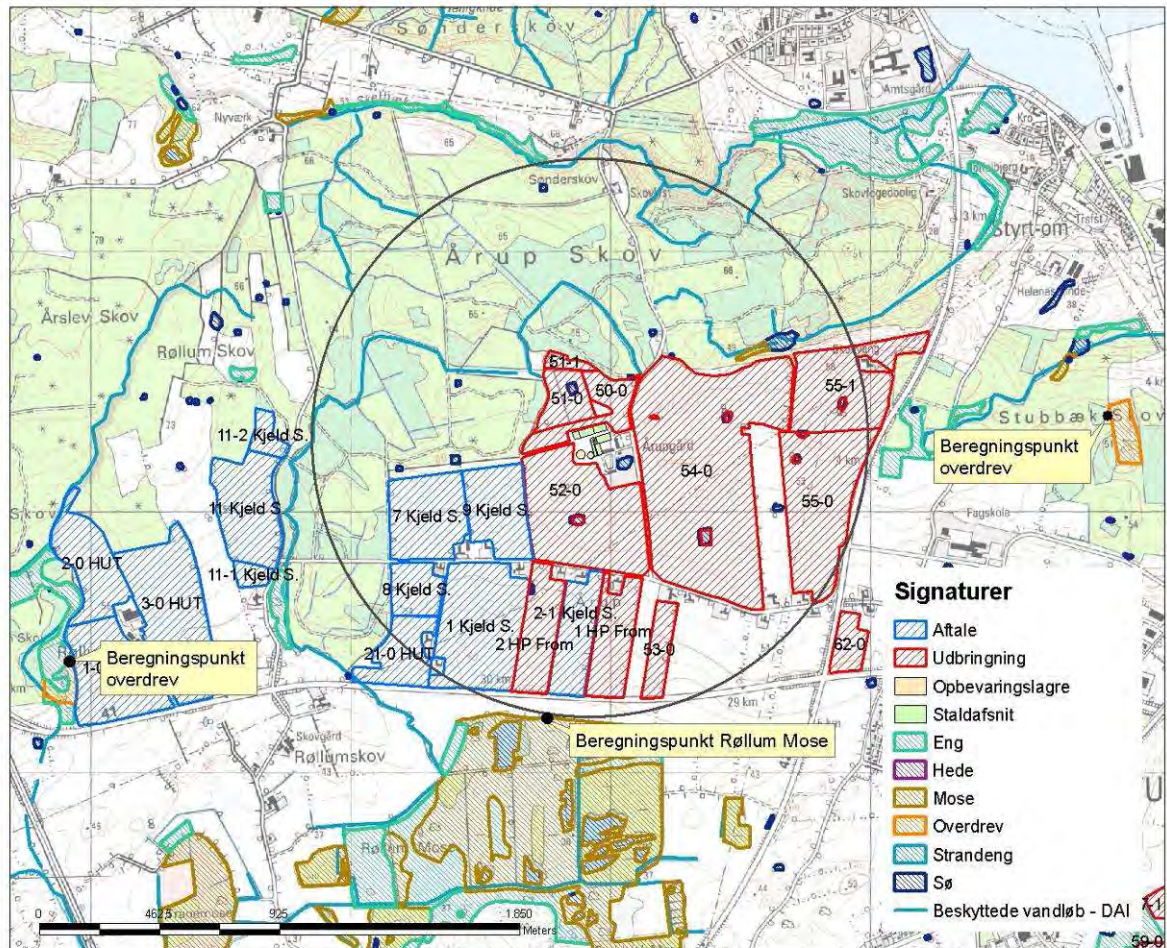
Kort 1. Naturområder omfattet af Husdyrlovens § 7, med bufferzoner.

§ 3 natur

Jf. Husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end ovennævnte "§ 7-arealer", som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra Årup Skovvej 60.

Desuden gælder det jf. naturbeskyttelseslovens § 3, at tilstanden af visse naturarealer ikke må ændres, når de har et vist areal, naturindhold m.m.

Endeligt gælder ifølge kommuneplanens udpegning af særligt næringsfattige naturarealer, at der på eller i nærheden af disse arealer ikke må ske etablering eller udvidelse af husdyrbrug eller andet, som i væsentlig grad forringer den biologiske mangfoldighed, og der skal foretages en konkret vurdering af, om påvirkningen af naturarealerne er uacceptabel høj.

Kort 2. Naturområder omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, samt beregningspunkter for ammoniakdeposition.

Redegørelse (arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3)

Nedenfor er gennemgået de arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, der ligger i nærheden af ejendommens anlæg og/eller ligger i tilknytning til ejendommens udbringningsarealer. (jf. kort 2).

Eng ved Røllum mose (besigtiget d. 14.05.2010)	
Naturtype/undertype	Næringsstofpåvirket fersk eng.
Lokalitetsbeskrivelse	Engen er kreaturgræsset. Naturtilstanden er ved besigtigelsen vurderet som moderat, bl.a. fordi der er store forekomster af lyse-siv og lav ranunkel. Heri dog også islæt af katteskæg, mark-frytle, stor fladstjerne, korsknep og gåse-potentil m.fl.
Lokalisering i forhold til anlæg	Engen er beliggende godt 1.000 m syd-sydvest for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Engen er taget ud som udbringningsareal, idet den fremover registreres og beskyttes som § 3-eng.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen

	er 19-20 kg/ha/år.
Betydning som levested for bilag IV-arter	Engen ligger op til Røllum Mose, hvor der i 2001 er registreret bl.a. bilag IV arten spidssnudet frø.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	
Fredning	-

Engens beliggenhed.

Engen set fra nord i retning mod syd.

Røllum Mose (besigtiget d. 14.05.2010)	
Naturtype/undertype	Mose/kratmose
Lokalitetsbeskrivelse	Kun den nordlige del er besigtiget. Det er her vurderet, at mosen har været udnyttet til tørvegravning, hvilket har ført til dannelsen af de mange småsøer. Mosenes hydrologi er stærkt forstyrret med delvis udtørring til følge. Mosen er for størstedelens vedkommende bevokset med træer og buske, især birk. Lysåbne flader er få og små, og på grund af den forstyrrede hydrologi er hedelyngen for en stor dels vedkommende udkonkurreret af blåtop. Naturtilstanden er vurderet som værende ringe (4).
Lokalisering i forhold til anlæg	Mosen er beliggende godt 1.000 m syd for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Mosen er på 3 sider omgivet af udbringningsarealer, dog ikke til Årup Skovvej 60. Det mindre engareal beliggende helt ind mod mosen (beskrevet herover) er taget ud som udbringningsareal, da det bliver registreret som beskyttet eng.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	Merdeposition: 0,0 kg N/ha/år. Totaldeposition: 0,08 kg N/ha/år
N-tålegrænse	5-15 kg N ha/år. Områdets baggrundsbelastning er ca. 20 kg N/ha/år.
Betydning som levested for bilag IV-arter	Områdets søer er potentielle ynglelokaliteter for Bilag IV-arter som stor vandsalamander og spidssnudet frø m.fl., I 2001 er der registreret bl.a. spidssnudet frø
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Oversigt over besøgt del af mosen.

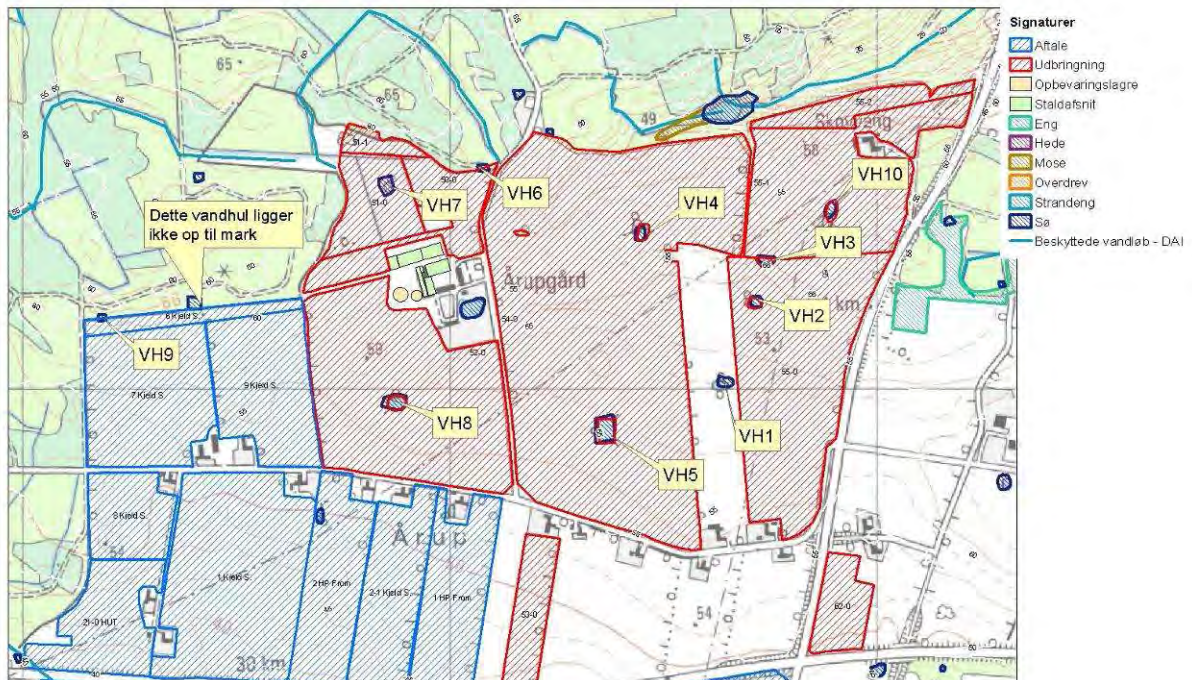

Største sø i mosen set fra vest mod øst.

Lysåbent græsbevokset (blåtop) parti i mosen.

I det følgende beskrives de besøgtede vandhuller, som ligger i forbindelse med Årupgårds udbringningsarealer.

Kort 3. Beliggenhed af besøgtede vandhuller, som ligger omkring ejendommen og i forbindelse med arealer.

Vandhul nr. VH1 (20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Vandhul/næringsrig småsø
Lokalitetsbeskrivelse	Vandhullet er beliggende i dyrket mark.

	Det er i overensstemmelse med Aabenraa Kommunes bestemmelser omgivet af en 2 meter bred dyrkningsfri bræmme. Selve vandhullet er omkranset af en bred og tæt bræmme af skyggende buske og træer, især grå-pil, slåen og tjørn. Der er ikke registreret undervandsvegetation i vandhullet, og eneste registrerede sumpplante er gul iris. Naturtilstanden er vurderet til at være moderat.
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullet er beliggende ca. 700 meter øst-sydøst for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullet er beliggende på dyrket mark, dets østside er beliggende mindre end 25 meter fra udbringningsareal 55-0.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	
Betydning som levested for bilag IV-arter	Vandhullet er potentiel ynglelokalitet for de mange Bilag IV-arter af padder, der er registreret i området.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	
Fredning	-

Afmærket 2-meter-bræmme omkring vandhul 1.

Vandhul nr. VH2 (besigtiget d. 20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Vandhul/næringsrig småsø.
Lokalitetsbeskrivelse	Vandhullet er beliggende i dyrket mark.

	Det er ikke omgivet af en 2 meter bred dyrkningsfri bræmme. Selve vandhullet er for hovedpartens vedkommende omkranset af en bred og tæt bræmme af skyggende træer, især pil, navr, hylde, eg og hvidtjørn. Der er ikke registreret undervandsvegetation i vandhullet, og eneste registrerede sumpplanter er gul iris og kær-star. Naturtilstanden er vurderet til at være moderat.
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullet er beliggende ca. 700 meter øst for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullet er fuldstændig omkranset af udbringningsareal 55-0. Dyrkningsfri bræmme mangler.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	
Betydning som levested for bilag IV-arter	Vandhullet er potentiel ynglelokalitet for de mange Bilag IV-arter af padder, der er registreret i området.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	
Fredning	-

Vandhul 2 set fra syd i nordøstlig retning.

Vandhul nr. VH3 (besigtiget d. 20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Vandhul/næringsrig småsø.
Lokalitetsbeskrivelse	Vandhullet er beliggende i dyrket mark og noget nedgravet under terræn. Vandhullet

	er ikke omgivet af en 2 meter bred dyrkningsfri bræmme. Selve vandhullet er for hovedpartens vedkommende omkranset af en bred og tæt bræmme af skyggende træer, især bøg. Der er ikke registreret undervandsvegetation i vandhullet, og eneste registrerede sumpplanter kærstar og sødgræs. Naturtilstanden er ved besigtigelsen vurderet til at være moderat-ringe.
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullet er beliggende ca. 750 meter øst for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullet er beliggende i et skel mellem udbringningsareal 55-0 og 55-1. Dyrkningsfri bræmme mangler.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	
Betydning som levested for bilag IV-arter	Vandhullet er potentiel ynglelokalitet for de mange Bilag IV-arter af padder, der er registreret i området.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	
Fredning	-

Vandhu 3 set fra syd i retning mod nord.

Vandhul nr. VH4 (Besigtiget d. 20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Vandhul/næringsrig småsø.
Lokalitetsbeskrivelse	Vandhullet er beliggende i dyrket mark. Det er særlig mod øst omkranset af en bred og tæt bræmme af skyggende træer, især slåen, hyld, hassel, hvidtjørn, pil og

	brombær. Der er ikke registreret under- vandsvegetation i vandhullet, og eneste registrerede sumpplanter kær-star og sød- græs. Naturtilstanden er ved besigtigelsen vurderet til at være ringe pga. skygge og ringe vandkvalitet.
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullet er beliggende ca. 450 meter øst-nordøst for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullets fuldstændigt omkranset af ud- bringningsareal 54-0. Dyrkningsfri bræm- me mangler.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	
Betydning som levested for bilag IV-arter	Vandhullet er potentiel ynglelokalitet for de mange Bilag IV-arter af padder, der er re- gistreret i området.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	
Fredning	-

Vandhul 4 vandflade set gennem bræmmen af omkransende træer og buske.

Vandhul nr. VH5 (20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Vandhul/næringsrig småsø.
Lokalitetsbeskrivelse	Vandhullet er beliggende i dyrket mark og er dybt nedgravet under terræn med deraf

	følgende stejle brinker. Selve vandhullet er for hovedpartens vedkommende omkranset af en tæt bræmme af skyggende træer, især slåen og pil – dog ikke mod øst. Der er i vandhullet registreret gul iris og svømmende vandaks. Naturtilstanden er ved besigtigelsen vurderet til at være moderat-ringe pga. delvis skygge og stejle brinker.
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullet er beliggende ca. 450 meter øst-nordøst for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullet er fuldstændigt omkranset af udbringningsarealer (Udbringningsareal 54-0). Dyrkningsfri bræmme mangler.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	
Betydning som levested for bilag IV-arter	Vandhullet er potentiel ynglelokalitet for de mange Bilag IV-arter af padder, der er registreret i området.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	
Fredning	-

Vandhul 5 set fra nord i retning mod syd.

Vandhul nr. VH6 (besigtiget d. 20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Vandhul/næringsrig småsø.
Lokalitetsbeskrivelse	Vandhullet er beliggende ca. 10 meter inde i skoven, adskilt fra den tilgrænsende dyrkede mark af en træbevokset bræmme med hylde, eg og poppel. Selve vandhullet er omkranset af skyggende træer. Der er i vandhullet registreret liden andemad og tyndakset star. Naturtilstanden er ved besigtigelsen vurderet til at være moderat .
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullet er beliggende ca. 250 meter nord-nordøst for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullets fuldstændigt omkranset af skov med 10 meters afstand til dyrket mark (Udbringningsareal 50-0). Dyrkningsfri bræmme er til stede i form af skov.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	-
Betydning som levested for bilag IV-arter	Vandhullet er potentiel ynglelokalitet for de mange Bilag IV-arter af padder, der er registreret i området. Der er registreret alle tre salamanderarter i 2000.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	
Fredning	-

Vandhul 6 set fra øst i retning mod vest.

Vandhul nr. VH7 (Besigtiget d. 20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Vandhul/næringsrig småsø.
Lokalitetsbeskrivelse	Vandhullet er beliggende i dyrket mark og er for nylig blevet oprenset. Hvorfor der kun er spredte buske i vandhullets nærhed. Der er i vandhullet registreret svømmende vandaks, kær-star, stiv star, gul iris, dyndpadderok og bredbladet dunhammer. Naturlilstanden er ved besigtigelsen vurderet til at være moderat til god.
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullet er beliggende ca. 230 meter nord-nordvest for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullet er fuldstændigt omkranset af dyrkede arealer (udbringningsareal 51-0). Marken har et svagt fald fra syd ned mod vandhullet og skoven. På besigtigelsestidspunktet var jorden i de omkringliggende marker meget vandmættet, med oversvømmede flader. Dyrkningsfri bræmme var ikke til stede på besigtigelsestidspunktet.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	
Betydning som levested for bilag IV-arter	Vandhullet er potentiel ynglelokalitet for de mange Bilag IV-arter af padder, der er registreret i området. I 2001 blev der registreret stor vandsalamander i vandhullet.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	.
Fredning	-

Vandhul 7 set fra nord i retning mod syd.

Vandhul 7 set fra syd i retning mod nordøst.

Vandhul 7 (midt i billedet) set på afstand fra øst i retning mod vest.

Vandhul nr. VH8 (Besigtiget d. 20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Vandhul/næringsrig småsø.
Lokalitetsbeskrivelse	Vandhullet er beliggende i dyrket mark, omkranset af en tæt bræmme af buske, især pil med islæt af slåen og brombær. Desuden islæt af stor nælde. Der er i vandhullet registreret andemad. Naturtilstanden er ved besigtigelsen vurderet til at være ringe.
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullet er beliggende ca. 230 meter syd for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullet er fuldstændigt omkranset af dyrkede arealer (udbringningsareal 52-0). Dyrkningsfri bræmme var ikke til stede på besigtigelsestidspunktet.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	
Betydning som levested for bilag IV-arter	Vandhullet er potentiel ynglelokalitet for de mange Bilag IV-arter af padder, der er registreret i området.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	
Fredning	-

Vandhul 8 set fra vest i retning mod øst.

Vandhul nr. VH9 (20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Vandhul/næringsrig småsø.
Lokalitetsbeskrivelse	Vandhullet er beliggende i den sydlige udkant af Årup Skov, grænsende op til dyrket mark.. Vandoverfladen var på besigtigelsestidspunktet helt dækket af liden andemad, som tyder på kraftig næringsberigelse. Spredte bevoksninger af gul iris. Det vurderes, at der på grund af terrænforholdene er særlig risiko for overfladeafstrømning fra de dyrkede arealer til vandhullet. Naturtilstanden er ved besigtigelsen vurderet til at være dårlig.
Lokalisering i forhold til anlæg	Vandhullet er beliggende ca. 675 meter vest for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Vandhullet grænser op til dyrkede arealer adskilt af en smal bræmme af spredte buske og træer., Bræmmen vurderes at være utilstrækkelig til at sikre vandhullet mod overfladeafstrømning fra de dyrkede arealer. Derfor er aftalearealet nærmest skoven taget ud af ansøgningen som udbringningsareal. Aftaleareal (7 Kjeld S) ligger ca. 30 m fra skovkanten og vandhullet.
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	-
N-tålegrænse	
Betydning som levested for bilag IV-arter	Vandhullet er potentiel ynglelokalitet for de mange Bilag IV-arter af padder, der er registreret i området.I 2001 er alle tre arter af salamander registreret i vandhullet.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Vandhul 9. Vandflade helt dækket af liden andemad. I forgrunden bevoksning af gul iris.

Overdrev/eng (Besigtiget d. 20.05.2010)	
Naturtype/undertype	Mosaik af eng og kalkrigt overdrev
Lokalitetsbeskrivelse	<p>Lokaliteten er beliggende syd for Nybøl Skov og har karakter af lysåbne arealer, der mod nord og vest grænser op mod skoven, og som mod øst grænser op mod dyrkede arealer.</p> <p>Lokaliteten består af en mosaik af eng og overdrev med et betydeligt indhold af plantearter, der indikerer god naturtilstand: tyndakset gøgeurt, hulkravet kodriver, storblomstret kodriver, guldnælde og krat-viol. Der er spredte bevoksninger af eg, bøg og kristtjørn på arealet, der for én dels vedkommende var slået og græsset på besigtigelsestidspunktet. Naturtilstanden er ved besigtigelsen vurderet til at være moderat til god.</p> <p>Der findes på lokaliteten flere vandhuller, hvis naturtilstand ikke er bedømt særskilt.</p>
Lokalisering i forhold til anlæg	Lokaliteten er beliggende ca. 2 km vest-sydvest for anlægget.
Lokalisering i forhold til arealer	Lokaliteten grænser mod øst helt op til dyrkede arealer. (Aftaleareal 1-0 og 2-0 HUT)
N-deposition (merdeposition og totaldeposition)	Merdeposition: 0.0 kb N/ha/år Totaldeposition 0,04 Kg N/ha/år
N-tålegrænse	10-20 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i området er ca. 19-20 kg N/ha/år.
Betydning som levested for bilag IV-arter	Lokaliteten vurderes i kraft af den relativt gode naturtilstand og tilstedeværelsen af flere vandhuller at have potentiale som levested for Bilag IV-arter, især arter af padder.
Natura 2000 område	-
Kommuneplan/regionplan	-
Fredning	-

Oversigt over beliggenheden af overdrev/eng.

Nordlige del af lokaliteten med talrige tyndakset gøgeurt i lysåben græs- og urtevegetation.

Storblomstret kodriver i lysåben græs- og urtevegetation.

Vurdering (arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3)

Moser

Røllum Mose ligger ca 1 km syd for Årupgård. En del af Røllum Mose er besigtiget. Mosen befinder sig i en tilstand præget af stor hydrologisk forstyrrelse, det vil sige stærkt sænket grundvandstilstand. Som følge heraf er mosens oprindelige lysåbne vådbundsvegetation i dag erstattet af træer og buske og en mere tør græs- og urtevegetation på de få tilbageværende lysåbne steder. N-tålegrænsen (10-20 kg N ha/år) er med den aktuelle baggrundsbelastning på ca. 20 kg N ha/år allerede ved at være overskredet. Som følge af projektet bliver ammoniakbelastningen af mosen fra Årup Skovvej 60 mindre og den totale belastning fra Årupskovvej 60 bliver 0,08 Kg N/ha/år. Det vurderes dermed at projektet ikke vil føre til forringelser af naturtilstanden i mosen.

Ca. 600 m nordøst for ejendommen findes et andet beskyttet moseareal, som ligger i forbindelse med en karpedam og et vandløb i udkanten af Årup skov. Mosen er besigtiget i forbindelse med afklaring af afstrømningsforhold fra den tilstødende mark til mosen og karpedammen. Mosen er meget næringsrig og består næsten kun af bredbl. dunhammer, og naturtilstanden er derfor estimeret som dårlig. Forholdene og tiltag mht. afstrømningsforholdene fra marken er behandlet i kap. 8.2 Ammoniak fra anlægget vurderes ikke at have indflydelse på mosens naturtilstand, idet det er overfladevand fra dyrket jord som er afgørende for denne moses tilstand, i øvrigt giver projektet ikke anledning til mer-deposition.

Enge

Der findes ingen enge inden for ca. 1.000 m fra anlægget. Engene længere væk vurderes ikke at blive negativt påvirket af anlægget.

Vandhuller

Der forekommer i alt 9 vandhuller indenfor ca. 1 km fra anlægget (VH1-VH9) og i alt 3 vandhuller inden for en afstand på 1-1,5 km fra anlægget (a-c), som er besigtiget pga. beliggenhed i forbindelse med aftalearealer. Vandhullerne er alle markant næringsstofberigede, og det vurderes på den baggrund, at den luftbårne merdeposition af ammoniak fra anlægget på Årup Skovvej 60 vil have en meget begrænset effekt på naturtilstanden. Hovedkilderne til næringsstofberigelsen af vandhullerne vurderes at være 1) overfladevand fra dyrkede arealer og 2) diffus udsivning af næringsrigt vand fra rodzonen under de dyrkede arealer. Drænvand kan også være årsag. Eftersom ingen af vandhullerne har god naturtilstand, og eftersom næringsstofberigelse vurderes at være det primære problem, anbefales det at etablere end dyrkningsfri bræmme omkring alle vandhuller, der er beliggende i eller som er i kontakt med dyrkede arealer.

Vandløb

Bønderkobbøbæk og Skovfogedbæk løber nord for ejendommen i Årup Skov. Vandløbene vurderes ikke at blive påvirket af luftbåren ammoniak fra anlægget, idet den tilførte mængde fra luften er meget begrænset i forhold til den mængde næringsstof, der udledes fra dyrkede arealer, jf. afsnit 8.2 og 8.4.

Overdrev

Der er registreret to overdrev, men ikke inden for ca. 1000 meter fra anlægget. Det ene overdrev, beliggende ca. 2 km vest-sydvest for anlægget er besigtiget (jf. beskrivelse af mosaikområde med overdrev og eng). Det andet overdrev beliggende ca. 2 km øst for ejendommen er ikke besigtiget, hvorfor tilstanden pt. er ukendt. Det er dog tidligere besigtiget (2008) og naturtilstanden vurderet som moderat. Der er foretaget beregninger som viser, at totaldepositionen i det pågældende område er 0,09 kg N/ha/år i ansøgt drift, mens den totale afsætning af kvælstof fra ejendommen i ansøgt drift er 0,04 kg N/ha/år til overdrevet mod vest. Mer-emissionen fra anlægget i ansøgt drift er negativ og merdepositionen i naturområderne er således 0,0 eller negativ

Med en baggrundsbelastning på ca. 20 kg N ha/år er tålegrænsen for overdrev (10-20 kg N ha/år) allerede eller tæt på at være overskredet, men på grund af den relativt store afstand fra anlægget til de to overdrev og den derfor minimale deposition, som med usikkerheden anses for næsten ingen deposition, vurderes luftbåren ammoniak fra anlægget ikke at indfluere på naturtilstanden i overdrevene.

Natura 2000

Kommunen skal vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EF-habitatdirektiv-forpligtelserne. Det omfatter bl.a. at produktionen ikke medfører negative påvirkninger af de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget i internationale naturbeskyttelsesområder, og forholdene for arter omfattet af direktivets bilag IV må ikke forringes.

Redegørelse

Det nærmeste Natura2000 område er H85: Bolderslev- og Ugeskov, som ligger ca. 2,5 km øst for Årupskovvej 60 (se kort 1).

Skovene har været drevet meget ekstensivt, hvorfor en del af arealerne indeholder værdifulde gamle eller udgåede træer og urørte urskovsagtige partier. Der er gennemført en fredning af området med det formål at bevare skoven som urørt skov, hvor et naturligt dyre- og planteliv kan udvikle sig på naturens præmisser. Dette medfører blandt andet, at de landbrugsarealer der findes i skoven overlades til naturlig tilgroning, og at arealerne omkring skovene afgræsses ekstensivt. Med udgangspunkt i en fredningskendelse fra 1999, er grøfter fyldt op, rørlagte vandløb er frilagt og indplantet nåletræ fjernet.

Skov- og Naturstyrelsen har udlagt hele Bolderslev Skov og Uge Skov som ekstensivt drevet naturskov.

De naturlige vandløb er forholdsvis små, og tørrer ud om sommeren. De ligger i naturligt forløb, og har på nogle strækninger et betydeligt fald. Væsentlige dele af skoven er sumpet, og der er mindre partier med egentlige skovmoser. Alle dele har naturlig hydrologi, efter at skovgrøfter er lukket og rørlagte vandløb åbnet.

Områdets størrelse og de urskovsagtige partier gør Bolderslev og Uge Skov meget værdifulde. Der er i alt registreret mere end 300 arter, hvoraf flere er sjældne i Danmark. Det gælder arter som sort pil og engblomme. Der findes fire arter af orkidéer i skoven: Skovhullæbe, ægbladet fliglæbe, skov-gøgelilje og tyndakset gøgeurt.

Skovnaturtyperne i området er bøgeskove på muldbund, ege- og blandskove samt de 2 prioriterede våde skovnaturtyper: elle-/askeskov og skovbevoksede tørvemoser.

Området er udpeget for kalkrige og næringsrige søer og stor Vandsalamander, samt bjergsalamander. Hasselmus er eftersøgt i området, men ikke registreret. Det forventes, at området kan blive ynglested for rød glente og muligvis sort stork, som er meget følsom for forstyrrelser.

Udpegningsgrundlaget for H83:

1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

9120 Bøgeskove på morbund med kristtorn

9130 Bøgeskove på muldbund

9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund

91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Alle de registrerede skovnaturtyper i habitatområde nr. 85 er kvælstoffølsomme med tålegrænser på 10-20 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen 2005).

Trusler mod områdets naturværdier

Idet følgende afsnit er de væsentligste trusler oplistet for områdets naturtilstand jf. basisanalyser og naturplanforslag

Næringsstofbelastning:

- Eutrofiering via luftbåren kvælstof vurderes at være en aktuell trussel for skovnaturtyperne, særligt i skovkanter og overgangszoner.

Da området ligger højt på hovedopholdslinien fra sidste istid vurderes forurenet overfladevand ikke at udgøre en trussel for udpegningsgrundlaget. Det betyder, at der ikke tilledes overfladevand, bortset fra vejvand fra motorvejen, som via et forsinkelsesbassin tilledes vandløbet i områdets østgrænse. Det vurderes, at dette har en helt underordnet betydning.

- Indvandringen af naturlige skyggetræer i egeskoven (9160) er en fremadskridende succession, som på sigt kan true en gunstig bevaringsstatus på naturtypen. En ændring af egeskoven til sandsynligvis bøgeskove på muldbund (9130) ligger mange år ud i fremtiden.

Tilgroning: Tidligere marker indenfor området er ifølge fredningskendelsen udlagt til naturlig succession - tilgroning med træer og buske fra de tilstødende skovarealer. Tilgroningen overvåges.

Andre trusler: Sitka-gran er ryddet fra området. Der er isolerede forekomster af kæmpebjørneklo og japansk pileurt i et gammelt lossepladsområde i overgangen mellem Bolderslev og Uge Skov.

Det fremgår af DMU-rapporten "Kriterier for gunstig bevaringsstatus", at tålegrænsen for skovnaturtyperne ikke må overskrides (DMU 2003). Eutrofieringen vurderes at være en aktuell trussel for skovnaturtyperne, særligt i skovkanter og overgangszoner.

Der er ikke lavet en beregning af N-depositionen fra anlægget, idet det på grundlag af depositions-beregningen til overdrevet 2 km mod øst, som viser en totaldeposition på 0,04 Kg N/ha/år, vurderes at depositionen til Natura 2000-området er negligerbar, da både afstand og retning til området giver anledning til en lavere deposition end til overdrevet og mer-depositionen i øvrigt er negativ. Det vurderes dermed at udvidelsen på Årup Skovvej 60 ikke vil påvirke habitatområdet Bolderslev- og Ugeskov negativt.

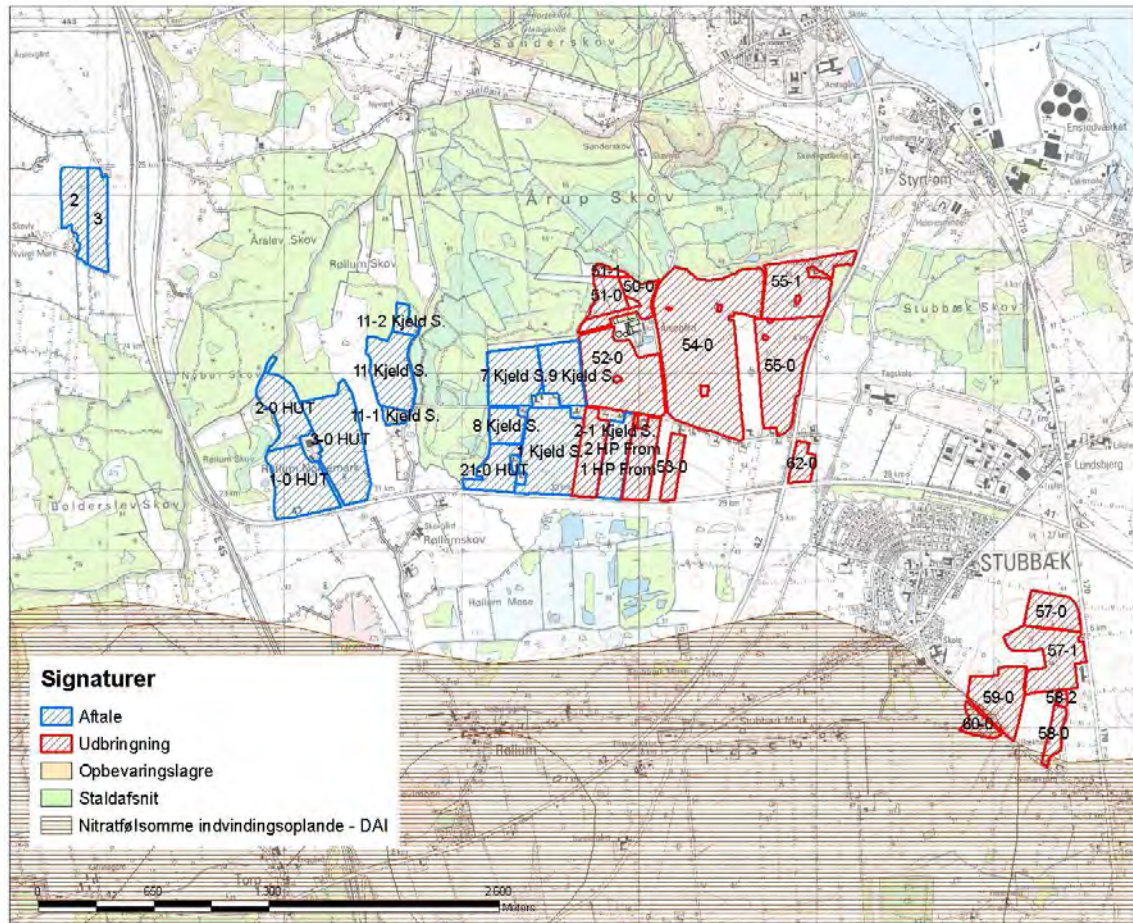
Redegørelse og vurderinger vedr. arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter) findes i afsnit 8.7.

8 Påvirkninger fra arealerne

8.1 Udbringningsarealerne

Redegørelse

Miljøgodkendelsen omfatter de udbringningsarealer, der fremgår af ansøgningens afsnit 4.1 (se bilag 1). Placeringen af udbringningsarealerne fremgår af oversigtskort herunder. Alle udbringningsarealer ligger i Aabenraa Kommune.

Kort 4. Udbringnings- og aftalearealer til Årup Skovvej 60

Det er oplyst i ansøgningen, at husdyrbruget råder over 143,96 ha udbringningsarealer, heraf ejer ansøger ca. 100,9 ha, og de resterende 43 ha er forpagtede arealer.

Derudover er der for at kunne opfylde harmonikravet lavet aftale om overførsel af husdyrgødning til i alt 105,69 ha aftalearealer. Aftalearealerne er fordelt på tre modtagere, som modtager svinegylle.

Tabel 19. Oversigt over ejede/forpagtede arealer (udbringningsarealer)

Ejede arealer			
Navn	Adresse	Antal ha	Antal DE og gødningstype
Laurits Hansen	Lauesgårdsvej 11, 6100 Haderslev	Ca. 101 ha	-
Forpagtede arealer			
Navn	Adresse	Antal ha	
Hans Christian Madsen	Tinlevvej 130, 6200 Aabenraa	Ca. 30 ha	-

Hans Peter From	Årupgade 33, 6200 Aabenraa	Ca. 13 ha	-
I alt		Ca. 144 ha	201,31 DE svinegylle

Det ejede/forpagtede harmoniareal udgør 144 ha, hvorpå der udbringes 201,31 DE svinegylle svarende til et dyretryk på 1,4 DE/ha (DE_{reel}).

Tabel 20. Oversigt over gylleaftaler (aftalearealer)

Aftalearealer			
Navn	Adresse	Antal ha	Antal DE og gødningstype
Kjeld Schmidt	Årupgade 52, 6200 Aabenraa	Ca. 53,8 ha	75,3 DE svinegylle
Hans Uwe Thomsen	Røllum Skovvej 45, 6200 Aabenraa	Ca. 39,6 ha	55,44 DE svinegylle
Niels Erik Kristensen	Nybøl Skovvej 9 6230 Rødekre	Ca. 12,3 ha	7,5 DE svinegylle
I alt		Ca. 105,7 ha	138,24 DE svinegylle

Ejendommen Årup Skovvej 60 producerer efter udvidelsen samlet 339,55 DE svinegylle, hvoraf 138,24 DE afsættes til i alt 105,69 ha gylleaftaler. Gylleaftalerne kan belægges med maksimalt 1,4 DE/ha, hvilket er overholdt ved det ansøgte.

Jordbund og dræning

Udbringningsarealerne er drænedede, og der er fortrinsvis tale om fin, sandblandet lerjord, samt enkelte af typen lerjord samt fin, lerblandet sandjord.

Lavbundsarealer

Ingen af udbringningsarealerne ligger i områder udpeget som lavbundsklasse I (stor risiko for okkerudledning) eller lavbundsklasse II (middel risiko for okkerudledning).

Ingen af de ejede/forpagtede arealer er udpeget som "VMPII-lavbundsarealer" eller "Øvrige lavbundsarealer". VMPII-lavbundsarealer er potentielt egnede som vådområder og vurderes at kunne genoprettes som vådområder med henblik på at kunne tilbageholde kvælstof. På "Øvrige lavbundsarealer" kan der ved vandstandshævning genskabes områder med stor natur- og miljømæssig værdi. Udpegningen af lavbundsarealer har ingen betydning for, om områderne fortsat kan drives jordbrugsmæssigt eller for mulighederne for at opføre nødvendige landbrugsbygninger.

Beskyttede sten- og jorddiger og andre fredninger

Udbringningsarealerne 51-0, 51-1, 50-0, 54-0 og 55-1 grænser op til beskyttede sten- og jorddiger, og der er registreret en række fortidsminder og fredninger i nærområdet, men ikke på selve udbringningsarealerne.

Ændringer af udbringningsarealerne skal anmeldes senest den 1. august til Aabenraa Kommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er sårbare.

Vurdering

Aabenraa kommune vurderer, at udbringningsarealet på 143,96 ha ejede/forpagtede samt 105,69 ha aftalearealer harmonerer med husdyrholdet og er tilstrækkeligt til at opfylde harmonikravene.

8.1.1 Arealanvendelse

Redegørelse

Der anvendes referencesædskifte svarende til standardsædskiftet på arealerne, hvilket betyder, at der er taget højde for den værste tænkelige situation. Der er altså ikke risiko

for større udvaskning af nitrat til overfladevand og grundvand eller fosforoverskud, end de her angivne, hvis der anvendes andre sædskifter end referencesædskiftet.

På arealer med jordbundstypen JB4 (fin lerblandet sandjord) er anvendt sædskifte S4 svarende til referencesædskiftet. På arealerne med jordbundstypen JB6 (fin sandblandet lerjord) samt JB7 (lerjord) er anvendt S2 svarende til referencesædskiftet.

Ved udbringning af husdyrgødning på ubevoksede arealer nedbringes det hurtigst muligt og inden 6 timer.

Al udbringning på græs og sort jord skal ske ved nedfældning fra 1. januar 2011.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at sædskiftekravene er overholdt ved det ansøgte. Der er ikke stillet krav om anvendelse af specifikke sædskifter eller anvendelse af ekstra afgrøder udover Plantedirektoratets krav, da disse parametre ikke er anvendt som virkemidler i forhold til at reducere udvaskningen af næringsstoffer i det ansøgte projekt. I stedet anvendes et reduceret dyretryk på ejendommens arealer med reduceret kvælstofudvaskning og fosforoverskud til følge.

8.1.2 Aftalearealer

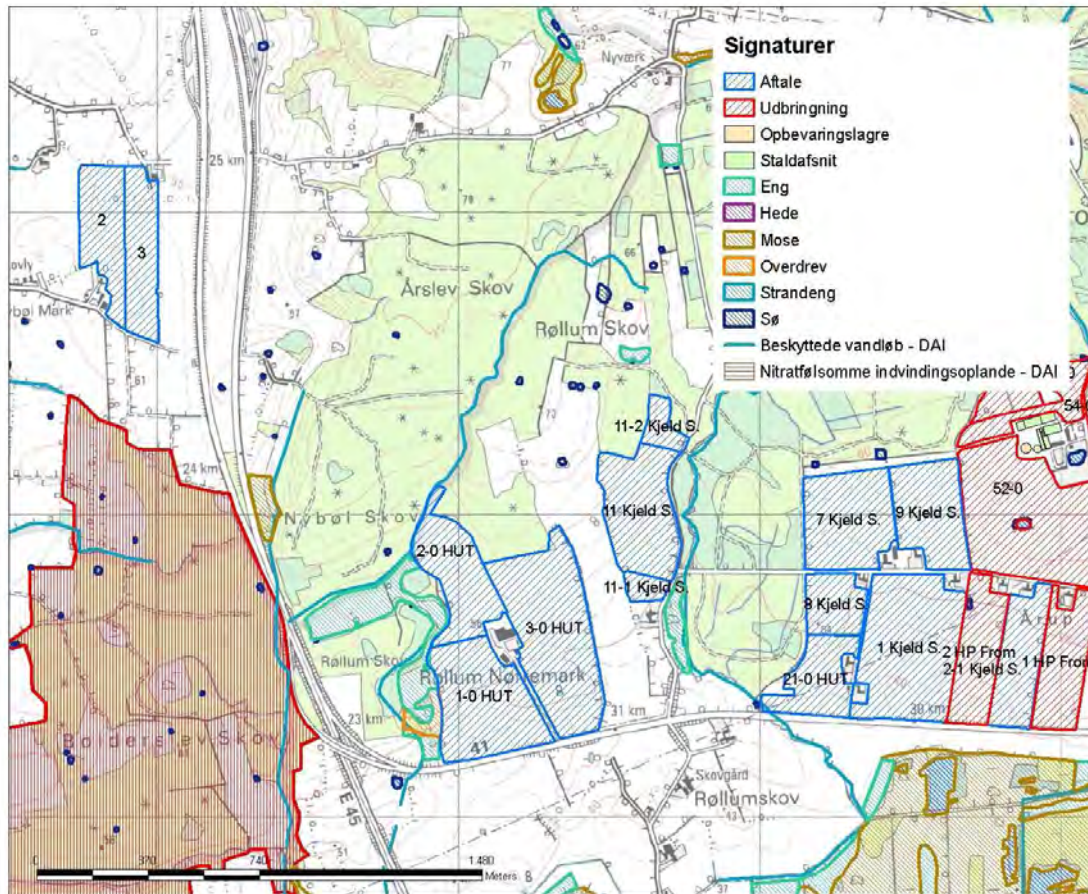
Det skal vurderes, hvorvidt aftalearealer kræver separat godkendelse efter § 16 i "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug". For arealer, som ligger indenfor nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) stilles særlige krav til beskyttelse mod nedsivning af nitrat til grundvand, og udløser krav om en § 16 arealgodkendelse.

Ligger aftalearealerne ikke i nitratfølsomt indvindingsområde, skal det vurderes, om arealernes sårbarhed i forhold til natur og overfladevand kræver en særlig beskyttelse, der rækker udover den generelle lovgivnings rammer. Er det tilfældet, udløses krav om en § 16 arealgodkendelse.

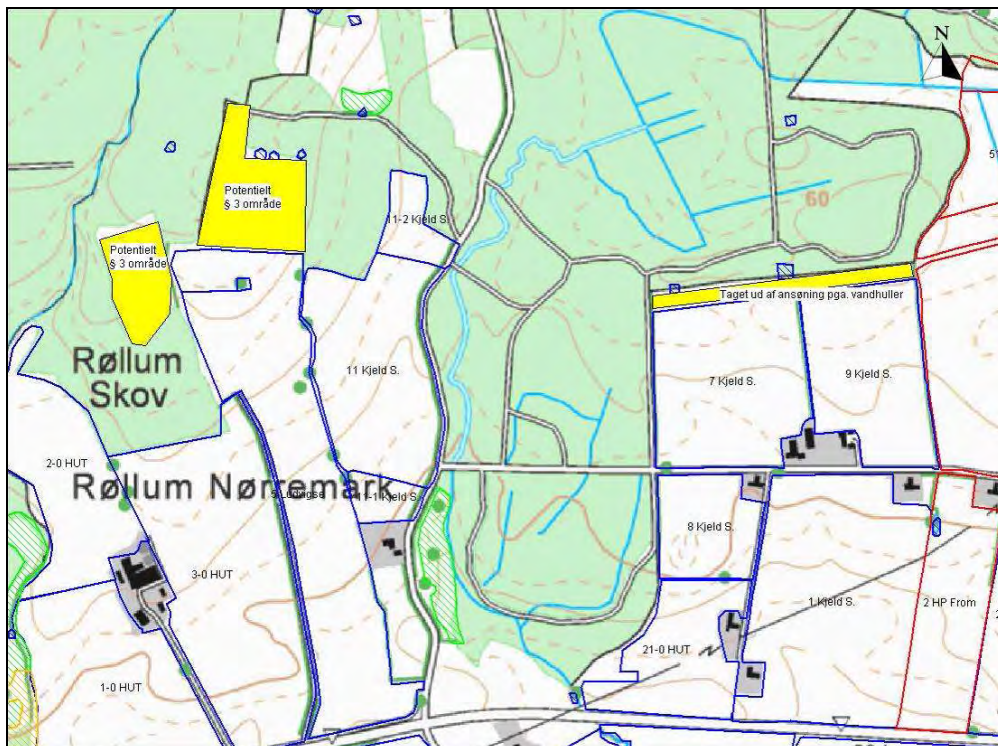
Redegørelse

Arealernes beliggenhed i forhold til beskyttet natur ses på nedenstående kort 5 og nitratfølsomt indvindingsområde kan ses på kort 4.

Alle aftalearealer er beliggende i nitrat- og fosforklasse 0, og ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Ingen aftalearealer er beliggende således, at der skal tages særlige hensyn udover de generelle lovkrav, hvad angår kvælstofdeposition og kvælstofudvaskning eller fosforafstrømning, da ingen af aftalearealerne er beliggende i oplande til målsatte søer og heller ikke afvander til Natura 2000 overbelastet med fosfor. Der er foretaget projektilpasninger i det ansøgte således, at aftalearealer der ikke har været omlagt i en årrække er taget ud af ansøgningen. Et tredje areal syd for Årupskov er ligeledes taget ud af ansøgningen grundet beliggenheden ift. vandhuller, jf. kort 6 herunder.

Kort 5. Beliggenhed af aftalearealer i forhold til beskyttet natur.

Kort 6. Gule områder er aftalearealer, der er fjernet fra ansøgningen efter projektilpasning i samråd med kommunen.

Området ved Røllum Skov vest for aftalearealet "5 Ludvigsen" samt området nord for aftaleareal "5 Ludvigsen" er arealer, som ikke har været i omdrift i en årrække. Der er 10

cm tykke stubbe fra opvækst af træer, som senere er fældet. Arealerne fremstår deraf som en mosaik af eng og græsland/overdrev. Områderne omfatter desuden salamander-vandhuller. De to områder overgår til § 3 sagsbehandling, og kan derfor ikke indgå som aftalearealer til ejendommen Årup Skovvej 60, hvorfor de er taget ud af ansøgningen.

Den smalle markstrimmel syd for Årupskov har et terrænfald mod vandhul og skov. Vandhullet er stærkt påvirket af næringsberigelse fra marken. Forureningen er sket siden år 2000, hvor der blev fundet alle tre salamander-arter i vandhullet. Da biotopen og arterne tilknyttet hertil kræver særlig beskyttelse, kan arealet ikke indgå som aftaleareal til ejendommen Årup Skovvej 60, hvorfor arealet er taget ud af ansøgningen.

Aftalearealerne 1 og 2 tilhører Nybølskovvej 9, som har en § 16 arealgodkendelse.

Udskiftning af aftalearealer kan ikke ske uden tilladelse fra Aabenraa Kommune

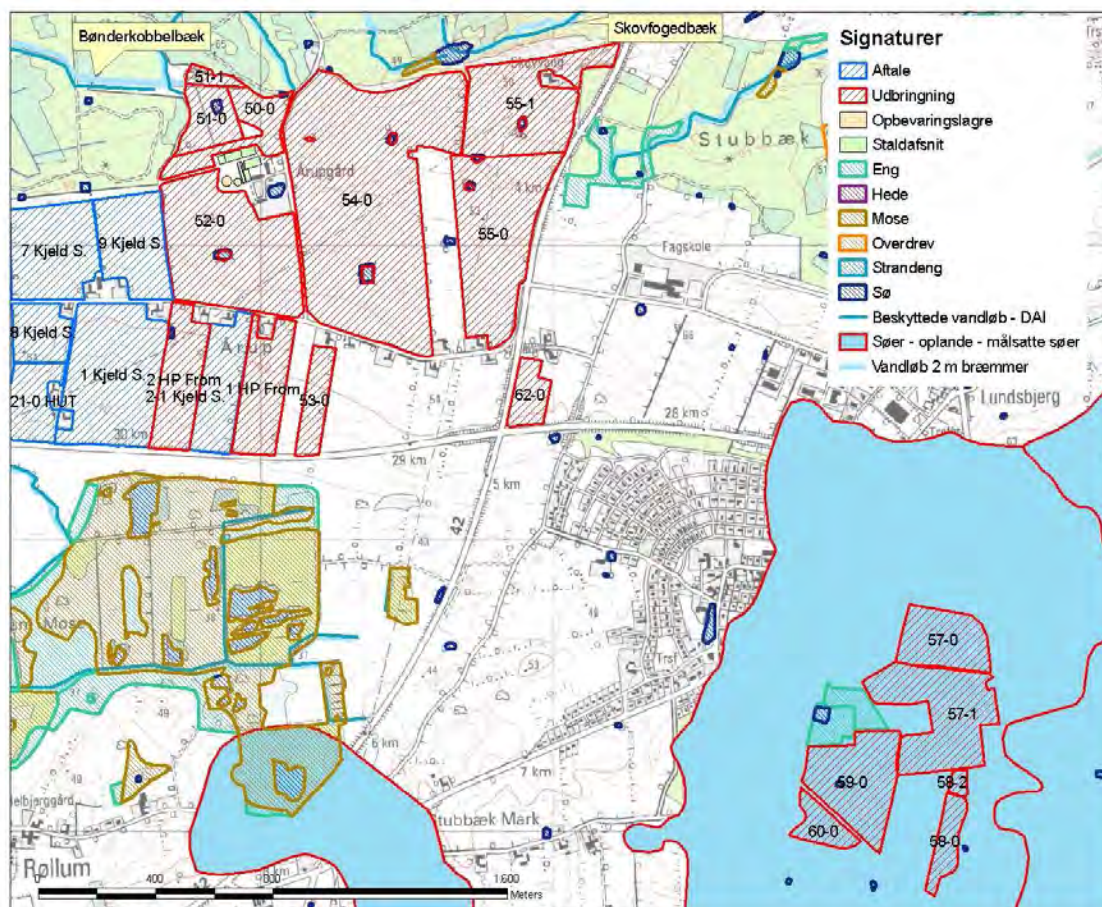
Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der på baggrund af de foretagne projektilpasninger ikke skal stilles krav om udarbejdelse af en § 16 arealgodkendelse af de pågældende tredjemandsarealer. Aftalearealerne behandles derfor ikke yderligere i denne godkendelse.

8.2 Beskyttet natur

Der er foretaget besigtigelse af en række naturområder, herunder vandhuller placeret på og i tilknytning til de ansøgte udbringningsarealer (ejet/forpagtet) samt aftalearealer, jf. ovenstående.

For overskuelighedens skyld er alle naturarealer beskrevet samlet i afsnit 7.8.

Kort 7. Viser placeringen af beskyttet natur, beskyttede vandløb og udbringningsarealer (ejede/forpagtede).

Vandløb og vandhuller

Redegørelse

Bønderkobbelsbæk, som løber til/forbi Røllum Mose og Skovfovedbæk, som løber til Skælbæk løber begge i Årup skov nord for ejendommens arealer. Udbringningsarealerne grænser ingen steder direkte op til vandløbene, som er A målsatte, dvs. særligt naturvidenskabeligt interesseområde, hvor særlige naturelementer ønskes beskyttet. Målsætningen er opfyldt for begge vandløb.

Jf. Regionplanen må vandløbene ikke anvendes til formål der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger. For alle målsatte vandløb er der i kommuneplanen fastsat krav til vand- og vandløbskvaliteten. Da ingen af arealerne er direkte vandløbsnære, er der ikke stillet skærpede krav ift. vandløbslovens bræmmebestemmelser, hvad angår de beskyttede og målsatte vandløb i området.

Nord for areal 54-0 og i tilknytning til Skovfogedbæk ligger en beskyttet karpedam i Årup Skov. Via overfladeafløb og dræn føres ler, jord og gødningsstoffer ud i et mindre vandhul beliggende i yderkanten af skoven, og herfra løber/siver vandet igennem et moseområde og vandløb frem til karpedammen og videre til Aabenraa Fjord. Af amtets VVM-afgørelse fra 1999 (j. nr. 8-50-11-545-1-98) fremgår det, at belastningen skal reduceres ved bl.a. at sænke terrænet på marken og frilægge drænet således, at der opstår et vådområde til at tilbageholde en del af de forurenende stoffer. Ved besigtigelse i december 2007 blev det konstateret, at forureningen fortsat finder sted, og de omtalte ændringer fremsat i VVM-afgørelsen ikke var blevet effektueret. På baggrund heraf er der i forbindelse med denne miljøgodkendelse foretaget en ny vurdering af, hvordan tilledning af næringsstoffer til Karpedammen reduceres fremover.

Afløb fra areal 54-0 til Karpedam tager sit udspring ca. 200-300 m inde på marken i lavningen, hvor vandet samlet i en slugt fra øst mod vest og løber ned mod skoven og vandløbet, der fører til Karpedam. Afstrømning af ler og næringsstoffer kan reduceres ved, at de ca. 2,8 ha markareal i lavningen omlægges til vedvarende græs. Herudover er der indgået aftale om, at der anvendes reduceret jordbearbejdning på den nordlige del af areal 54-0 iht. faktablad A1: Driftsmæssige reguleringer (Årgang 1, 2010, Nr. A1, vers. 1, Institut for Jordbrugsproduktion og Miljø, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet).

Der er mange vandhuller i området i tilknytning til ejendommen samt udbringningsarealerne. Vandhullerne er generelt i moderat naturtilstand og temmelig skyggede af opvækst af vedplanter - især pil. Visse steder er bræmmekravet allerede overholdt med mindst 2 m fra mark til kronekant, andre steder skal der anlægges yderligere bræmmer. Bræmmerne må gerne slås eller afgræsses, men ikke sprøjtes eller gødes. Mange vandhuller i området er undersøgt for salamanderarter i 2002, og der blev fundet alle tre salamanderarter i flere af søerne. Alle besigtigede vandhuller samt vandhuller analyseret ud fra luftfoto er potentielle yngle og rastesteder for padder, herunder bilag IV-arter. Vandhul 7 på mark 51-0 er mere udsat for overfladeafstrømning fra den omkringliggende mark, idet terrænet faldet fra syd. Der stilles derfor vilkår om 5 m bred bræmme omkring vandhul 7.

Målsatte søer

Redegørelse

Enkelte arealer ligger i oplandet til Hostrup Sø, målsætning A₁ – særligt naturvidenskabeligt interesseområde. Målsætningen er ikke opfyldt, hvilket bl.a. skyldes at søen har et for højt fosforindhold, som resulterer i øget planteplanktonbiomasse og forringet sigtdybde. På baggrund heraf har Aabenraa Kommune som led i sagsbehandlingen af denne miljøgodkendelse stillet krav om, at der i den ansøgte drift skal være fosforbalance på arealerne 57-0, 57-1, 58-0, 58-2, 59-0 og 60-0 (ca. 30 ha) beliggende sydøst for ejendommen, ved Stubbæk, hvis fosfortallet i jordene er over 4. Er dette ikke tilfældet stilles krav om at fosforoverskuddet ikke må stige med mere end 4 kg p/ha/å (fra 1,8 kg P/ha til 5,8

kg P/ha). Dette er i ansøgningen opnået ved at angive alle arealerne som værende dræ-nede samt flytte de nævnte arealer til fosforklasse I i IT-ansøgningssystemet, hvor fosforoverskuddet maksimalt må stige med 4 kg i forhold til førsituasjonen. Da de øvrige udbringningsarealer er beliggende udenfor oplandet til Hostrup Sø og dermed i fosforklasse 0, er kravet til det maksimalt tilladte fosforoverskud på disse arealer 8,2 kg P/ha/år. På bedriftsniveau er fosforoverskuddet beregnet til gennemsnitligt 6,6 kg P/ha/år, og der tilføres 146 kg P mindre end harmonikravet tillader.

Vurdering – vandløb, vandhuller og målsatte søer

Aabenraa Kommune vurderer, at vandløbslovens bræmmebestemmelser er tilstrækkelige ift. at sikre mod afstrømning af næringsstoffer til vandløb i nærheden af ejendommens udbringningsarealer, da ingen af arealerne skråner mod vandløb eller ligger i direkte tilknytning til disse.

Da en lavning på areal 54-0 medfører afstrømning af ler og næringsstoffer til vandløbet nord for arealet og Karpedam, er der stillet vilkår om, at 2,8 ha af det lavest liggende område på udbringningsarealet omlægges i vedvarende græs. Desuden skal der på areal 54-0 nord for lavningen og ned mod vandløbet og Karpedammen anvendes reduceret jordbearbejdning.

Vandhullerne skal beskyttes mod overfladeafstrømning fra markdrift ved at etablere 2 meter dyrknings-, sprøjte- og gødningsfrie bræmmer på udbringningsarealerne målt fra vandhullets øverste kronekant. Det vurderes at være tilstrækkeligt ift. at sikre vandhullernes naturtilstand og potentiale som yngle- og rastested for bilag IV-arter, idet der ikke er terrænfald mod vandhullerne. For vandhuld 7 er terrænforholdene på den omgivende mark dog således at der er risiko for afstrømning af overfladevand fra marken til vandhullet og her vurderer Aabenraa kommune at der skal etableres en 5 m bred udyrket bræmme for at sikre vandhullets naturtilstand og dermed også padder herunder bilag IV-arter, som tidligere er registreret i vandhullet.

Aabenraa Kommune vurderer, at landbrugsdrift, herunder udspredding af gylle i sædvanligt omfang og efter gældende regler og stillede vilkår på de vandløbs- og vandhulsnære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i de aktuelle vandløb og vandhuller. Den ansøgte, fremtidige drift på ejendommen, og på bedriftens udbringningsarealer, vurderes ikke være i modstrid med kommuneplanens vandløbsmålsætninger og naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper, når de stillede vilkår efterleves.

For arealerne som ligger i oplandet til Hostrup Sø stilles der vilkår til at der løbene og mindst hver 5. år skal laves fosforprøver i jordene og sendes til kommunen for at dokumentere, at p-tallet er under 4 og at der således ikke ophobes fosfor i landbrugsjorden, som afvander til Hostrup Sø. Er p-tallet over 4 skal dyretrykket reduceres således at der opnås p-balance på de pågældende marker med p-tal over 4. De overskydende DE (maksimalt ca. 10,5 DE) skal enten ikke procuceres eller afsættes til biogasanlæg eller til et nyt anmeldt areal.

8.3 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Bedriften har 3,01 ha udbringningsarealer beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder (mark nr. 58-0, 59-0 og 60-0)jf. kort 4. Derfor kan der ifølge husdyrbrugloven ikke tillades nogen merbelastning med nitrat, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

Beregningen i ansøgningssystemet viser, at nitratudvaskningen fra rodzonen ligger på 47 mg nitrat per liter i ansøgt drift, hvilket svarer til en merbelastning på 1 mg i forhold til nudrift. Da den samlede belastning fastholdes under 50 mg nitrat/liter er kravet fortsat overholdt ved de valgte standard- og referencesædskifter.

En nitratudvaskning på 47 mg nitrat pr. liter er basis for de vurderinger, der er foretaget. Da der i ansøgningen er valgt samme standard- og referencesædskifte, kan der ikke stilles vilkår til sædskiftet, idet sædskifte ikke er valgt som virkemiddel til at nedbringe nitratudvaskningen. For at sikre, at nitratudvaskningen ikke væsentligt øges, stilles der vilkår om, hvor meget husdyrgødning, der maksimalt må tilføres arealerne (DE_{reel}).

Der er i det pågældende NFI-område ikke udarbejdet en indsatsplan. Alle ejendommens arealer er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af beregningen i ansøgningssystemet, at kravet til nitrat til grundvand i ansøgt drift er overholdt, og at der med de stillede vilkår til maksimalt tilladte dyretryk på ejendommens arealer er sikret tilstrækkelig beskyttelse af grundvandsinteresserne i området.

8.4 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødskningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser til luftformigt kvælstof via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen (reduktionspotentialt), og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På dræned arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udræned arealer, hvor det skal føres via grundvandet til vandmiljøet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene, er reduktionen meget lav, ca. 2 %. Dvs. at størstedelen af den kvælstof, der føres til vandløb, ender i havet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Føres vandet gennem søer, sker der en yderligere reduktion på gennemsnitlig 400 kg N/ha søbund.

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet, påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløbene ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (*Næringsstoffer - arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport fra DMU 13/1997*). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og en mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Redegørelse

Udbringningsarealerne nord for ejendommen afvander via et A-målsat vandløb (særligt interesseområde) med tilløb til Skelbæk, som er B1 målsat (gyde- og yngeløpvækstvand for laksefisk) med udløb til Aabenraa Fjord. Målsætningerne er opfyldte. Arealerne syd for ejendommen afvander via et A-målsat vandløb til Røllum Mose og via Uge Bæk og Grønå til Sønderå-systemet og videre til Vidå, Rudbøl Sø og Vadehavet. Sønderåen er målsat B2 – dvs. laksefiskevand, der skal fungere som opvækst og opholdsområde for ørred og andre laksefisk. Målsætningen tager sigte mod at beskytte og ophjælpe den alsidige flora og fauna, som naturligt er tilknyttet denne type vandløb. De nævnte vandløb samt mindre tilløb er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 mod tilstandsændring. Vandløbene er beskrevet nærmere i afsnit 8.2.

Arealerne sydøst for ejendommen afvander til Hostrup Sø, som er en A-målsat sø, hvor målsætningen ikke er opfyldt bl.a. pga. fosfor. Arealerne beliggende i oplandet samt arealerne i umiddelbar nærhed er i IT-ansøgningsystemet manuelt flyttet til fosforklasse III med henblik på at dokumentere overholdelse af kravet om fosforbalance.

Ingen af bedriftens udbringningsarealer eller aftalearealer ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3. Der er således iht. lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

Udbringningsarealerne er placeret udenfor områder, der er sårbare for nitratudvaskning, dvs. i nitratklasse 0. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 53,6 kg N/ha. Det er en stigning på 0,7 kg N/ha sammenlignet med før-situationen. Af de 143,96 ha udbringningsarealer (ejet/forpagtet) ligger ca. 89 ha i et område, hvor kvælstofreduktionspotentialt er 76-100 %, mens ca. 55 ha ligger i et område, hvor reduktionspotentialt for kvælstof er 0-50 %. Størstedelen af arealerne er dermed robuste, idet op til 100 % af den udbragte kvælstof tilbageholdes. De pågældende arealer er beliggende i opland til sårbare Natura 2000 områder, da de via Vidå-systemet afvander til Vadehavet. Arealerne, som er mindre robuste med lavere reduktionspotentialt, er beliggende i opland til vandområder uden Natura 2000 områder og afvander via Aabenraa Fjord til Lillebælt.

Der er i ansøgningssystemet beregnet en udvaskning af N til overfladevand på 53,6 kg N/ha/år. Med det høje reduktionspotentialt i området betyder det, at der reelt vil udvaskes maksimalt 1,14 T N om året fra arealerne beliggende i opland til Vadehavet og maksimalt 2,95 T N om året fra arealerne beliggende i opland til Aabenraa Fjord. Da merudledningen i ansøgt drift udgør 0,7 kg N/ha sammenlignet med nudriften, betyder det en samlet merudledning på ca. 101 kg N/år til overfladevand.

Husdyrgødning fra produktionen udbringes på ca. 144 ha ejet/forpagtet areal og ca. 105,69 ha aftaleareal. Ifølge ansøgningen er samtlige af de ejede/forpagtede arealer dræned.

Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt ved harmonikravet, reduktionspotentialt er højt for arealerne beliggende i opland til Natura 2000 område (Vadehavet), som ikke afkaster nitratklasser. Vurdering af næringsstoffer i forhold til Vadehavet/Natura 2000 vandområder findes i afsnit 8.6.

Vurdering

Bedriftens udbringningsarealer ligger alle udenfor nitratklasserne 1 – 3 og beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er overholdt.

Da det vurderes, at den øgede udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealer i forhold til før-situationen på baggrund af kvælstofreduktionspotentialt må anses som værende minimal og med henvisning til afsnittet om "Beskyttet natur" – "Vandløb og målsatte søer", vurderes det, at beskyttede vandløb og søer ikke vil ændre tilstand i negativ retning på baggrund af udvidelsen af produktionen på Årup Skovvej 60.

Da:

- Hostrup Sø er sårbar overfor fosfor og ikke nitrat
- målsætningen i de beskyttede vandløb nærmest arealerne er opfyldte
- arealerne beliggende i opland til Vadehavet har et reduktionspotentialt på 76-100 %
- da mindre robuste arealer (kvælstofreduktionspotentialt 0-50 %) afvander til Aabenraa Fjord via vandløb, hvor målsætningerne er opfyldte

er der således ikke grundlag for at stille yderligere vilkår til begrænsning af kvælstofudvaskningen alene i forhold til opfyldelse af målsætningen for Hostrup Sø og Sønderå-systemet, som afvander til Vadehavet.

Desuden vurderes det, at vilkårene stillet på baggrund af vurderingerne i afsnit 8.2 om beskyttet natur er tilstrækkelige til at sikre øvrige vandhuller og naturarealer mod næringsstoffer fra overfladevand.

Beregning af udvaskning er forudsat at gødningsmængderne i ansøgt drift fastholdes. Der produceres udelukkende svinegylle på ejendommen, hvorfor der ikke anvendes gødningstyper med forskellig udnyttelsesgrad, og der er således ikke stillet vilkår i forhold til anvendelse af specifikke husdyrgødningstyper på specifikke arealer.

8.5 Fosfor til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Hovedparten af fosfortab fra landbrugsarealer sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra drænedede lavbundsarealer. Også hvor jordens P-tal (mængden af opløst fosfor i jordvandet) er højt, kan der være et stort fosfortab. Humusjords evne til at binde fosfor er særlig dårlig, mens jern i oxideret form kan binde fosfor. Derfor er risikoen for udvaskning af fosfor stor på lavbundsarealer bestående af humusjord med begrænset jernindhold, dvs. på lavbundsarealer som ikke er omfattet af okkerklasse I.

I Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug af 31.03 2009 er der fastsat beskyttelsesniveauer i forhold til fosforoverskud gældende kun for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor. Kortværket, der angiver disse Natura 2000 områder, omfatter ikke oplandene til Natura 2000 søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter.

Kravet til fosforoverskud på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder. Fosforoverskud må ikke øges på lavbundsarealer, der er drænedede/grøftede, og som ikke har et højt indhold af jern. Der stilles ikke krav til fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

Øvrige landbrugsarealer, som ligger uden for oplande til et fosforoverbelastet Natura 2000 vandområde, beskyttes jf. lovgivningen kun via harmonireglerne.

Vadehavet er i henhold til lovgivningen udpeget som mindre sårbart overfor fosfor. I oplandet hertil er harmonikravet således alene beskyttelsesniveau for P-overskud.

I forhold til sårbare naturområder med særlig lokal eller regional værdi (f. eks. målsatte søer, grusgravssøer, fjorde) udenfor Natura 2000 områder kan kommunen, hvis det vurderes nødvendigt, skærpe beskyttelsen. Dette er sket for arealerne sydøst for Årup Skovvej, hvoraf en del indgår i oplandet til Hostrup Sø. Da arealerne afvander til Hostrup Sø, har Aabenraa Kommune stillet krav om, at arealerne i IT-ansøgningssystemet blev flyttet til fosforklasse III med mindre fosfortal kunne dokumentere, at arealerne kunne placeres i lavere klasser uden krav til fosforbalance. I det ansøgte er alle arealer registreret som værende drænedede, og udbringningsarealerne 57-0, 57-1, 58-0, 58-2, 59-0 og 60-0 er alle placeret i fosforklasse I med krav om at p-overskud maksimalt må stige med 4 kg (fra 1,8 kg P/ha til 5,8 kg P/ha). Denne skærpelse betyder, at kravet til fosforoverskuddet på ejendommens arealer er beregnet som et vægtet gennemsnit for arealerne beliggende i hhv. fosforklasse 0 og I. Der fraføres årligt i alt 146,8 kg P mere end kravet til fosforoverskud, hvorved det faktiske P overskud udgør 6,6 kg P/ha/år for ejendommens udbringningsarealer.

Redegørelse

Der tilføres årligt 4.659 kg fosfor til markerne i ansøgt drift og der fraføres 3.700 kg fosfor. Ifølge ansøgningen får arealerne derved et fosforoverskud på 6,6 kg P/ha. Resterende husdyrgødning afsættes til aftalearealer, der i alt modtager 3.146 kg fosfor fra bedriften.

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til hhv. Aabenraa Fjord samt Vadehavet via Sønderå-systemet. Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er dermed beliggende i oplande til et Natura 2000, der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles krav til fosforoverskuddet på bedriften.

Da ca. 30 ha af udbringningsarealerne er beliggende i opland til Hostrup Sø, er der stillet krav om p-klasse 1 eller fosforbalance ved p-tal over 4 på disse arealer. Søer er sårbare

overfor tilførsel af fosfor, og oftes er fosforbelastede søer præget af masseopblomstringer af alger med uklart vand til følge.

Arealerne er jf. ansøgningen drænedede.

Vurdering

Aabenraa kommune finder, at der ved projektilpasninger i den konkrete sag er sket skærper for det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet, som vil sikre at den ansøgte drift ikke vil medføre negativ påvirkning af Høstrup Sø, som er højt målsat og særligt sårbar overfor fosforbelastning. Desuden er der stillet krav om etablering af vedvarende græs på et lavliggende område, samt krav til den fremtidige jordbearbejdning således, at udvaskning af næringsstoffer til Karpedammen fremover begrænses. Ingen af de øvrige udbringningsarealer er beliggende i oplande til Natura 2000 områder belastet med fosfor, hvorfor der ikke stilles yderligere krav til driften på disse arealer.

8.6 Natura 2000

Redegørelse

En del af ejendommens arealer ligger i oplandet til Uge Bæk og Grønå, som afvander til Vidåsystemet. I Vidåsystemet er Sønderådal udpeget som Natura 2000 område, der udgøres af habitatområde nr. H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen og fuglebeskyttelsesområde F63 Sønderådal. Sønderå leder videre ud i Vidåen og fuglebeskyttelsesområde F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen samt Habitat- og Fuglebeskyttelsesområde F57 og H78 Vadehavet, samt Ramsarområde 27.

Vadehavet er angivet som sårbart Natura 2000 område, jf. Miljøstyrelsens kortværk.

Udledningen af kvælstof m.m. fra husdyrbrugets udbringningsarealer skal iht. bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007) vurderes i forhold til, om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat og fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet H78 Vadehavet, H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, Fuglebeskyttelsesområderne F63 Sønderådal, F60 Vidå, Tøndermarsken og saltvandssøen, F57 Vadehavet og Ramsarområdet 27 indeholder følgende naturtyper og arter:

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- 3150 Næringsrig sø
- 3260 Vandløb

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- Snæbel
- Flodlampret
- Bæklampret
- Dyndsmerling
- Odder

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H78:

• 1110 Sandbanke	• 2250 Enebærklit
• 1130 Flodmunding	• 2310 Vise-indlandsklit
• 1140 Vadeblade	• 2330 Græs-indlandsklit
• 1150 Lagune	• 3130 Søbred med småarter
• 1160 Bugt	• 3140 Kransnålsø
• 1170 Rev	• 3150 Næringsrig sø
• 1310 Enårig strandengsvegetation	• 3160 Brunvandet sø
• 1320 Vadegræssamfund	• 3260 Vandløb

- 1330 Strandeng
- 2110 Forklit
- 2120 Hvid klit
- 2130 Grå/grøn klit
- 2140 Klithede
- 2160 Havtornklit
- 2170 Grårisklit
- 2180 Skovklit
- 2190 Klitlavning
- 4010 Våd hede
- 6210 Kalkoverdrev
- 6230 Surt overdrev
- 6410 Tidvis våd eng
- 7150 Tørvelavning
- 7230 Riggær
- 9190 Stilkege-krat
- 91D0 Skovbevokset tørvemose

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H78:

- Havlampret
- Bæklampret
- Flodlampret
- Stavsild
- Laks
- Snæbel
- Marsvin
- Odder
- Gråsæl
- Spættet sæl

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F63:

- Mosehornugle
- Rørdrum
- Sortterne
- Rørhøg
- Hedehøg

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F60 og F57:

• Rørdrum	• Hvid stork	
• Rørhøg	• Engsnarre	• Lysbuget knortegås
• Hedehøg	• Pibesvane	• Sandløber
• Mosehornugle	• Sangsvane	• Sandterne
• Spidsand	• Lille kobbersneppe	• Strandskade
• Skeand	• Blåhals	• Dværgmåge
• Pibeand	• Brushane	• Sortand
• Grågåse	• Hjejle	• Stor regnspove
• Kortnæbbet gås	• Strandhjejle	• Edderfugl
• Bramgåse	• Plettet rørvagtel	• Dværgterne
• Almindelig ryle	• Klyde	• Havterne
• Sortterne	• Fjordterne	• Splitterne
• Islandsk ryle	• Gravand	• Hvidklire
• Hvidbrystet præstekrave	• Krikand	• Rødben
	• Mørkbuget knortegås	

Flere af arterne og naturtyperne er sårbare overfor næringsberigelse af deres levesteder. F.eks. er snæbel i Vidåsystemet følsom overfor sandvandring og næringsberigelse af vandløbet, idet det kan medføre en skadelig effekt på dens gydepladser, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slam/sandlag.

Højt næringsindhold i åvandet, der føres til Rudbøl Sø, kan medføre en hurtigere tilgroning af Magisterkog og Rudbøl Sø sammenlignet med en ren naturtilstand i oplandet, hvilket giver dårligere leveforhold for bl.a. rørdrum (baisanalyse for H90 og forslag til Natura 2000 plan).

Rudbøl sø er A₁ målsat, der er en målsætning med skærpede krav, som anvendes, hvis særlige naturværdier ønskes bevaret. Målsætningen er ikke opfyldt ifølge regionplan 2005-2016 og udkast til vandplan for vanddistrikt 4.1.

Baisanalysen for F63 Sønderådal siger, at vandkvaliteten i Sønderåen gennem de seneste årtier er forbedret, og vandkvaliteten og næringsbelastning anses ikke for at være en trussel mod fuglene på udpegningsgrundlaget (Forslag til Natura 2000-plan, Sønder Ådal, område nr. 101).

Arterne der er knyttet til det marine miljø i Vadehavet og de marine naturtyper kan for en stor dels vedkommende påvirkes negativt af øget næringsstofbelastning. Ifølge basisanalysen for Natura 2000-området Vadehavet (2007) er udledning af kvælstof og fosfor en trussel mod naturværdierne i Vadehavet, idet det som direkte eller afledt konsekvens har en lang række uønskede virkninger. Perioderne med næringsstofbegrænsning for planteplankton er fortsat meget korte, og der forekommer høje klorofylkoncentrationer, masseopblomstring af planteplankton, samt store mængder eutrofieringsbetingede makroalger.

Ifølge basisanalysen for H78 og F57 Vadehavet er den internationale målsætning om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsbelastet område" ikke opfyldt pga. de høje kvælstofkoncentrationer. "Opfyldelsen af målsætningen vil som minimum kræve en reduktion af næringsbelastningen med 50 % for kvælstof og 80 % for fosfor i forhold til niveauet i begyndelsen af 1989-90, som oprindeligt fastlagt i vandmiljø-handlingsplanen. Dette mål er endnu ikke nået for den sønderjyske del af det danske vadehav. Det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål. Det er desuden vigtigt at reducere den atmosfæriske næringsbelastning gennem en indsats overfor kilderne hertil" (Baisanalyse for vanddistrikt 50, Del 2 (s. 37 og 39)).

Ifølge hjemmesiden vandognatur.dk, under beskrivelsen af naturområdet N89 Vadehavet, beskrives de væsentligste trusler mod naturtyperne og arterne i området som værende bl.a. næringsstofbelastningen, intensiv landbrugsdrift, tilgroning og afvanding. I udkast til vandplan er tilstanden i Vadehavet angivet som moderat til dårlig, hvor Lister Dyb er angivet som ringe. Årsagen skyldes for højt indhold af klorofyl (næringsstoffer). For at opnå målopfyldelse kræves mindst at tilstanden er god.

En af forudsætningerne for beskyttelsesniveauet i husdyrloven er, at antallet af DE i oplandet ikke er stigende (notat fra Miljøstyrelsen 15. december 2009). Udgangspunktet i husdyrloven er baseret på år 2005.

Undersøgelser udført af Conterra viser, at der ikke er sket en signifikant stigning i antallet af DE i oplandet til hele Vadehavet i perioden fra 2001 til 2007. Derimod viser opgørelse i oplandet til Lister Dyb, som er den sydligste del af Vadehavet, som Vidåen afvander til, at antallet af DE i oplandet har været jævnt, signifikant stigende i perioden 2001-2008.

Resultaterne fra Conterra viser, at antallet af DE er steget, dels i hele oplandet til Lister Dyb og dels i Aabenraa Kommune. Stigningen skyldes hovedsageligt en stigning i antallet af svin.

I oplandet til Lister Dyb er antallet af DE fra 2001-2008 steget med 11 %, og i Aabenraa kommune er stigningen på 15,5 %. I Aabenraa Kommunes del af oplandet til Lister Dyb er antallet af svin steget med 69 % i samme periode.

Det totale antal DE i Aabenraa Kommunes opland er steget med 6 % fra 2005 til og med 2008, hvor 2008 ligger på samme niveau som 2007.

I det vejledende notat fra Miljøministeriet om "afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven" fra 24. juni 2010, fremgår det, at Styrelsen bl.a. bruger stigende antal DE i et opland som afskæringskriterie for om beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand skal skærpes. Styrelsen fastsætter her en skæringsdato, hvorfra husdyrtrykket ikke må være stigende. Denne dato er sat til 1. januar 2007.

Conterra undersøgelsen viser ingen stigning i antal DE fra 2007 til 2008. Hvordan udviklingen har været siden 2008 har kommunen ingen tal for, så det er usikkert om det konkret er en stagnering fra 2007, eller om der forsat vil være en stigende udvikling i antal DE i opl. til Lister Dyb.

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Aabenraa Kommune skal bemærke, at der jf. Miljømålsloven skal laves indsats- og handlingsplaner for overfladevand, grundvand og Natura 2000 områder.

Ved gennemførelse af den nødvendige indsats skal det sikres, at der opstår god natur- og miljøtilstand. I udkast til vandplan for vanddistrikt 4.1 Kruså/Vidå og hovedopland 1.10 Vadehavet forventes det, at tidsfristen for målopfyldelse udskydes til efter 2015 pga. usikkerhed og manglende viden. Fastlæggelse af indsatskrav udskydes derfor til Vandplan 2015. Der må dog ikke gives tilladelse til øget forurening, der kan være til hindring for opnåelse af god tilstand i vandmiljøet.

Vurdering

Kravene til N og P er overholdt med harmonikravet på 1,4 DE/ha (DE_{reel}), idet arealerne ikke afvander til et Natura 2000 område, der iht. miljøstyrelsens kortværk udløser N- og P-klasser.

Kan projektet i sig selv påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt pga. udvaskning af næringsstoffer?

Vidå udmunder i Lister Dyb tidevandsområde i Vadehavet. I udkastet til vandplanen for Vadehavet er oplandet til Lister Dyb (Vidå og Brede Å) opgivet til i alt 162.400 ha (inkl. oplandet i Tyskland). Udbringningsarealerne til Årup Skovvej 60 udgør 144 ha. Det vil sige, at udbringningsarealerne udgør ca. 0,09 % af det samlede opland til Lister Dyb. Ifølge tal fra udkast til vandplanen er den gennemsnitlige udledning til Lister Dyb (i perioden 2001-2005) 1.727 tons N/år og 70,4* tons P/år (*er oplyst af Miljøcenter Ribe). Udvasningen af nitrat fra Årup Skovvej 60 er beregnet til at ligge mellem 0 kg N/år til 1144 kg N/år under hensyntagen til reduktionspotentialen. Fosforudvasningen fra Årup Skovvej 60 er ukendt, da der pt. ikke findes modeller, der kan beregne denne udvasning.

Nitratudledningen fra Årup Skovvej til recipienten udgør dermed maksimalt i alt 0,07 % af den samlede udledning til Lister Dyb.

Det vurderes på den baggrund, at bedriften i sig selv ikke kan påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt.

Kan projektet i sammenhæng med andre projekter påvirke Natura 2000 områder væsentligt pga. nitratudvaskning?

Udbringningsarealerne til Årup Skovvej 60 er beliggende i "Opland til sårbare Natura 2000 områder", der ifølge basisanalyserne er overbelastet med næringsstoffer. Arealerne har et N-reduktionspotentiale på hhv. 0-50 % (55 ha) og 76-100 % (89 ha) ifølge www.miljoportal.dk. Arealerne beliggende i opland til sårbart Natura 2000 området (Vadehavet) er robuste, da reduktionspotentialen på disse arealer er 76-100 %.

Et højt N-reduktionspotentiale betyder, at en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser omdannes til luftformigt kvælstof eller bindes i jorden, inden de når grundvand eller

vandløb, forudsat at arealerne ikke er afvandede og drænede. Er arealerne afvandede og/eller drænede er nitratreduktionen væsentlig mindre og udvaskningen dermed større.

Selvom Årup Skovvej 60 ligger i opland til et sårbart Natura 2000 område, vurderer Aabenraa Kommune, at de generelle harmoniregler sammen med et højt N-reduktionspotentiale og med de nye dyreenhedsberegninger, der er trådt i kraft, samt husdyrlovens beskyttelsesniveauer, at udvaskningen af kvælstof og fosfor på sigt vil falde. Dermed er det Aabenraa Kommunes vurdering, at udvidelsen på Årup Skovvej 60 ikke vil betyde en forringelse af Vadehavet eller de tilhørende habitat- og fuglebeskyttelsesområder.

8.7 Påvirkninger af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de bilag IV arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk.

Redegørelse

Projektområdet har i kraft af det store antal vandhuller, og til trods for vandhullernes forringede naturtilstand, betydelig potentiel betydning som leve- og især ynglested for padder, heriblandt de tre Bilag IV-arter; Spidssnudet frø, stor vandsalamander og løgfrø, der vides eller formodes at forekomme i projektområdet.

For andre Bilag IV-arter end padder har projektområdets indhold af naturlokaliteter også potentiel betydning, om end mindre end for paddernes vedkommende, idet ingen af de øvrige relevante Bilag IV-arter er så nært knyttet til og afhængige af vandhullerne, som padderne er.

Spidssnudet frø.

Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den har haft en tilbagegang i de sydøstlige dele af Danmark, men der er ikke længere dokumentation for en tilbagegang i de øvrige dele af landet. Den er derfor vurderet ikke truet i Danmark.

Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhuller gennem øget belastning med næringsstoffer eller dræning og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Spidssnudet frø er sammen med stor vandsalamander den padderart, for hvilken projektområdets vandhuller med størst sandsynlighed spiller en rolle som ynglesteder og levesteder.

Arealerne i projektområdet er landbrugsjord i omdrift, og arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen. Vandhullerne i eller grænsende op til udbringningsarealerne skal være omgivet af dyrkningsfri bræmmer, målt fra vandhullets øverste kant (kronen).

Aabenraa Kommune vurderer, at dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer – afhængig af bredden - vil yde vandhullerne beskyttelse mod næringsstoffer tilført via overfladeafstrømning og sikre padderne skjul i den tid, yngelen forlader vandhullet.

Derfor vurderes det, at gennemførelse af projektet ikke vil forringe livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af dyrkningsfri bræmmer, oprensning af tilgroede vandhuller og fjernelse af buske og træer vil forbedre livsbetingelserne for arten. Bemærk, at oprensning og andre fysiske forandringer kræver i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 tilladelse fra kommunen.

Bræmmer langs vandløb bruges af padde dels som spredningskorridorer og ledelinjer mellem ynglesteder og dels som rasteområder udenfor yngletiden. Beskyttede vandløb skal derfor være omgivet af 2 meter udyrkede bræmmer for at sikre vandløbet som spredningskorridor og rasteområde for områdets padde og andre dyrearter.

Stor Vandsalamander.

Stor vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, hvorfor den er vurderet ikke at være truet. Dog er den fåtallig i Jylland vest for israndslinjen. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand, men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenede vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l.

Stor vandsalamander er sammen med spidssnudet frø den paddeart, for hvilken projektområdets vandhuller med størst sandsynlighed spiller en rolle som ynglesteder og levesteder.

På den baggrund vurderes det, at stor vandsalamander kan forekomme og yngle i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullerne gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestedernes nære omgivelser. Udsætning af fisk vil også være skadeligt, da fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø (se ovenfor), at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Løgfrø.

Løgfrø er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. Det er muligt at løgfrøen fortsat er i så stærk tilbagegang på landsplan, at den skal klassificeres som truet. Men der er for få pålidelige data om bestandsudviklingen til at afgøre dette sikkert. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Løgfrø er den af de tre mulige Bilag IV-arter af padde i projektområdet, der med mindst sandsynlighed vil blive påvirket af projektet, idet arten formodes at forekomme langt mindre talrigt end de to øvrige arter.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Løvfrø.

Projektområdet ligger ikke inden for det kendte udbredelsesområde for løvfrø, men det kan ikke udelukkes at løvfrøen findes eller i fremtiden vil kunne findes i området, da den er fundet få kilometer øst for projektområdet.

Løvfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Den findes blandt andet i den østlige del af Sønderjylland mellem Aabenraa og Kolding. Da løvfrøen har været i betydelig fremgang igennem de sidste 10 år, vurderes den ikke truet i Danmark.

Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder. Mest optimale er lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer. Uden for yngletiden opholder løvfrøen sig især i brombærbuske i levende hegn, krat og skovbryn, hvilken type af krat netop findes ved nogle af vandhullerne.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Markfirben.

Projektområdets naturlokaliteter rummer ingen åbenlyse levesteder for markfirben, hvilket dog ikke udelukker, at de alligevel kan have en vis betydning for denne art.

Markfirben er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Selv om markfirben fortsat synes at gå lidt tilbage, er der ikke dokumentation for en kraftig tilbagegang. Den vurderes derfor ikke truet i Danmark. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskråninger.

Trusler mod arten er næringsberigelse af levesteder, der medfører øget tilgroning og tættere vegetation, der forringer yngle og rastemulighederne for markfirben.

Hasselmus.

Hasselmusen skal for fuldstændighedens skyld nævnes, idet der i Aabenraa Kommune er registreret en bestand i Søgård Skov. Det kan trods afstanden til projektområdet ikke helt udelukkes, at projektområdets naturområder har potentiale som levesteder for hasselmus.

Hasselmusen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Hasselmusens levesteder er knyttet til en lagdelt og forskelligartet løvskov, rig på frø- og frugtsætning med en mangfoldig underskov bestående af forskellige urter og bærbuske. Hasselmusen kræver stabile og uforstyrrede levesteder.

Flagermus.

Alle 14 danske arter af flagermus er omfattet af Habitatdirektivets Bilag IV. Flagermuse- ne overnatter oftest i huse og hule træer, ofte i nærheden af skov. Fourageringsområ- derne er forskellige fra art til art og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermuse- ne æder insekter, som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Projektområdet indgår i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i at area- lerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituatio- nen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder.

Odder har næppe nogen fast tilknytning til projektområdets naturlokaliteter, men de kan spille en rolle som trædesten og midlertidige opholdssteder i kulturlandskabet.

Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i vandløbssystemerne i Aabenraa Kommune. Det vurderes, at vandløb og grøfter i projektområdet vil være velegnede som levesteder. Odderen er med sikkerhed observeret i Vidå-systemet.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller.

Potentielt vil der kunne forekomme arter som butsnudet frø, grøn frø, lille vandsalamander, bjergsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under bilag IV padderne ovenfor, dog med den forskel, at der for flere af arterne er dokumenteret forekomst i projektområdet.

Bjergsalamander er opført på den danske rødliste som sjælden og næsten truet. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akuttruede, sårbare eller sjældne i den danske natur. Listen revideres løbende. Ingen af de øvrige paddearter, der kan forekomme i projektområdet eller markfirben har status af truet i Danmark jf. den seneste revision af rødlisten i 2003-2008. Spidssnudet frø, butsnudet frø, løvfrø, løgfrø, grøn frø, skrubtudse og stor – og lille vandsalamander er dog opført på gullisten 1997 som opmærksomhedskrævende. Gullisten er en oversigt over plante- og dyrearter, der er i tilbagegang i Danmark.

Blandt pattedyrene er både odder, hasselmus og ni flagermusarter fredede og opført på rødlisten fra 1997. Listen er under revision og opdatering mangler stadig.

Grøn mosaikguldsmed er ligeledes fredet og rødlistet som næsten truet i Danmark jf. revision af rødlisten i 2003-2008.

Vurdering

Aabenraa Kommune har bortset fra spidssnudet frø og skrubtudse, samt de tre salamanderarter ikke registreret planter og dyr, omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspringsarealer, men vurderer at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Kommunen vurderer, under forudsætning af at de stillede vilkår overholdes, at driften af arealerne ikke vil have betydende negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter eller andre fredede eller rødlistede arter.

Det skal afslutningsvis nævnes, at fordi naturtilstanden på de fleste af naturlokaliteterne i projektområdet er tydeligt forringet i forhold til, hvad der anses for ideelt eller nødvendigt for arterne, vil især mindskelse af næringsstofbelastningen kunne bidrage til at øge naturlokaliteternes værdi og betydning for såvel Bilag IV-arterne som for de ikke strengt beskyttede, men alligevel hensynskrævende arter.

9 Oversigt over bedste tilgængelige teknik (BAT)/renere teknologi

Redegørelse

Et af hovedformålene med lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er at fremme anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT = Best Available Techniques), herunder renere teknologi.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet¹, hvorefter fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektiv teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en udvidelse eller ændring².

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må anses i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT er generaliseret i den forstand, at vurderingen foretages i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt i den pågældende industrisektor, jf. direktivets artikel 2, nr. 11.

BAT skal i alle tilfælde anvendes med henblik på at nedbringe den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne. Husdyrbrug skal derfor anvende teknik, der kan anses som BAT, også i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger ville være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. Kravet om BAT kan således betyde, at næringsstoftab eller anden forurening bringes ned under det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsen³. Det bemærkes endvidere, at kravet om BAT er uafhængigt af, om produktionen vil påvirke særligt sårbare områder væsentligt eller ej. Hvis anvendelse af en BAT-teknik – f.eks. en gulvtype – bringer husdyrbrugets forurening under beskyttelsesniveauet i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3 medfører dette ikke, at BAT-teknologier i andre henseender f.eks. foderteknologier alene af denne grund kan fravælges.

¹ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

² Forslag til lov om miljøgodkendelse (L55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 36.

³ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L 55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 37.

Vilkår om BAT indebærer ikke, at der stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Men princippet om BAT pålægger myndighederne i vilkårsfastsættelsen at lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelsen af BAT.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af BAT, jf. husdyrbrugbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i en redegørelse med dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. Ansøger er således ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT.

Af Miljøstyrelsens svar nr. 56 på Frequently Asked Questions (FAQ) fremgår, at BAT-redegørelse i sager efter husdyrbruglovens § 12 som minimum skal indeholde følgende:

Oplysninger BAT-redegørelse for § 12

- Management
  1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
  2. Foder
  3. Staldindretning
  4. Forbrug af vand og energi
  5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
  6. Udbringning af husdyrgødning

Redegørelsen skal indeholde en systematisk gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT. Gennemgangen skal omfatte både de eksisterende og nye dele af anlægget. Redegørelsen skal endvidere indeholde et resumé af de væsentligste eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. I den forbindelse skal det begrundes, hvorfor der eventuelt er fravalgt løsninger, der er miljømæssigt bedre. Såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedst tilgængelige stalddokumenter, skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret, således at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige stalddokumenter.

Når det gælder svine- og fjerkræbrug skal redegørelsen på alle de nævnte 6 områder relateres til de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens referencedokument om BAT vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra juli 2003⁴. F.eks. under foder-teknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. Såfremt der ikke anvendes disse fodringsteknikker, skal det begrundes.

BAT inden for kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er udarbejdet et BREF-dokument, der svarer til BREF-dokumentet vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion af den grund, at kvæg ikke er listet i IPPC-direktivets artikel 6.6. Det fremgår af husdyrbruglovens § 19 og § 23, at Aabenraa Kommune ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12 skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik og varetage hensyn til anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Da der i husdyrbrugloven således ikke skelnes mellem dyrearter, skal der redegøres for anvendelse af BAT på alle husdyrbrug uanset dyreart.

---

⁴ BREF-dokument, Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003

For så vidt angår husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 er det Miljøklagenævnets opfattelse, at ansøgeren skal orientere sig og over for Aabenraa Kommune redegøre for de mulige valg og/eller fravalg af BAT, der er beskrevet i Skov- og Naturstyrelsens og Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens Teknologi-blade, Skov- og Naturstyrelsens BAT-blade samt BREF-dokumentet for svine- og fjerkræavl.

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT- redegørelse, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne og eventuelle vilkår.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet, i hvilke afsnit redegørelse og vurderinger. Vilkårene findes i kapitel 2.

Tabel 21 BAT oversigt

BAT områder	Redegørelse, vurdering og vilkår
Staldindretning	Afsnit 5.1
Foder	Afsnit 5.3
Forbrug af vand og energi	Afsnit 5.6
Reduktion af ammoniakemission	Afsnit 5.1+5.3+6.3+6.4+6.5+6.6
Affald	Afsnit 5.8
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser	Afsnit 5.10
Opbevaring/behandling af husdyrgødning	Kap. 6
Udbringning af husdyrgødning	Afsnit 6.8
Reduktion af udvaskning af nitrat	Afsnit 8.3 og 8.4
Fosforoverskud og udledning af fosfor	Afsnit 8.5
Management	Se nedenstående

Management

BAT indenfor management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Alle medarbejdere sendes på kursus i medicin håndtering, men ellers foreligger der ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer.

Medarbejderne vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber for både brug af handelsgødning og husdyrgødning.

Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Hvis en so ser ud til at udvikle tendens til skuldarsår lægges en gummimåtte ind i stien.

Herudover vaskes farestaldene rutinemæssigt efter hvert hold. Løbe-/drægtighedsstaldene vaskes en gang årligt – primært i varme perioder, så dyrene ikke bliver kolde, da staldene aldrig er helt tomme.

Ved udbringning af husdyrgødning vises der så vidt muligt hensyn til omkringboende ved at tage højde for vindretning, tæt beboede områder mm.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af ansøgers beskrivelse af management, at ejendommen lever op til BAT, hvad angår et § 12 miljøgodkendt husdyrbrug.

10 Alternative muligheder og 0-alternativet

Alternative muligheder

Da der er tale om udvidelse af dyreholdet i eksisterende staldbygninger med henblik på at udnytte kapaciteten i disse, er der fravalgt en række teknologier, som vil kunne anvendes til at reducere ammoniakfordampningen fra ejendommen. Fravalgene omfatter bl.a. gylleforsuring og luftvasker, dels pga. omkostningerne forbundet hermed og dels fordi, ansøger har gode erfaringer med anvendelse af gyllekøling på ejendommen. Gyllekølingen anvendes i det omfang, at varmen kan genindvindes til opvarmning af smågrisestaldene. Da der er tale om nyere byggeri, er der foretaget beregninger som viser, at renovering af bl.a. flexstalden til BAT niveau ikke er proportionalt med miljøeffekten samt overstiger Aabenraa Kommunes niveau for, hvad indførelse af BAT-teknologi må koste.

0-alternativet

Ansøgningen beskriver dels de miljømæssige konsekvenser af produktionen, dels forskellen i miljøpåvirkning mellem den ansøgte produktion og den produktion, der kan oprettholdes, hvis der ikke meddeles tilladelse til produktionsændringen.

Produktionsudvidelsen er begrundet i ønsket om at udnytte de eksisterende bygninger optimalt. Stigende priser på råvarer samt bortfald af tilskud medfører et behov for yderligere rationalisering. Udvidelsen er dermed baseret på, at bedriften fortsat skal være konkurrencedygtig, tidssvarende og et attraktivt sted at arbejde.

Såfremt der ikke opnås miljøgodkendelse af den ønskede produktionsændring vil ansøger stå med en ejendom, der ikke er optimal for ham. Det være sig økonomisk, men også med henblik på systematisering og optimering af arbejdsrutiner. Det vil betyde, at ansøger på sigt vil være mindre motiveret for at investere i anlægget, hvilket kan betyde forringelser for miljø og dyrevelfærd samt tab af arbejdspladser.

11 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller også vil anlægget blive tømt for dyr og gødning. Rester af rengøringsmidler, medicin, kanyler samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det stillede vilkår ved bedriftens ophør er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare samt i forhold til at bringe stedet tilbage til tilfredsstillende miljømæssig stand, herunder hensyn til varetagelse af landskabelige værdier. Der er tale om et samlet anlæg, og ejendommen har ingen gyllebeholdere placeret i det åbne land, som skal fjernes efter ophør af driften.

12 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

På ejendommen foretages følgende indenfor egenkontrol:

- Der føres logbog over flydelaget på gyllebeholdere
- Registrering af dyrehold i CHR
- Registrering i driftsjournal over antal af indsatte dyr, antal dyr bortskaffet til DA-KA og antal af dyr sendt til slagtning
- Der føres E-kontrol
- Før pumpning af gylle fra forbeholder tjekkes først om der er plads
- Gyllepumpning overvåges
- Der føres journal over medicinforbrug
- Pulverslukkere kontrolleres årligt
- I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) findes i regnskabet
- Hvert 5. år kontrolleres elinstallationerne af autoriseret elinstallatør

Ansøger har ingen yderligere forslag til egenkontrol. Så vidt muligt vil det gerne undgås, at skulle føre udførlige driftsjournaler, da der ikke bruges flere end de nødvendige ressourcer i form af råvarer, hjælpestoffer, energi mv.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de stillede vilkår til egenkontrol er taget højde for, at ejendommen i sin daglige drift lever op til lovens krav og niveauet for BAT.

13 Klagevejledning

Miljøgodkendelse er meddelt i medfør af Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa eller til landbrug@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt onsdag den 6. oktober 2010 i Lokal - Bladet Budstikken, Aabenraa. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest onsdag den 3. november 2010 inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

Aabenraa Kommune kan oplyse, at det af husdyrbruglovens § 81, stk. 1 fremgår, at en klage over en § 12 miljøgodkendelse ikke har opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- afgørelsens adressat
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede ifølge Forvaltningslovens § 9 har ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedenstående. Beboelser beliggende inden for det beregnede konsekvensområdet, fremgår af bilag 2.

- Ansøger Laurits Larsen Hansen, Lauesgårdsvej 11, st.tv., Vilstrup, 6100 Haderslev*
- Beboer Lehel Robert Mihaly og Barna Szecsi, Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa*
- Nabo Mogens Daabeck Nielsen, Røllum Skovvej 36, 6200 Aabenraa (ejer af Årupgade 25)*
- Nabo Mette og Dennis Nielsen, Sejsbjerg 90, 6200 Aabenraa (ejer af Årupgade 29)*
- Nabo Karen Marie og Søren Karl Lauritzen, Årupgade 37, 6200 Aabenraa*
- Nabo Anette og Henrik Nicolaisen, Årupgade 41, 6200 Aabenraa*
- Nabo Heidi Nagott Christiansen og Tommy Nielsen, Årupgade 45, 6200 Aabenraa*
- Nabo Bodil Lykkehave Petersen og Svend Erik Petersen, Årupgade 50, 6200 Aabenraa*

- Nabo og modtager af husdyrgødning Kjeld, Rasmus og Caja Schmidt, Årupgade 52, 6200 Aabenraa*
- Nabo og bortforpagter Hans Peter From, Årupgade 33, 6200 Aabenraa*
- Bortforpagter Hans Christian Madsen, Tinglevvej 130, 6200 Aabenraa*
- Modtager af husdyrgødning Hans Uwe Thomsen, Røllum Skovvej 45, 6200 Aabenraa*
- Modtager af husdyrgødning Susanne og Jakob Ludvigsen, Røllum Skovvej 20, 6200 Aabenraa*
- Anmodet om at få udkast og miljøgodkendelse tilsendt Pet er NAker, Årupgade 16, 6200 Aabenraa*
- Miljørådgiver Britt Bjerre Paulsen, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa, bbp@landbosyd.dk
- Miljøministeriet, Miljøcenter Ribe, post@rib.mim.dk*
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, syd@sst.dk *
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk*
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité: aabenraa@dn.dk*
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk*
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk*
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk*
- Danmarks Fiskeriforening mail@dkfisk.dk*
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk*
- Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk*

* har fået ansøgningsmateriale og udkast til kommentering.

14 Bilag

1. Ansøgningsskema, § 12, stk. 2 godkendelse, skemanr. 10155, version 5, genereret og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 20. september 2010
  - 1.1. Oplysningsskema til www.husdyrgodkendelse.dk
  - 1.2. Situationsplan
  - 1.3. Afløbsplan
  - 1.4. Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet
  - 1.5. Udbringningsarealer og transportruter
  - 1.6. Fuldmagt
  - 1.7. Støjklilder
2. Konsekvensområde
3. Kommentarer til udkast til miljøgodkendelse af 21. august 2010 fra Danmarks Naturfredningsforening
4. Kommentarer til udkast til miljøgodkendelse af 13. september 2010 fra Det Økologiske Råd
5. Kommentarer til udkast til miljøgodkendelse af 19. august 2010 fra Susanne og Jacob Tøgesen Ludvigsen, Røllum Skovvej 20

husdyrgodkendelse.dk

Ansøgningskema

Type	§12 Godkendelse
Ansøgningsnummer	10155
Version	5
Dato	20-09-2010

Navn	Laurits Hansen
Adresse	Lauesgårdsvej 11, 6100 Haderslev
Telefon	74582277
Mobil	61372977
E-Mail	lauesgaard@mail.tele.dk

	Total DE Kvæg	Total DE Fjerkræ og andre dyr	Total DE Svin
Nudrift	0 DE	0 DE	293,15 DE
Ansøgt	0 DE	0 DE	339,55 DE

Kort beskrivelse

Laurits Hansen, Årup Skovvej 60, 6200 Åbenrå: Udvidelse af soholdet til 1.400 årssøer med smågrise i den eksisterende halmlade samt renovation af gamle stalde.

Beregningsgrundlag

10-2008-A

---

1. Oplysninger om ansøger- og ejerforhold	4
1.1. Ansøger	4
1.2. Konsulent	4
1.3. Kontaktperson på bedriften	4
1.4. Bedriftoplysninger	4
1.5. Yderligere oplysninger	4
2. Oprettede Anlæg	6
3. Beregninger på anlæg	34
3.1. Ammoniak	34
3.1.1. Generel Ammoniakreduktion	34
3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion	34
3.2. Lugtgeneberegning	34
3.2.1. Resultat af lugtberegning	35
4. Oplysninger om arealer	36
4.1. Arealer	36
4.1.1. Kortbilleder	36
4.1.2. Grundlæggende arealinformationer	51
4.1.3. Udbringningsarealer	51
4.1.4. Aftalearealer	52
4.2. Gødningsregnskab (Nudrift)	53
4.2.1. Produceret Gødningsmængde	53
4.2.2. Tilført Gødningsmængde	53
4.2.3. Afsat Gødningsmængde	53
4.2.4. Total Gødningsmængde	53
4.2.5. Total sum af gødningsmængder	53
4.2.6. Harmonital	53
4.3. Gødningsregnskab (Ansøgt)	53
4.3.1. Produceret Gødningsmængde	54
4.3.2. Tilført Gødningsmængde	54
4.3.3. Afsat Gødningsmængde	54
4.3.4. Total Gødningsmængde	54
4.3.5. Total sum af gødningsmængder	54
4.3.6. Harmonital	54
4.4. Udbringningsteknologi	54
5. Beregninger på arealer	55
5.1. Fosforberegning	55

5.2. Nitratberegning (Overfladevand)	55
5.2.1. Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift	55
5.2.2. Beregning af udvasking af N via Farm-N	55
5.3. Nitratberegning (Grundvand)	55
5.3.1. Ansøgt	55
5.3.2. Merbelastning (Ansøgt - Nudrift)	55

1. Oplysninger om ansøger- og ejerforhold

1.1. Ansøger

Navn	Laurits Hansen
Adresse	Lauesgårdsvej 11, 6100 Haderslev
Telefon	74582277
Mobil	61372977
E-Mail	lauesgaard@mail.tele.dk

1.2. Konsulent

Navn	Britt Bjerre Paulsen
Adresse	Peberlyk 2, 6200 Åbenrå
Telefon	74365079
Mobil	61617993
E-Mail	bbp@landbosyd.dk

1.3. Kontaktperson på bedriften

Navn	Laurits Hansen
Adresse	Årup Skovvej 60, 6200 Åbenrå
Telefon	74582277
Mobil	61372977
E-Mail	lauesgaard@mail.tele.dk

1.4. Bedriftoplysninger

Navn	Årupgaard
Adresse	Årup Skovvej 60, 6200 Åbenrå
CVR	12194390

1.5. Yderligere oplysninger

Kort beskrivelse

Laurits Hansen, Årup Skovvej 60, 6200 Åbenrå: Udvidelse af soholdet til 1.400 årssøer med smågrise i den eksisterende halmlade samt renovation af gamle stalde.

Ikke teknisk resume af de miljømæssige konsekvenser

Se bilag 1

Datoer

Starttidspunkt for byggeriet	22-10-2008
Sluttidspunkt for byggeriet	22-10-2008
Starttidspunkt for driften	22-10-2008

Beskrivelse af datoerne

Se bilag 1

Oplysninger om biaktiviteter

Se bilag 1

2. Oprettede Anlæg

1. Anlæg - Årupgaard

Lokalisering og landskab

Se bilag 1

Generelle afstandskrav

Se bilag 1

Landskabelige hensyn

Se bilag 1

Energi

Se bilag 1

Energibesparende foranstaltninger

Se bilag 1

Vand

Se bilag 1

Vandbesparende foranstaltninger

Se bilag 1

Døde dyr

Se bilag 1

Fast affald

Se bilag 1

Olie- og kemikalieaffald

Se bilag 1

Management

Se bilag 1

Egenkontrol

Se bilag 1

Opsummering

	Total DE Kvæg	Total DE Fjerkræ og andre dyr	Total DE Svin
Nudrift	0 DE	0 DE	293,15 DE
Ansøgt	0 DE	0 DE	339,55 DE

1.1. Ejendom - Årupgaard

Generelt

Adresse	Årup Skovvej 60, 6200 Åbenrå
Ejendomsnummer	5800016807
CVR/P	12194390
Antal andre husdyrbrug >75 DE indenfor 300 meter	0

Matrikler

Ejerlav	Matrikelnummer
Stubbæk, Ensted	47
Stubbæk, Ensted	1037
Stubbæk, Ensted	987
Stubbæk, Ensted	986
Stubbæk, Ensted	831
Røllum, Ensted	96

CHR numre

84268

Spildevand

Spildevandsmængde

Se bilag 1

Spildevand tilledt gyllebeholder

Se bilag 1

Spildevand afledning

Se bilag 1

Transport

Beskrivelse af transport

Se bilag 1

Risici

Redegørelse for mulige uheld

Se bilag 1

Minimering af risiko for uheld

Se bilag 1

Minimering af gene og forurening ved uheld
Se bilag 1

Støjklider

Beskrivelse af støjkilder
Se bilag 1

Driftsperiode for støjkilder
Se bilag 1

Tiltag mod støjkilder
Se bilag 1

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr
Se bilag 1

Fluegener
Se bilag 1

Rottebekæmpelse
Se bilag 1

Kemikalier

Pesticider og sprøjteudstyr
Se bilag 1

Oplag af olie og kemikalier
Se bilag 1

Ensilageopbevaring

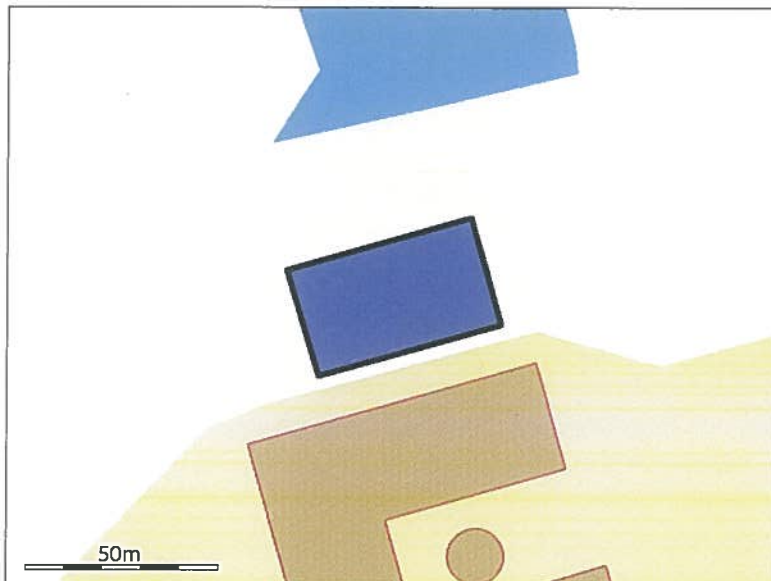
Ensilage og foderopbevaring
Se bilag 1

Diverse

Lysforhold
Se bilag 1

Foranstaltninger ved ophør af produktion
Se bilag 1

1.1.1. Staldafsnit - Stald 1: Løbestald

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi
Se bilag 1

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter
Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker
Ikke anvendt.

Gylleforsuring
Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Se bilag 1

Overbrusning af svinestalde

Se bilag 1

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

NH4 effekt	7,00%
Driftstimer pr. år	8760 timer
Type og øvrige bemærkninger	

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Svin

Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv

Nudrift

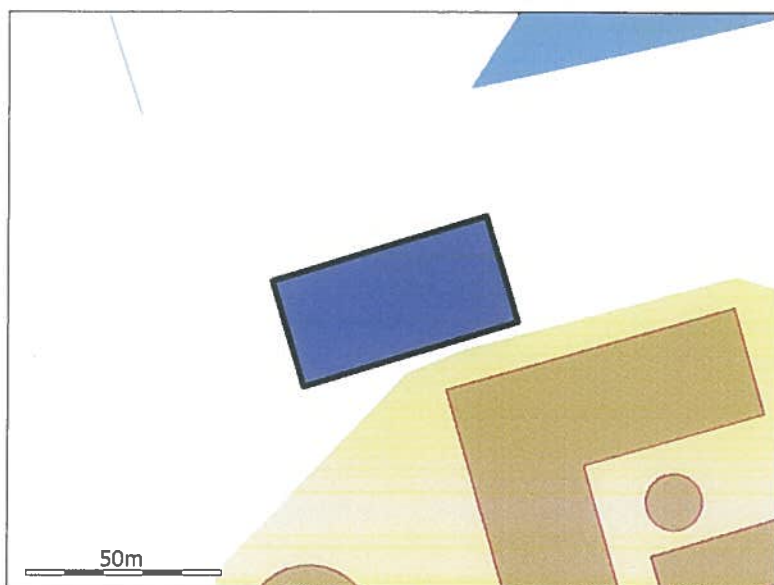
Antal dyr	440
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	372
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	477
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	372
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	140,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	30,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	8,00 kg

1.1.2. Staldafsnit - Stald 2: Drægtighedsstald

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi

Se bilag 1

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Se bilag 1

Overbrusning af svinestalde

Se bilag 1

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

NH4 effekt	7,00%
Driftstimer pr. år	8760 timer
Type og øvrige bemærkninger	

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Svin

Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv

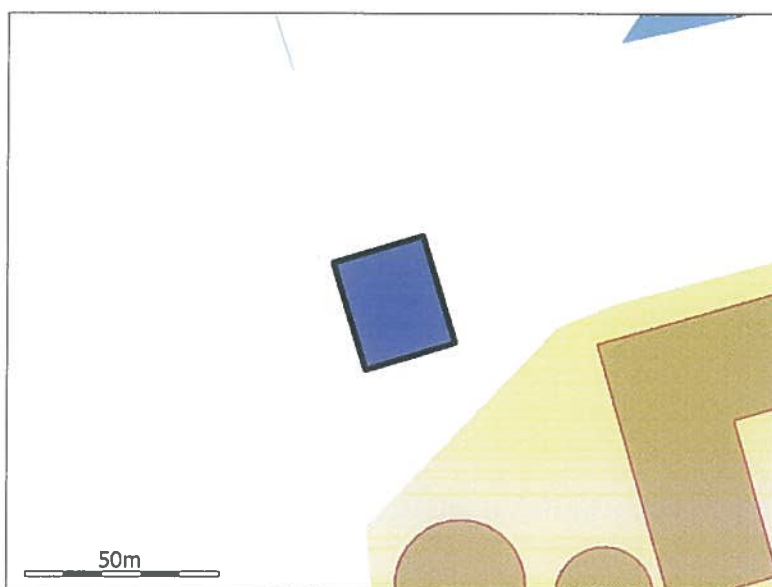
Nudrift

Antal dyr	613
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	520
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	666
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	520
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	140,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	30,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	8,00 kg

1.1.3. Staldafsnit - Stald 3: Udvidelse af drægtighedsstald i halmlade

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi
Se bilag 1

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftekøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Se bilag 1

Overbrusning af svinestalde

Se bilag 1

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

NH4 effekt	7,00%
Driftstimer pr. år	8760 timer
Type og øvrige bemærkninger	

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Svin

Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv

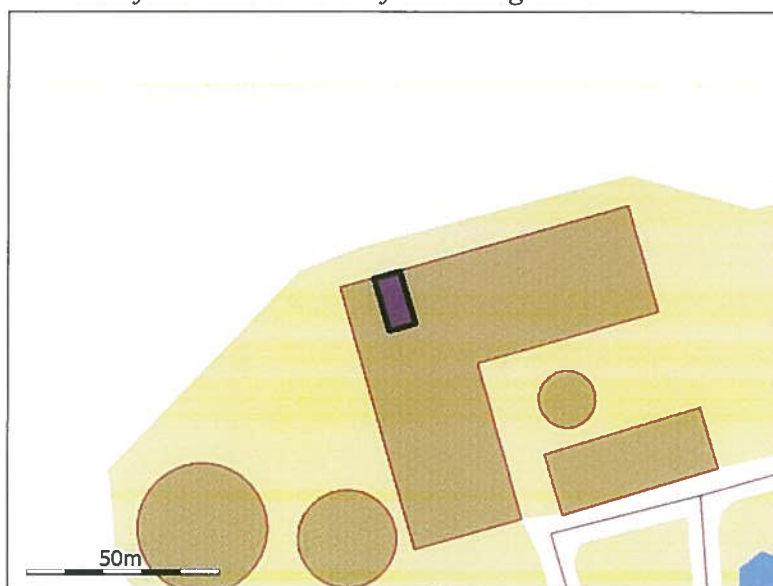
Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	257
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	188
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	140,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	30,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	8,00 kg

1.1.4. Staldafsnit - Stald 4: Flex fravænningsstald

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi
Se bilag 1

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter
Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker
Ikke anvendt.

Gylleforsuring
Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabe anlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering
Se bilag 1

Overbrusning af svinestalde
Se bilag 1

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH ₄ effekt	0,00%
------------------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Svin

Smågrise fra 7,2 kg, Fuldspaltegulv

Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	250
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	100
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	8,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	20,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

2. Svin

Smågrise fra 7,2 kg, Fuldspaltegulv

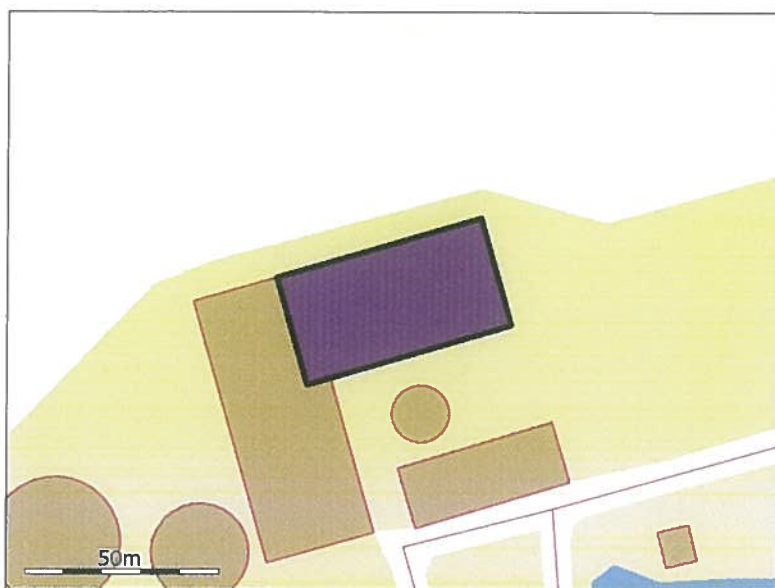
Nudrift

Antal dyr	3514
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	180
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	9,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Ingen dyr.

1.1.5. Staldafsnit - Stald 5: Farestald

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi

Se bilag 1

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Se bilag 1

Overbrusning af svinestalde

Se bilag 1

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Svin

Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv

Nudrift

Antal dyr	791
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	242
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	813
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	242
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	140,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	30,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	8,00 kg

2. Svin

Årsso, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv

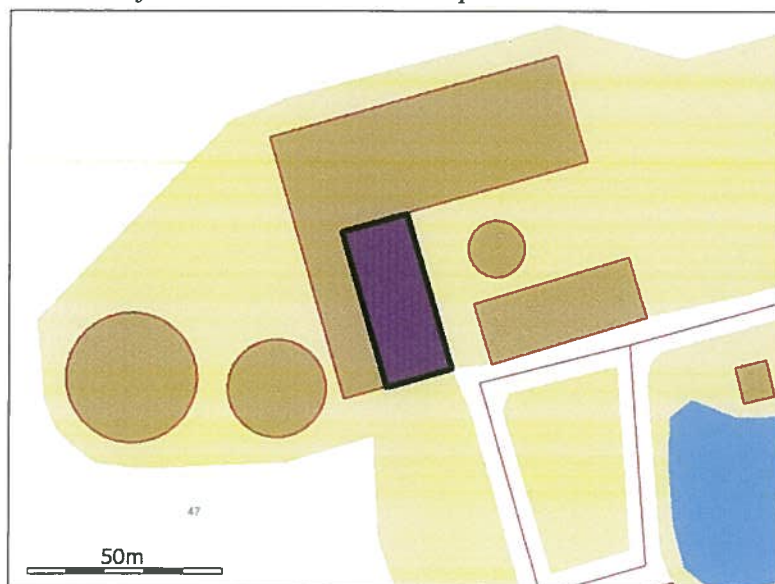
Nudrift

Antal dyr	52
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	16
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årssø (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årssø (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	53
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	16
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årssø (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	140,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årssø (ved årssøer)	30,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	8,00 kg

1.1.6. Staldafsnit - Stald 6: Farestald/polte

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi

Se bilag 1

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Se bilag 1

Overbrusning af svinestalde

Se bilag 1

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Svin

Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv

Nudrift

Antal dyr	202
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	171
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Ingen dyr.

2. Svin

Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv

Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	250
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	100
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	20,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	107,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

3. Svin

Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv

Nudrift

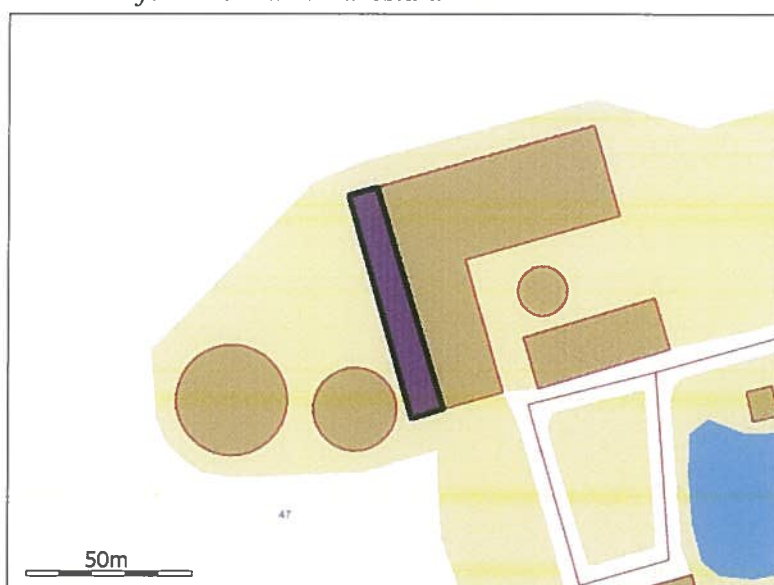
Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	111
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	33
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravønnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravønningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

1.1.7. Staldafsnit - Stald 7: Farestald

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej
--	-----

Bedste tilgængelige staldteknologi

Se bilag 1

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering
Se bilag 1

Overbrusning af svinestalde
Se bilag 1

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter
Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker
Ikke anvendt.

Gylleforsuring
Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Svin

Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv

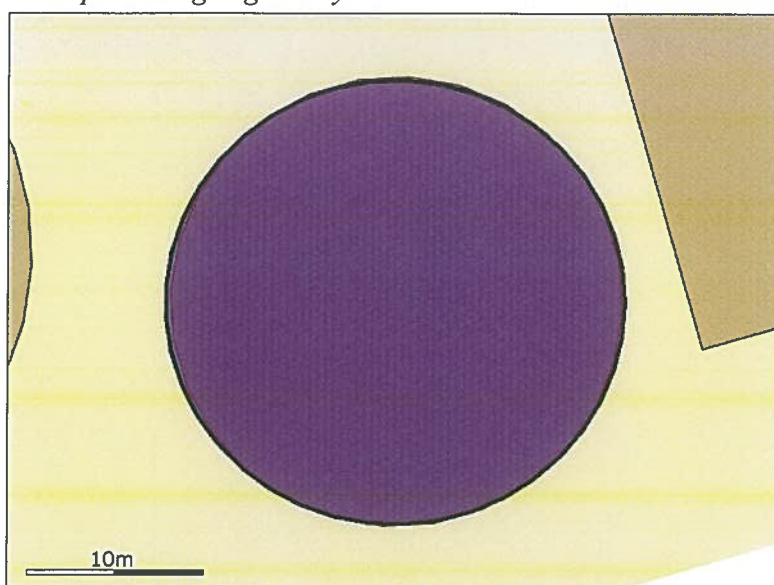
Nudrift

Antal dyr	412
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	126
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	423
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	126
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	140,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	30,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	8,00 kg

1.1.8. Opbevaringslager - Gyllebeholder 1

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Se bilag 1
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Se bilag 1

Nudrift

Dimension	Diameter: 25 m, dybde: 4 m
Lagerandel flydende i procent	36,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	1935,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

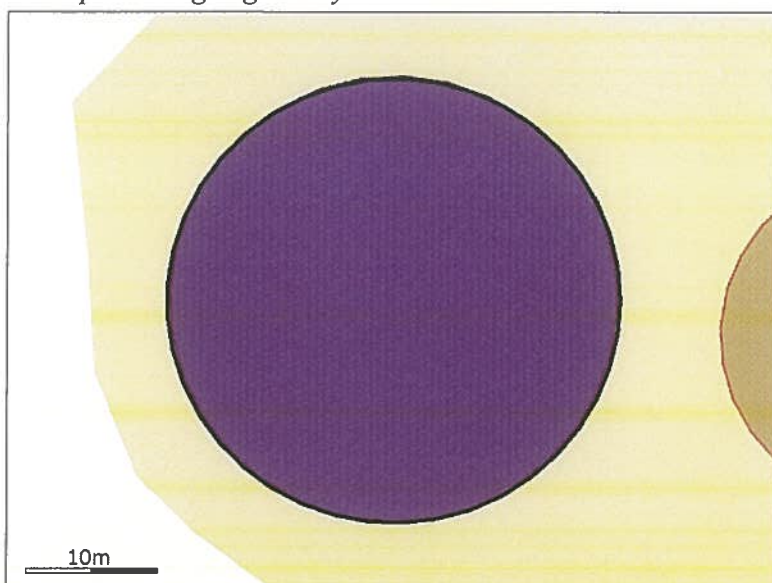
Ansøgt

Dimension	Diameter: 25 m, dybde: 4 m
Lagerandel flydende i procent	36,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	1935,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Se bilag 1

1.1.9. Opbevaringslager - Gyllebeholder 2

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Se bilag 1
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Se bilag 1

Nudrift

Dimension	Diameter: 34 m, dybde: 4 m
Lagerandel flydende i procent	64,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	3500,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger
Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	Diameter: 34 m, dybde: 4 m
Lagerandel flydende i procent	64,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	3500,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger
Se bilag 1

3. Beregninger på anlæg

3.1. Ammoniak

3.1.1. Generel Ammoniakreduktion

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-667,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	2723,99 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	928,69 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	627,22 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	0,00 KgN

3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion

Samlede emission fra anlæg	4279,90 KgN/år
Meremission fra anlæg	-124,06 KgN/år
Højeste merdeposition i naturområdet	0,00 KgN/Ha

Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra det nærmeste naturområde. Det er derfor ikke nødvendigt at foretage beregning på den højeste emission.

3.2. Lugtgeneberegning

Staldafsnit	Område	Afstand til område	Placering 300-60 grader	Andre ejendomme med mere end 75 DE	Indgår staldafsnit i lugtberegning for område?
Stald 1: Løbestald	Byzone	1085,42m	Nej	0	Nej
Stald 1: Løbestald	Samlet bebyggelse	1096,51m	Nej	0	Nej
Stald 1: Løbestald	Enkelt bolig	556,48m	Ja	0	Nej
Stald 2: Drægtighedsstald	Byzone	1119,21m	Nej	0	Nej
Stald 2: Drægtighedsstald	Samlet bebyggelse	1132,21m	Nej	0	Nej
Stald 2: Drægtighedsstald	Enkelt bolig	530,79m	Ja	0	Nej
Stald 3: Udvidelse af drægtighedsstald i halmlade	Byzone	1146,57m	Nej	0	Nej
Stald 3: Udvidelse af drægtighedsstald i halmlade	Samlet bebyggelse	1160,93m	Nej	0	Nej
Stald 3: Udvidelse af drægtighedsstald i halmlade	Enkelt bolig	513,57m	Ja	0	Nej
Stald 4: Flex fravænningsstald	Byzone	1133,08m	Nej	0	Nej
Stald 4: Flex fravænningsstald	Samlet bebyggelse	1144,42m	Nej	0	Nej
Stald 4: Flex fravænningsstald	Enkelt bolig	510,15m	Ja	0	Nej
Stald 5: Farestald	Byzone	1116,22m	Nej	0	Nej
Stald 5: Farestald	Samlet bebyggelse	1125,99m	Nej	0	Nej
Stald 5: Farestald	Enkelt bolig	523,44m	Ja	0	Nej
Stald 6: Farestald/ polte	Byzone	1162,59m	Nej	0	Nej
Stald 6: Farestald/ polte	Samlet bebyggelse	1172,46m	Nej	0	Nej
Stald 6: Farestald/ polte	Enkelt bolig	477,34m	Ja	0	Nej
Stald 7: Farestald	Byzone	1160,23m	Nej	0	Nej
Stald 7: Farestald	Samlet bebyggelse	1171,04m	Nej	0	Nej
Stald 7: Farestald	Enkelt bolig	481,72m	Ja	0	Nej

3.2.1. Resultat af lugtberegning

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	458,33 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	302,74 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	144,94 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

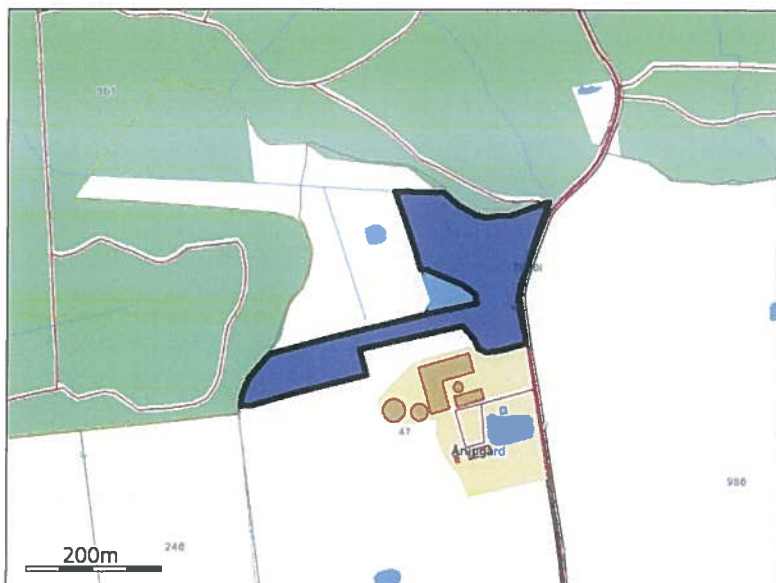

4. Oplysninger om arealer

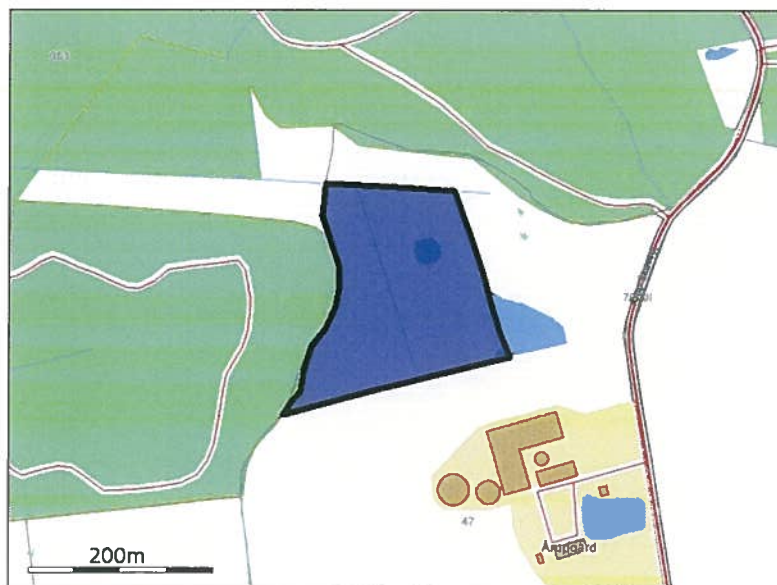
4.1. Arealer

4.1.1. Kortbilleder

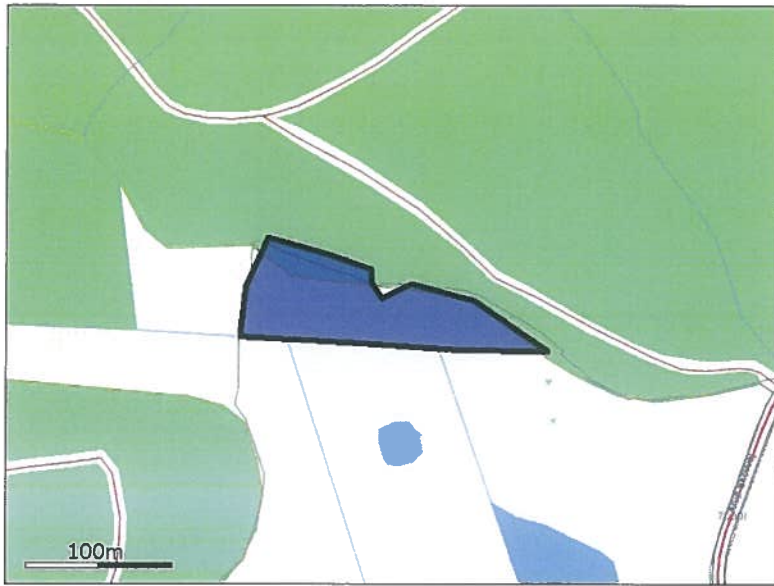
50-0

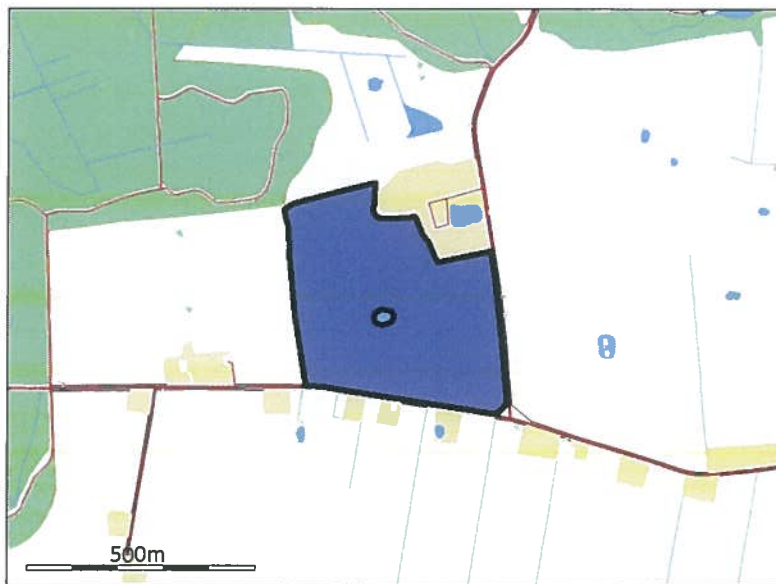
51-0

51-1

52-0

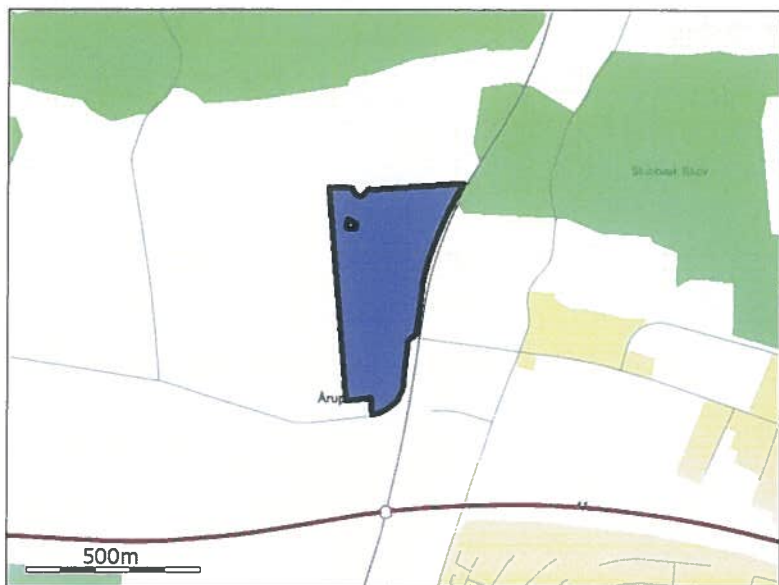
53-0

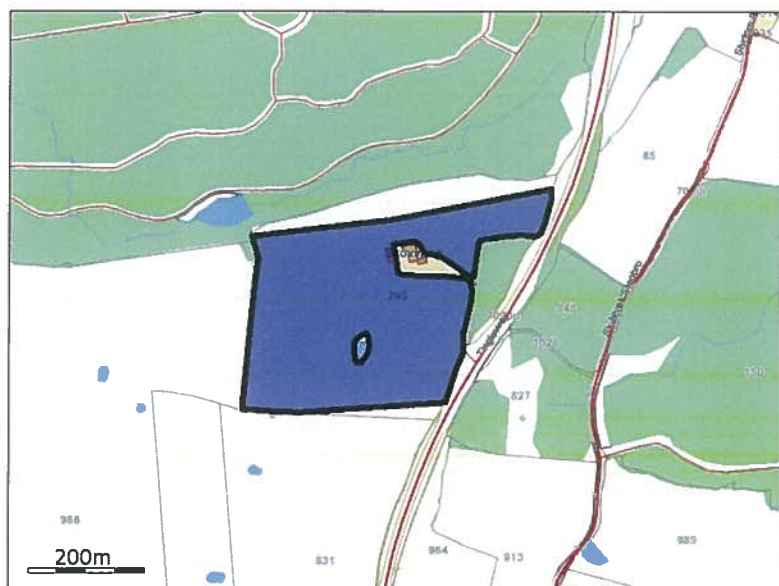
54-0

55-0

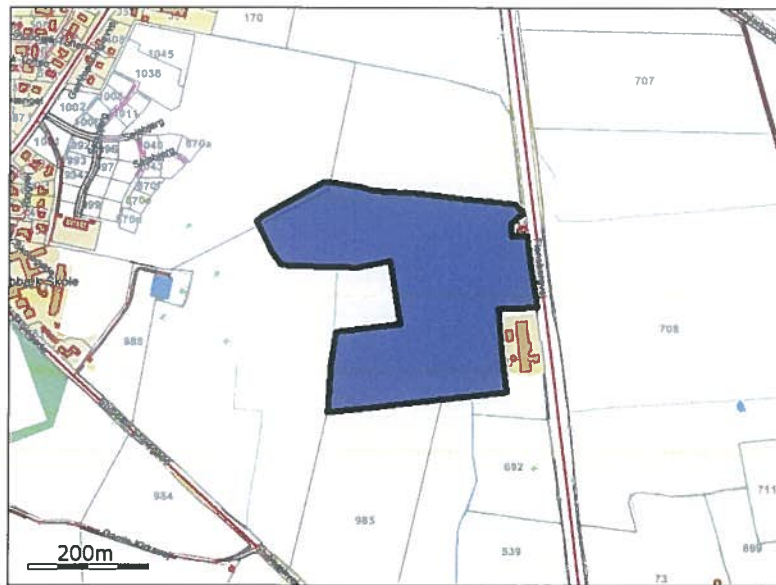
55-1

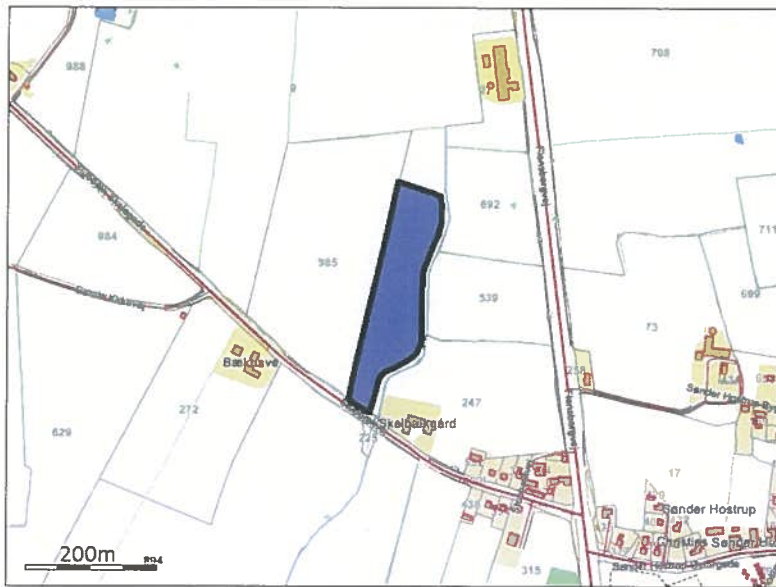
57-0

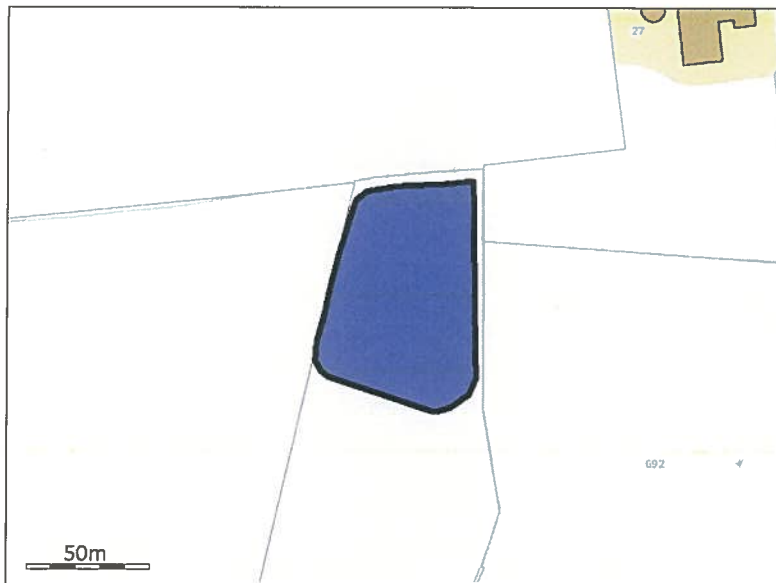
57-1

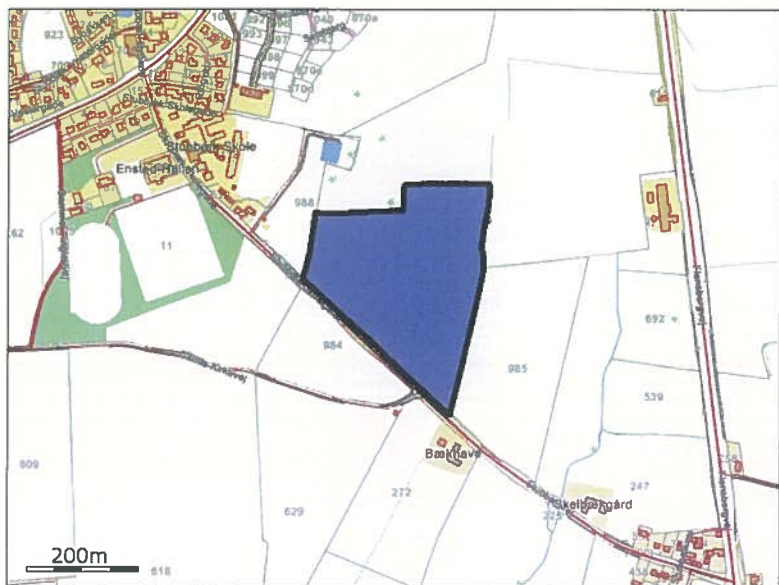
58-0

58-2

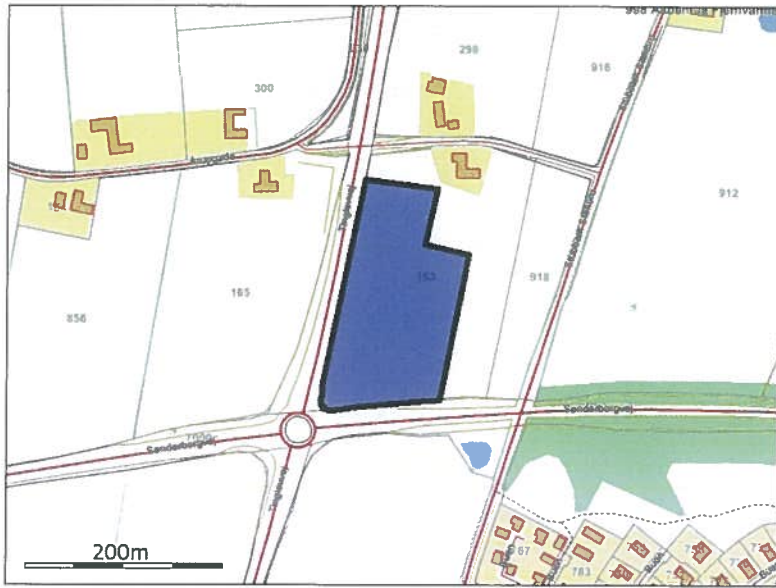
59-0

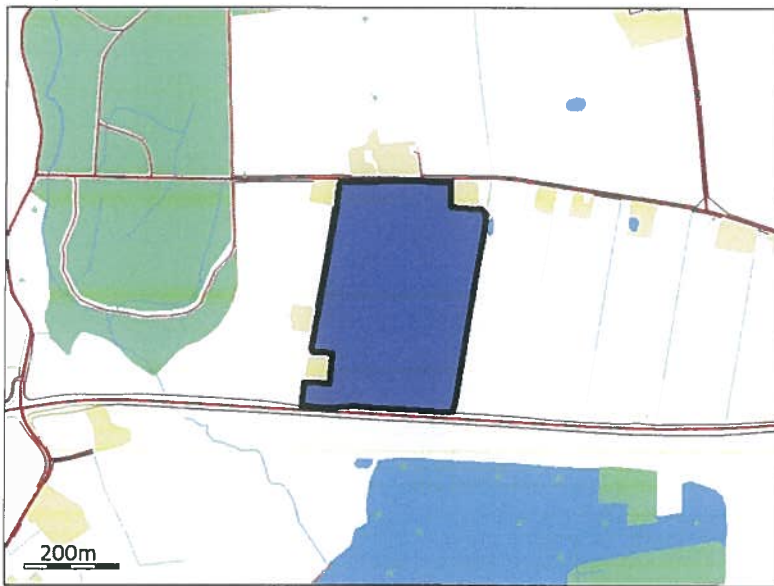
60-0

62-0

1 Kjeld S.

2-1 Kjeld S.

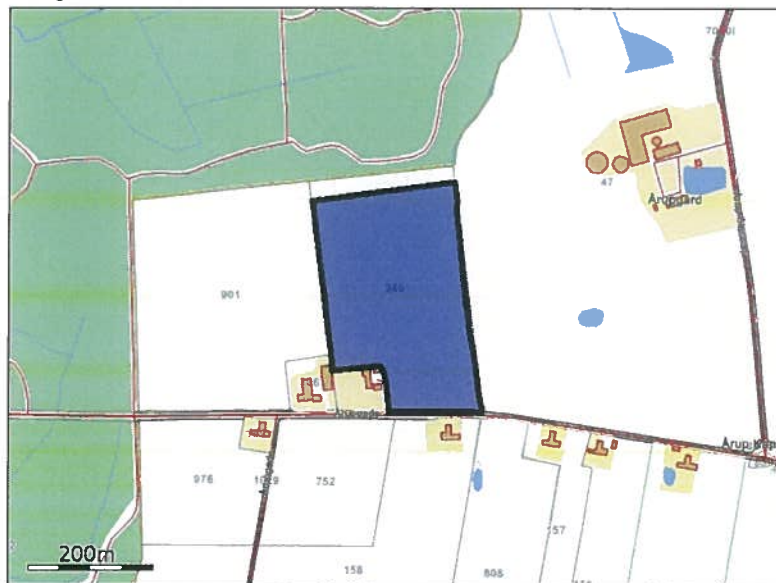
7 Kjeld S.

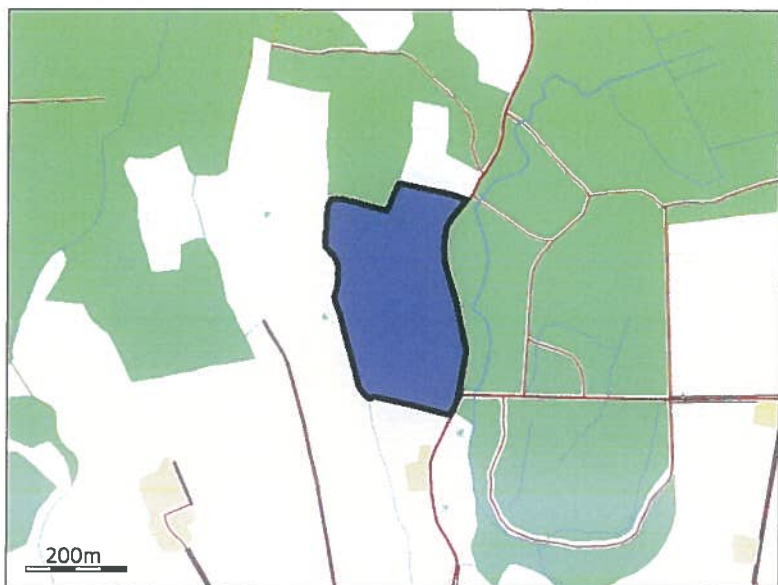
8 Kjeld S.

9 Kjeld S.

11 Kjeld S.

11-1 Kjeld S.

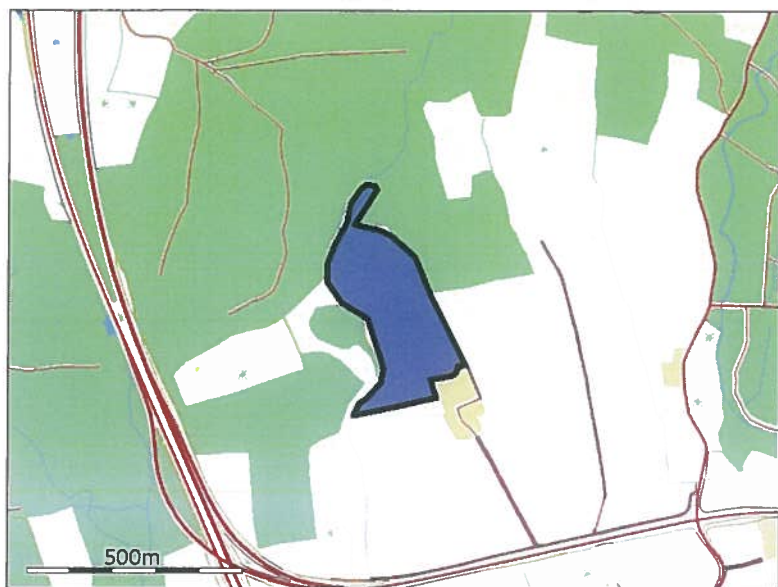
11-2 Kjeld S.

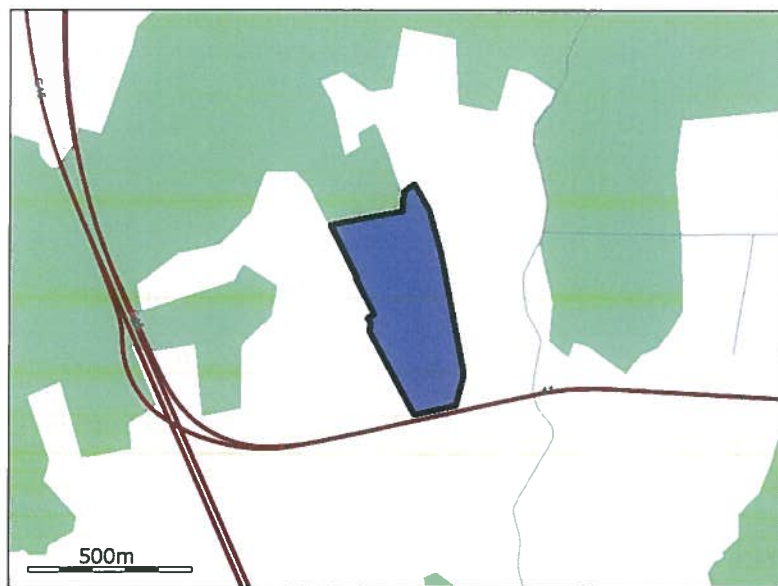
1-0 HUT

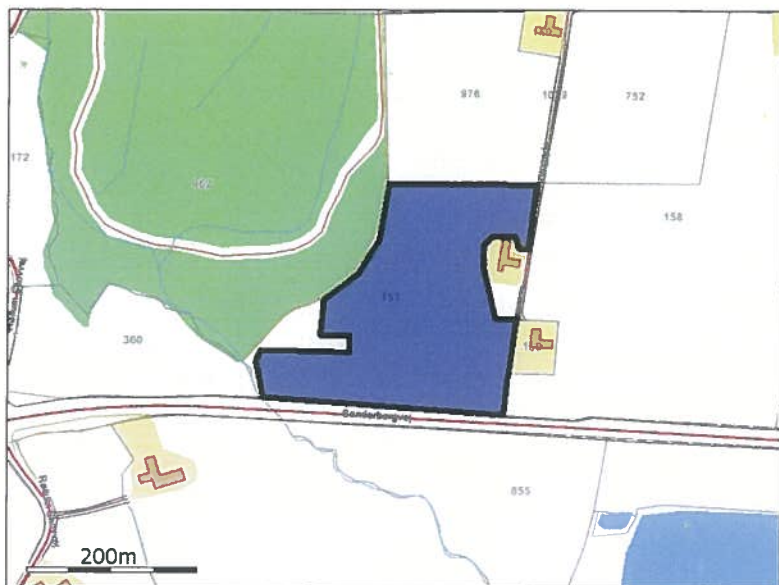
2-0 HUT

3-0 HUT

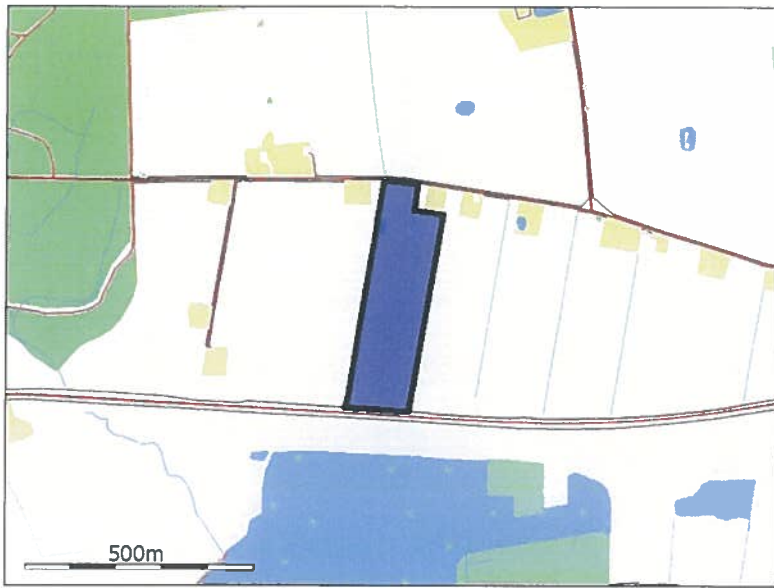
21-0 HUT

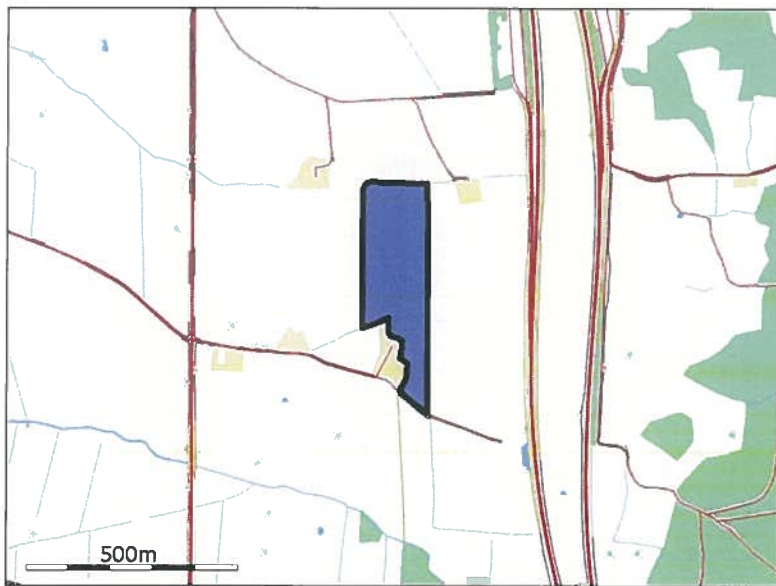
1 HP From

2 HP From

2

3

4.1.2. Grundlæggende arealinformationer

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE	0,00 DE
Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder	Ja
Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. §28 stk. 3 om forhøjet harmonital til 2,3 for visse kvægbedrifter	Nej
Er bedriften et økologisk landbrug	Nej
% af samlet areal med efterafgrøder udover PD krav	0,00%
Reduceret kvælstofnorm	0,00%

4.1.3. Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	JB type	Vandet	Sædskifte	Ref. sædskifte	N-kl-0	N-kl-1	N-kl-2	N-kl-3	G. vand	P-kl-0	P-kl-1	P-kl-2	P-kl-3
50-0	4,35 Ha	Ja	JB7	Nej	S2	S2	4,35 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,35 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
51-0	3,68 Ha	Ja	JB7	Nej	S2	S2	3,68 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,68 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
51-1	0,87 Ha	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,87 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,87 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
52-0	17,50 Ha	Ja	JB7	Nej	S2	S2	17,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	17,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
53-0	3,03 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	3,03 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,03 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
54-0	41,01 Ha	Ja	JB7	Nej	S2	S2	41,01 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	41,01 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
55-0	15,67 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	15,67 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	15,67 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
55-1	12,33 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	12,33 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	12,33 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
57-0	5,59 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	5,59 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha*	5,59 Ha*	0,00 Ha*	0,00 Ha*
57-1	10,78 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	10,78 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha*	10,78 Ha*	0,00 Ha*	0,00 Ha*
58-0	2,37 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	2,37 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,23 Ha	0,00 Ha*	2,37 Ha*	0,00 Ha*	0,00 Ha*
58-2	0,49 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,49 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha*	0,49 Ha*	0,00 Ha*	0,00 Ha*
59-0	8,54 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	8,54 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,60 Ha	0,00 Ha*	8,54 Ha*	0,00 Ha*	0,00 Ha*
60-0	2,18 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	2,18 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,18 Ha	0,00 Ha*	2,18 Ha*	0,00 Ha*	0,00 Ha*
62-0	2,45 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	2,45 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,45 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
1 HP From	6,63 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	6,63 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	6,63 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
2 HP From	6,50 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	6,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	6,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
Total:	143,96 Ha						143,96 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,01 Ha	114,01 Ha	29,95 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha

De stjerne (*) markerede arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Note:

57-0

57-1

58-0

58-2

59-0

60-0

4.1.4. Aftalearealer

Navn	Ha	Områder omfattet af N- eller P-Klasse 1-3?	Har modtageren en arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
1 Kjeld S.	14,84 Ha	Nej	Nej
2-1 Kjeld S.	6,30 Ha	Nej	Nej
7 Kjeld S.	9,18 Ha	Nej	Nej
8 Kjeld S.	3,79 Ha	Nej	Nej
9 Kjeld S.	7,51 Ha	Nej	Nej
11 Kjeld S.	9,38 Ha	Nej	Nej
11-1 Kjeld S.	1,15 Ha	Nej	Nej
11-2 Kjeld S.	1,65 Ha	Nej	Nej
1-0 HUT	11,22 Ha	Nej	Nej
2-0 HUT	7,67 Ha	Nej	Nej
3-0 HUT	15,30 Ha	Nej	Nej
21-0 HUT	5,41 Ha	Nej	Nej
2	6,20 Ha	Ja	Ja
3	6,09 Ha	Ja	Ja

Samlet areal: 105,69 Ha

4.2. Gødningsregnskab (Nudrift)

4.2.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	30056,36 KgN	7248,40 KgP	0,00 DE	293,15 DE

4.2.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.2.3. Afsat Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	13695,90 KgN	3285,20 KgP	0,00 DE	132,90 DE

Modtager:
diverse gyllemodtagere
6200 Aabenraa

4.2.4. Total Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	16360,46 KgN	3963,20 KgP	0,00 DE	160,25 DE

4.2.5. Total sum af gødningsmængder

KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
16360,46 KgN	3963,20 KgP	0,00 DE	160,25 DE

4.2.6. Harmonital

1,4 DE/Ha

4.3. Gødningsregnskab (Ansøgt)

4.3.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	32070,00 KgN	7805,35 KgP	0,00 DE	339,55 DE

4.3.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.3.3. Afsat Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	5232,00 KgN	1273,00 KgP	0,00 DE	55,44 DE

Modtager:

Hans Uwe Thomsen, Røllum Skovvej 45
6200 Aabenraa

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	708,00 KgN	172,00 KgP	0,00 DE	7,50 DE

Modtager:

Niels Erik Kristesen, Nybøl Skovvej 9
6230 Rødekro

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	7112,00 KgN	1701,00 KgP	0,00 DE	75,30 DE

Modtager:

Kjeld Schmidt, Årupgade 52
6200 Aabenraa

4.3.4. Total Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	19018,00 KgN	4659,35 KgP	0,00 DE	201,31 DE

4.3.5. Total sum af gødningsmængder

KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
19018,00 KgN	4659,35 KgP	0,00 DE	201,31 DE

4.3.6. Harmonital

1,4 DE/Ha

4.4. Udbringningsteknologi

Bedste tilgængelige udbringningsteknik

Se bilag 1

5. Beregninger på arealer

5.1. Fosforberegning

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	situation Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	114,0 Ha	1,8 kg P/ha/år	8,2 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	30,0 Ha	1,8 kg P/ha/år	5,8 kg P/ha/år
Lavbundsjerne og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor der ikke er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	1,8 kg P/ha/år	1,8 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	1,8 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt	Ja
Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet	-146,8 kgP
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	32,4 kg P/ha/år
P-frafrørsel, arealvægtet gennemsnit	25,7 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	6,6 kg P/ha/år

5.2. Nitratberegning (Overfladevand)

DE reduktionsprocent	100%
----------------------	------

5.2.1. Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift

DEmax	1,4 DE/ha
DEreel	1,4 DE/ha

5.2.2. Beregning af udvaskning af N via Farm-N

kgN/ha DEmax	53,60 kgN/ha
kgN/ha DEreel	53,60 kgN/ha

5.3. Nitratberegning (Grundvand)

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via Farm-N

5.3.1. Ansøgt

58-0	47 mg nitrat pr. liter
59-0	47 mg nitrat pr. liter
60-0	47 mg nitrat pr. liter

5.3.2. Merbelastning (Ansøgt - Nudrift)

58-0	1 mg nitrat pr. liter
59-0	1 mg nitrat pr. liter
60-0	1 mg nitrat pr. liter

Oplysningsskema til www.husdyrgodkendelse.dk

Landmand: Laurits Hansen
Adresse: Laesgårdsvej 11, 6100 Haderslev
Telefon / Mobil: 7458 2277/ 6137 2977
Ansøgningsskema nr. 10155

Ansøgning udarbejdet af: Helle H. Nielsen, LandboSyd
Ansøgning kvalitetssikret og opdateret af: Britt Bjerre Paulsen, LandboSyd

Indholdsfortegnelse

Formalia.....	3
Bilagsoversigt	5
Lokalisering, ressourcer, management	6
Lokalisering og landskab.....	6
Generelle afstandskrav	7
Landskabelige hensyn	8
Energi	11
Energibesparende foranstaltninger (BAT vedr. energi).....	11
Vand	11
Vandbesparende foranstaltninger (BAT vedr. vandforbrug).....	12
Døde dyr	12
Affald.....	12
Management.....	13
Egenkontrol.....	13
Spildevand	15
Spildevand tilledt gyllebeholder.....	15
Spildevand afledning.....	15
Transport	15
Risici	16
Støjklider	17
Beskrivelse af støjklider	17
Driftsperiode for støjklider	17
Tiltag mod støjklider	17
Skadedyr.....	17
Generel bekæmpelse af skadedyr.....	17
Fluegener.....	17
Rottebekæmpelse	17
Kemikalier	17
Pesticider og sprøjteudstyr.....	17
Oplag af olie og kemikalier	18
Ensilageopbevaring.....	18
Ensilage og foderopbevaring.....	18
Diverse.....	18
Lysforhold	18
Foranstaltninger ved ophør af produktion.....	18
Egenskaber for staldafsnit – ansøgt	19
Generelt.....	19
Rengøring desinficering	19
Overbrusning af svinestalde	19
Ventilationsoplysninger	19
Foderoplysninger	19
Bedst tilgængelig staldteknik.....	20
Gødningsopbevaringsanlæg	22
Bedst tilgængelig opbevaringsteknik	22
Bedst tilgængelig udbringningsteknik	23

Formalia

Ansøger:

Navn: Laurits Hansen
Adresse: Laesgårdsvej 11
Postnummer: 6100 Haderslev
Telefon: 7458 2277
Mobiltelefon: 6137 2977
E-mail: laesgaard@mail.tele.dk

Konsulent:

Navn: LandboSyd v. Britt Bjerre Paulsen
Adresse: Peberlyk 2
Postnummer: 6200 Åbenrå
Telefon: 7436 5079
Mobiltelefon: 6161 7993
E-mail: bbp@landbosyd.dk

Kontaktperson på bedriften

Navn: Laurits Hansen
Adresse: Årup Skovvej 60
Postnummer: 6200 Åbenrå
Telefon: 7458 2277
Mobiltelefon: 6137 2977
E-mail: laesgaard@mail.tele.dk

Bedriftoplysninger

Navn på bedriften: Årupgård
Adresse: Årup Skovvej 60
Postnummer: 6200 Åbenrå
CVR-nummer: 1219 4390
CHR.nummer: 84268

Kort beskrivelse:

Laurits Hansen, Årup Skovvej 60, 6200 Åbenrå: Udvidelse af soholdet til 1.400 årssøer med smågrise og polte i den eksisterende halmlade samt renovering af gamle stalde.

Ikke-teknisk resume af de miljømæssige konsekvenser

Ansøgningens omfang og nuværende produktionstilladelse

På ovennævnte ejendom ønskes en del af de eksisterende bygninger udnyttet som sostald. Det drejer sig om forlængelse af transponderstalden ind i en del der tidligere har været angivet som halm lade. Halm laden bliver tilsvarende kortere. I samme ombæring ønskes en gammel drægtighedsstald renoveret og ændret til henholdsvis farestald og polteafdeling. Der opføres endvidere en ny fodersilo.

Det eksisterende dyrehold på 294,9 DE svarende til 1.255 årssøer med smågrise ønskes udvidet til 339,7 DE svarende til 1.400 årssøer med smågrise (30 stk./so), plus opdræt af polte til egen produktion (250 polte 8-20 kg samt 250 polte 20-107 kg).

Tiltag for at opnå 20 % ammoniakreduktion

For at overholde kravet om 20 % ammoniakreduktion vil gyllekølingsanlægget i stald 1, 2 og 3 (den nyeste løbedrægtighedsstald) blive anvendt. Der er indsat en driftstid på 8760 timer/ år og en effekt på 5 %.

Lugt og afstandskrav

Lugtberegningen i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at afstandskravene for lugt er overholdt.

Lugt, støj og transport er de største potentielle gener for naboer, men pga. af den store afstand til nærmeste nabo, og da det er en forholdsvis lille udvidelse af en i forvejen stor produktion forventes det ikke, at udvidelsen vil give anledning til problemer.

Arealforhold og natur

Nærmeste §3 beskyttede område er søen beliggende ca. 60 m sydøst for staldene. Der ligger en del søer beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3 på markerne tilhørende Årup Gård. Desuden grænser nogle af markerne op til enten beskyttet vandløb, eng eller mose.

Der er ca. 3.620 m til nærmeste Natura-2000 område beliggende syd for anlægget. Det drejer sig om et EF-Habitat og Fuglebeskyttelsesområde: Hostrup sø, Assenholm mose og Feldsted Vestermark.

Nærmeste §7 område (som er en del af ovenstående Natura-2000 område) er en Beskyttet høj-mose, beliggende lige nord for Hostrup sø.

Til ejendommen hører ca. 110 ha, hvoraf ca. 103 ha er udspretningsareal hovedsageligt beliggende i robust område.

Der forpagtes jord af:

Hans Chr. Madsen, Tinglevej 130, 6200 Åbenrå, heraf er ca. 30 ha udbringningsareal
Hans Peter From, Åruggade 33, 6200 Åbenrå, heraf er 13 ha udbringningsareal

Der er indgået gylleaftaler med:

Kjeld Schmidt, Åruggade 52, 6200 Åbenrå (53,8 ha svarende til 75 DE).
Hans Uwe Thomsen, Røllum Skovvej 45, 6200 Åbenrå (46,7 ha svarende til 65,4 DE).
Susanne og Jakob Ludvigsen, Røllum Skovvej 20, 6200 Åbenrå (minimum 9 DE).

Før-situationsberegningerne på arealerne er lavet ud fra, at arealerne er blevet belastet med ca. 1,2 DE/ha. Det betyder, at nitratberegningerne på arealerne beliggende i grundvandsområde mer belastes med 0 mg N/l, når der anvendes referencesædskiftet. Merbelastningen ligger indenfor det lovbestemte beskyttelsesniveau, da arealerne i nudrift belastes med 46 mg N/l, dvs. de 50 mg N/l ikke overstiges. Ansøger er indstillet på at gå i dialog med kommunen omkring nudrift belastningen af arealerne, såfremt det skønnes nødvendigt.

Der er beregnet på ammoniakbelastningen af moser og overdrev i området, ingen af arealerne belastet med mere end 1 kg N/ha/år i totalbelastning.

De forpagtede arealer ved Stubbæk ligger i oplandet til Hostrup Sø. Aabenraa Kommune har derfor udbedt sig fosfortal for disse arealer. Eftersom der ikke er opdaterede fosforanalyser for arealerne, er arealerne placeret i fosforklasse 3. Da dyretrykket er reduceret til 1,32 DE/ha overholder fosforoverskuddet på bedriften det fastlagte beskyttelsesniveau.

0-alternativet og ophør af driften

Ansøgningen beskriver dels de miljømæssige konsekvenser af produktionen, dels forskellen i miljøpåvirkning mellem den ansøgte produktion og den produktion, der kan opretholdes, hvis der ikke meddeles tilladelse til produktionsændringen.

Produktionsudvidelsen er begrundet i ønsket om at udnytte de eksisterende bygninger optimalt. Stigende priser på råvarer samt bortfald af tilskud medfører et behov for yderligere rationalisering.

Udvidelsen er dermed baseret på, at bedriften fortsat skal være konkurrencedygtig, tidssvarende og et attraktivt sted at arbejde.

Såfremt der ikke opnås miljøgodkendelse af den ønskede produktionsændring vil ansøger stå med en ejendom, der ikke er optimal for ham. Det være sig økonomisk, men også med henblik på systematisering og optimering af arbejdsrutiner. Det vil betyde, at ansøger på sigt vil være mindre motiveret for at investere i anlægget, hvilket kan betyde forringelser for miljø og dyrevelfærd, og tab af arbejdspladser.

Bilagsoversigt

Bilag 1: Tekst

Bilag 2: Kapacitetsberegning

Bilag 3: Situationsplan

Bilag 4: Afløbsplan

Bilag 5: Arealoversigt og køreruter

Bilag 6: Fuldmagt

Starttidspunkt for byggeriet

Ændringen sker i eksisterende bygninger.

Beskrivelse af datoerne

Renovering i de gamle stalde forventes at starte, når den nødvendige godkendelse foreligger.

Oplysninger om biaktiviteter:

Stuehuset på Årupgård er udlejet.

Oplysninger om ejendommen

Lokalisering, ressourcer, management

Lokalisering og landskab

Nærmeste nabobeboelse på ejendommen uden landbrugspligt er Årupgade 41 beliggende ca. 445 m syd for Årupgård. Da afstanden til nærmeste samlede bebyggelse er længere væk end afstanden til nærmeste byzone, er det ved byzonen markeringen til "samlet bebyggelse" er sat. Afstanden til nærmeste byzone beliggende nord for staldene er omkring 1.080 m.

Bygningsbeskrivelse:

Tabel 1:

Bygning	Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1 Stald 1: Løbestald Stald 2: Drægtighedsstald Stald 3: Drægtighedsstald og halmlade	3.207 m ²	7 m	20 °	Bygget af glatte, gule hel farvede betonelementer. Taget er af rødt eternit	Som løbedrægtighedsstald og halmlade
2 Stald 4: Flex fravænningsstald Stald 6: Farestald/ polte	Ca. 1.136 m ²	5 m	20 °	Stald 4: Beton elementer med rødt eternit tag. Stald 6: Gule mursten med sort eternit tag.	Som farestald/ polteafdeling, smågrisestald og foderlade
4 Stald 5: Farestald	Ca. 2.180 m ²	5 m	20 °	Bygget af glatte, gule hel farvede betonelementer. Taget er af rødt eternit	Som farestald
5 Stald 7: Farestald	Ca. 780 m ²	6 m	45 °	Bygget af glatte, gule hel farvede betonelementer. Taget er af rødt eternit	Som farestald
6 Gyllebeholder 1	Ca. 855 m ²	1,5 m		Grå beton elementer	Husdyrgødningsopbevaring
7 Gyllebeholder 2	Ca. 490 m ²	1,5 m		Grå beton elementer	Husdyrgødningsopbevaring
8 Maskinhus	Ca. 650 m ²	7 m	45 °	Bygget af glatte, gule hel farvede betonelementer	Maskiner + gyllekølingsanlæg/ pumpe

* Grundplan og bygningshøjde er uændret med mindre andet er nævnt.

Der opføres en fodersilo med en diameter på 14 m og en højde svarende til de nuværende siloer på ejendommen. Siloen opføres i gråt stål.

Belysningsforhold på facader og udenfor bygninger og anlæg

Der er lys i gavlerne på maskinhuset og den ene farestald, hvor personale indgangen er, der vil ikke blive ændret på lysforholdene. Det kan oplyses, at lysene er sensorstyret.

Afskærmende beplantningsbredde og træartsvalg

Der er pt. ikke afskærmende beplantning omkring staldene eller gyllebeholderne, og det påtænkes heller ikke at etablere det.

Generelle afstandskrav

Tabel 2a: Forbudszoner (målt fra nærmeste stald eller lager, hvor der sker ændringer)

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug §6 er etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m fra

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål, eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt indenfor en afstand af 50 m fra nabobeboelse.

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	Ca. 1.000 m*	Byzone nord for anlægget	50 m
Sommerhusområde	Ca. 7 km*	I luftlinje til Skarrev	50 m
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	Ca. 1.280 m*	Plannummer S 5, område til off. formål: Uddannelsesinstitution	50 m
Nabobeboelse (uanset om det er landbrug eller ej)	Ca. 445 m*	Til ejendom syd for anlægget (Årupgade 41)	50 m

* Målt fra nærmeste hjørne på anlægget til hjørne af beboelse/ -plan/ -zone.

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug §20 skal kommunen ved vurdering af en ansøgning om tilladelse eller miljøgodkendelse sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra

- samlet bebyggelse
- eksisterende eller fremtidigt byzone eller sommerhusområde
- lokalplanlagte områder i landzone (boligformål, blandet bolig og erhverv)

Derudover skal genekriterierne for lugt være overholdt.

Tabel 2b: Genekriterier i forhold til lugt

Nærmeste...	Geneafstand ukorrigeret (ifølge www.husdyrgodkendelse.dk)	Vægtet gennemsnitsafstand (ifølge www.husdyrgodkendelse.dk)	Beskrivelse
Byzone	458	Mere end 1,2 gange geneafstanden	Nord for anlægget

Samlet bebyggelse	303	Mere end 1,2 gange geneafstanden	Sat til byzone samme punkt som byzone
Enkelt bolig (ikke landbrug, ikke ejet af driftsheren)	145m	Mere end 1,2 gange geneafstanden	Årupgade 41

* Afstand målt fra lugtcentrum.

Tabel 2:

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	Ca. 1.890 m	Beliggende N for ejendommen	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	> 25 m	Der er ingen vandboringer på ejendommen	25 m
Vandløb	Ca. 35 m	Vandløb N for den nye transponderstald	15 m
Dræn	> 15 m	I forbindelse med byggeriet af de nyeste stalde er alle fundne markdræn blevet lagt i tætte rør	15 m
Sø	Ca. 60 m	Sø Ø/SØ for stald 6	15 m
Privat fællesvej	> 15 m	Der er ingen privat fællesvej i nærheden af Årupgaard	15 m
Offentlig vej	Ca. 77 m	Årup Skovvej	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed kendes ikke, men der er over 25 m til skel	25 m
Beboelse på samme ejendom	Ca. 69 m	Fra stald 6 til stuehuset	15 m
Naboskel	Ca. 185 m	N for stald 1 til matrikel 961 Stubbæk, Ensted	30 m

Kilde: Danmarks Miljøportal og Jupiterdatabasen (Geus).

Landskabelige hensyn

Konfliktanalyse i forhold til natur- og landskabsudpegninger (Kilde Danmarks Miljøportal og Kulturarvsstyrelsens hjemmeside).

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser:

Der er ingen bygninger indenfor "Særligt næringsfattige naturarealer", "Naturområder" og "Område med naturinteresser".

Mark 61-0 grænser op til Særligt næringsfattige naturarealer mod Ø.

Markerne 51-1, 55-1 og 61-0 ligger helt indenfor Naturområder, og markerne 50-0, 51-0 og 54-0 ligger delvis indenfor.

Selve anlægget ligger lige S for udpegningen Naturområder. – Der er ca. 150 m til det nærmeste område målt fra den store gyllebeholder.

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug:

Der er ca. 3620 m til det nærmeste § 7 område S for anlægget, som er en Beskyttet højmose, beliggende lige N for Hostrup sø.

Natura 2000:

Der er også ca. 3620 m til nærmeste Natura 2000 område beliggende samme sted som § 7 området. Det er et EF-Habitat og Fuglebeskyttelsesområde: Hostrup sø, Assenholm mose og Feldsted Vestermark.

Områder med landskabelig værdi:

Der er ingen bygninger indenfor "Værdifulde kystlandskaber" og "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Områder med særlig geologisk værdi:

Der er ingen bygninger indenfor "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative interesseområder:

Der er ingen bygninger indenfor "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til feriefritidsformål", "Planlagte arealer til feriefritidsformål", "Eksisterende byzone" og "Planlagte arealer til byformål".

Markerne 57-0, 57-1 og 59-0 grænser op til Eksisterende byzoneareal ved østlige del af Stubbæk. Mark 57-1 ligger en smule indenfor Lokalplan S12 "Blandet byområde".

Værdifulde kulturmiljøer:

Hele anlægget og markerne omkring anlægget ligger helt indenfor udpegningen.

Kirkeomgivelser:

Der er ingen bygninger indenfor "Kirkelandskaber"

Kystnærhedszonen:

Hele anlægget ligger indenfor zonen.

Lavbundsarealer :

Der er ingen bygninger indenfor "Lavbund og okker inkl. okkerklassificering", "VMP II lavbundsarealer" og "Øvrige lavbundsarealer".

Skovrejsningsområder:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Fredede områder:

Der er ingen bygninger eller arealer indenfor "Fredede områder", "Fredede områder forslag" og "Fredede fortidsminder".

Beskyttede naturarealer (§ 3):

Der er ingen bygninger indenfor Beskyttede "Vandløb", "Eng", "Hede", "Mose", "Overdrev", "Strandeng og "Sø".

Der er ca. 60 m til nærmeste Beskyttede sø mod sydøst, målt fra stald 6: Farestald/ polte.

Der er ca. 240 m til nærmeste Beskyttede vandløb i Årup skov NØ for anlægget målt fra stald 1: Løbestald.

Der ligger Beskyttede søer i markerne: 51-0, 52-0, 54-0, 55-0, 55-1, 57-1 og 59-0.

Markerne 51-0 og 61-0 grænser op til Beskyttede vandløb.

Markerne 57-1 og 59-0 grænser op til Beskyttet eng, og mark 61-0 grænser op til Beskyttet mose.

Der er regnet på ammoniakafsætningen til 3 beskyttede naturområder efter Aabenraa Kommunes anvisning.

I en mose, der ligger i skovkanten nordøst for anlægget, kan der forventes en ammoniakafsætning på ca. 0,89 kg N/ha/år som følge af hele produktionen på anlægget. Merdepositionen som følge af udvidelsen er beregnet til 0,086 kg N/ha/år.

I en mose, der ligger syd for anlægget, kan der forventes en ammoniakafsætning på 0,0839 kg N/ha/år som følge af hele produktionen på anlægget. Merdepositionen som følge af udvidelsen er beregnet til 0,0092 kg N/ha/år.

På et overdrev, der ligger øst anlægget, kan der forventes en ammoniakafsætning på 0,108 kg N/ha/år som følge af hele produktionen på anlægget. Merdepositionen som følge af udvidelsen er beregnet til 0,011 kg N/ha/år.

Strandbeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger eller arealer indenfor udpegningen.

Klitfredningslinie:

Der er ingen bygninger eller arealer indenfor udpegningen.

Skovbyggelinie:

Hele anlægget ligger indenfor udpegningen.

Sø- og åbeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger eller arealer indenfor udpegningen.

Kirkebeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger indenfor "Kirkebyggelinien".

Fortidsmindebeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Beskyttede sten- og jorddiger:

Der er ingen bygninger der grænser op til Beskyttede sten- og jorddiger, men følgende marker grænser op til: 50-0, 51-0, 51-1 og 54-0.

Energi

Samlet energiforbrug i nudrift og efter ansøgningen er beregnet ud fra standard tal i Håndbog for svinehold 2007 udgivet af Landbrugsforlaget.

Tabel 3:

Type	Forbrug før	Forbrug efter
EI	476.900	532.000
Fyringsolie stald	40.000 l	2.000 l*
Dieselolie	15.000 l	15.000 l

* Forbruget af fyringsolie til staldene er sat væsentlig lavere efter udvidelse, da det forventes, at opvarmningen kan ske vha. varmegenindvinding fra gyllekølling.

Energibesparende foranstaltninger (BAT vedr. energi)

Der er undertryksventilation i de nyeste staldene, som automatisk op- eller nedjusteres efter behov. Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer. Der er temperaturstyring, alarmer mv. på ventilationsanlæggene.

Lyset slukkes om natten og der vil blive opsat lavenergi lysstofrør i staldene, når de gamle skal skiftes.

Desuden anvendes der gyllekøling i de nye stalde (1, 2 og 3) samt i en del af farestald 5. Gyllekølingen medfører, at der kan genvindes varme. Varmen anvendes til opvarmning af smågrisehuler i farestaldene og gulvvarme i smågrisestalden.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vand

Skønnede forbrugsmængder:

Tabel 4:

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand	6.137 m ³	6.846 m ³
Vask i stald, overbrusning mv.	427 m ³	476 m ³
Rengøring af maskiner	25 m ³	25 m ³

Ejendommen forsynes med vand fra vandværk.

Vandbesparende foranstaltninger (BAT vedr. vandforbrug)

Vandbesparelse opnås vha. drikkekopper/ trug, hvor spild opsamles og intet går til spilde. Der er drikkekopper/ trug i alle stalde. Farestaldene sættes i blød i koldt vand inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand. Staldene vaskes med højtryksrensere, hvilket er vandbesparende.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil eventuelle lækager blive opdaget og repareret med det samme.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (iblødsætning, brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug).

Døde dyr

Selvdøde og aflivede smågrise opbevares i en kølecontainer indtil afhentning bag staldbygningerne. Selvdøde og aflivede søer opbevares på afhentningspladsen indtil afhentning. Søerne lægges på en specialbygget plade (spalter) placeret i nærheden af indkørslen (se situationsplan). Pladen er hævet fra jorden, og dyrene er overdækket af en kadaverkappe.

Antallet af døde søer forventes at være omkring: 150 stk./ år.

Døde dyr afhentes af DAKA 1 gang/ uge eller efter behov.

Affald

Skønnede årlige mængder affald*:

Tabel 5:

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Findes ikke på ejendommen				13.02.08	06.01
Olie- og brændstoffiltre	Findes ikke på ejendommen				16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer	Findes ikke på ejendommen				16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler	Findes ikke på ejendommen				20.01.19	05.12
Spraydåser	I teknik rum	Transporteres selv	Containerpladsen	500 stk.*	15.01.10	23.00
Medicin	Køleskab	Alt bruges		Til en måneds forbrug	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	I teknik rum	Transporteres selv	Kommunens modtageplads for farligt affald	Variierende	18.02.02	66.00
Batterier – alle typer	I teknik rum	Transporteres selv	Containerpladsen	50 stk. *	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container	Meldgaard	Genbrug	35 m ³	15.01.01	50.00
Tom emballage	Container	Meldgaard	Genbrug	35 m ³	15.01.02	52.00

(plast)						
Lysstofrør og elsparepærer	I teknik rum	Transporteres selv	Containerplad- sen	50 stk.*	20.01.21	79.00
Jern og metal	Bag stald bygnin- gerne	Jernhandler	Jernhandler	1.000 kg	02.01.10	56.20
Tomme medicin- glas	Container	Meldgaard	Genbrug	Ca. 100 stk.	15..01.07	51.00

Management

BAT indenfor management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Alle medarbejdere sendes på kursus i medicin håndtering, men ellers foreligger der ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer.

Medarbejderne vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber for både brug af handelsgødning og husdyrgødning.

Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Hvis en so ser ud til at udvikle tendens til skuldarsår lægges en gummimåtte ind i stien.

Herudover vaskes farestaldene rutinemæssigt efter hvert hold. Løbe-/drægtighedsstaldene vaskes en gang årligt – primært i varme perioder, så dyrene ikke bliver kolde, da staldene aldrig er helt tomme.

Ved udbringning af husdyrgødning vises der så vidt muligt hensyn til omkringboende ved at tage højde for vindretning, tæt beboede områder mm.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Egenkontrol

- Der føres logbog over flydelag på gyllebeholdere.
- Registrering af dyr i CHR.
- Registrering i driftsjournal over antal af indsatte dyr, antal dyr bortskaffet til DAKA og antal af dyr sendt til slagting.
- Der føres E-kontrol
- Før pumpning af gylle fra forbeholder tjekkes først om der er plads.
- Gyllepumpning overvåges.
- Der føres journal over medicinforbrug

- Pulverslukkere kontrolleres årligt.
- I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) findes i regnskabet
- Hvert 5. år kontrolleres elinstallationerne af autoriseret elinstallatør.

Ansøger har ingen yderligere forslag til egenkontrol. Så vidt muligt vil det gerne undgås, at skulle føre udførlige driftsjournaler, da der jo ikke bruges flere end de nødvendige ressourcer i form af råvarer, hjælpestoffer, energi mv.

Ansøgt anlæg – Ejendomme

Anlæggets navn:
Årupgård

Ejendomsnummer:
5800016807

CVR-nr.: 12194390
CHR nr.: 84268

Spildevand

Spildevandsmængde
Tabel 6:

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	427 m ³	476 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskevand fra vaskeplads	25 m ³	25 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Regnvand fra vaskeplads (ca. 10 x 10 m)	70 m ³	70 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stald	100 m ³	100 m ³	Lukket septiktank	
Tagvand	6.165 m ³	6.165 m ³	Dræn	Ingen

Mængden af rengøringsvand til vask af stalde, drikkevandsspild mv. er beregnet vha. normtal fra Håndbog for svinehold 2008 udgivet af Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret.

Spildevand tilledt gyllebeholder

Se punktet "Spildevandsmængde".

Spildevand afledning

Se punktet "Spildevandsmængde".

Transport

Tabel 7:

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder	12	12
Fyringsolie/brændstof	52	26
Afhentning af smågrise	52	52
Levering af slagtesøer	26	26

Indkøb af polte	12	12
Afhentning af døde dyr	52	52
Gyllekørsel	270	300
Maksimalt i alt	476	480

Antallet af transporter er skønnede.

Det forventes ikke at antallet af transporter vil ændre sig væsentlig. Umiddelbart går den øgede transport af gylle lige op med faldet i transporterne af brændstof.

Transporter med gylle går hovedsageligt ikke igennem tæt bebyggede områder. Nogle få marker ligger dog, så der kan blive kørt igennem Stubbæk. Transportruterne er vist på bilag.

Hvorvidt f.eks. fodertransport og dyretransporter passerer tæt bebyggede områder, afhænger af den rute som hhv. foderfirma / chauffør vælger. Dette ligger udenfor ansøgers indflydelse. Dog kan det nævnes, at der er god adgang til ejendommen fra større veje.

Adgangen til ejendommen sker ad offentlig vej.

Størsteparten af transporterne sker indenfor tidsrummet kl. 6-19, mens der i forbindelse med høst og udbringning af husdyrgødning vil kunne forekomme transporter i aften- og nattetimerne.

Risici

Redegørelse for mulige uheld

Der er som sådan ikke lavet særlige foranstaltninger til at imødegå driftsforstyrrelser og uheld, men anlægget er indrettet på en måde, der bevirker at risikoen for at driftsforstyrrelser og uheld minimeres.

Gyllen løber med træk og slipsystem fra stalden til fortankene, hvorfra gyllen pumpes til gyllebeholdere. Gyllebeholderne er uden pumpe så udslip herfra vil kun finde sted, hvis de kollapse. I så fald vil gyllen løbe ud på de omkringliggende marker og samle sig i en lavning syd for anlægget. Det kan nævnes at gyllebeholderne også er gravet forholdsvist langt ned, så en mindre del end normalt (maks. 1,5 m) er over jordoverfladen.

Der anvendes gyllevogn med læssekran som sikrer at der ikke sker spild i forbindelse med fyldning af gyllevogn.

I forbindelse med fx sygdomsudbrud med efterfølgende restriktioner over for svineflytninger eller slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtemissionen fra stalden bliver større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.

Olietanken står indendørs på ben på betongulv.

Se punktet "Oplag af olie og kemikalier" for yderligere oplysninger om olietanken.

Minimering af risiko for uheld

Se "Redegørelse for mulige uheld".

Minimering af gene ved uheld
Se "Redegørelse for mulige uheld".

Støjkilder

Beskrivelse af støjkilder

Tabel 8:

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På tagene	Hele døgnet
Fodringsanlæg	I foderrummet	Kl. 6.00 – 21.00
Kompressor	I foderrummet	Ca. 1 time/ døgn

Fodringsanlægget, kompressor og ventilationsafkastene kan ikke høres uden for staldene!

Driftsperiode for støjkilder

Se Beskrivelse af støjkilder.

Tiltag mod støjkilder

Der er ikke foretaget særlige tiltag for at dæmpe støjkilder. Dette er ikke skønnet nødvendigt grundet anlæggets placering i forhold til naboer og arten af støjkilderne.

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Se under punkterne "Fluegener" og "Rottebekæmpelse".

Fluegener

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier. I alle staldafsnit anvendes der rovfluer hver anden måned.

Rottebekæmpelse

Ejendommen er tilmeldt rottebekæmpelsesordning hos firmaet Mortalin. Der er opsat rottekasser som tilses hver anden måned. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig, og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres. Der kan desuden nævnes at ejendommen netop har gennemgået en gennemgribende renovation, der har gjort staldforholdene/ foderrummet mere ryddelig.

Kemikalier

Pesticider og sprøjteudstyr

Der oplagres ingen pesticider på ejendommen, det opbevares på ejendommen Lauesgårdsvej 11. Det er også hovedsageligt på ejendommen Lauesgård marksprøjten påfyldes, der kan være til ca. 60 ha i marksprøjten. Skulle det være nødvendigt med supplerende vand/ sprøjtemidler sker påfyldning på vaskepladsen, hvorfra der er afløb til gyllebeholderen.

Rengøring af sprøjteudstyr sker på markerne med vand fra vandtank på sprøjten. Rengøringsvandet udsprøjtes på marken med sprøjteudstyret.

Oplag af olie og kemikalier

Tabel 9:

Olietanke:	Volumen	Fremstillingsår	Tanknr.	Godkendelsesnr.
Fyringsolietank til stald	2.500 l	2005	07 V 6397	55-5820
Dieselolietank	4.000 l	1992	2060	Ikke opgivet

Ensilageopbevaring

Ensilage og foderopbevaring

Der findes 2 udendørs siloer på 4.200 tønder til korn. Der opbevares sojaskrå i en udendørs silo på 30 tons.

I halmladen opbevares omkring 100 bigballe, som køres ind umiddelbart efter høst. I den forbindelse kan det støve lidt.

I foderladen opbevares diverse mineraler/ vitaminer.

Indblæsning af foder kan medføre en del støv, men der forventes ingen støvgener udenfor ejendommens egne arealer.

Diverse

Lysforhold

Placeringen af den udendørs belysning kan ses på bilag, der vil ikke blive ændret på lys forholdene i forhold til nudrift situationen. Med afstanden til nærmeste nabo forventes belysningen ikke at medføre gener.

I forbindelse med høst kan det forekomme, at maskinerne kører med lys.

Foranstaltninger ved ophør af produktion

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller også vil anlægget blive tømt for dyr og gødning. Rester af rengøringsmidler, medicin, kanyler samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

Egenskaber for staldafsnit – ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Der bruges desinfektionsmidlet Virkon S el.lign. og der vaskes i farestalden efter hvert hold farin-ger.

Overbrusning af svinestalde

Der er etableret overbrusning i alle stalde. Overbrusningsanlægget benyttes til køling af dyrene + i blødsætning i farestaldene.

Ventilationsoplysninger

Staldafsnit nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation i m ³ /h	Antal afkast (udsugninger)	Afkasthøjde
Stald 1: Løbestald	Undertryk	13.750	4	7 m
Stald 2: Drægtighedsstald	Undertryk	14.000	4	7 m
Stald 3: Drægtighedsstald	Undertryk	14.000	1	7 m
Stald 4: Flex fravænningsstald	Undertryk	10.500	1	4 m
Stald 5: Farestald	Ligetryk	12.000	8	4 m
Stald 6: Farestald/polte	Ligetryk	Skal renoveres	Skal renoveres	4 m
Stald 7: Farestald	Ligetryk	8.000 m/ time	5	5 m

Foderoplysninger

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normalt. Der beregnes ligeledes på normalt i ansøgt drift.

Søerne på Årup Gård fodres med henholdsvis en drægtighedsblanding og en diegivningsblanding, hvilket er en fordel både økonomisk og ammoniakmæssigt. Der anvendes foder tilsat fytase. Fasefodring samt foder tilsat fytase vurderes at være BAT.

Det vurderes, at der anvendes foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).

Vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder til svin:

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾
So	drægtighed	13-15	0,43-0,51
	diegivning	16-17	0,57-0,65

Bedst tilgængelig staldteknik

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Af BREF-dokumentet fremgår det, at følgende staldsystemer er BAT for sotalde:

Staldsystemer for søer, løbeafdelingen og drægtighedsstalden:

- Fuld- eller delspaltegulv med vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle, eller
- Delvist spaltegulv med reduceret gødningskanal

Staldsystemer for søer, farestalden:

- En farestald med fuldt spaltegulv i plast eller metal og med:
- kombineret vand- og gødningskanal, eller
- skyllesystem med gødningsrende, eller
- en gødningsforfybning nedenunder.

Endvidere findes der 2 BAT-byggeblade til sotalde

- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund (drægtighedsstald)
- Faresti med delvist spaltegulv
-

Miljøstyrelsen har derudover udgivet 3 BAT-blade vedr. staldindretning til svin:

- Gyllekøling i svinestalde (19.05.2009)
- Svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde (19.05.2009)
- Luftrensning med syre (19.05.2009)

Det samlede anlæg indeholder kun stalde med delvis spaltegulve (med undtagelse af en enkelt faresti og flex fravænningsstalden) med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle. Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i BREF-dokumentet. Der udsluses gylle hver 2. uge, og normalt aldrig i tidsrummet fredag eftermiddag til og med søndag samt på helligdage. Hele anlægget har gennemgået en omfattende renovering, på nær de gamle drægtighedsstalde.

Staldsystemer for smågrise:

- "Flatdeck" med fuldt eller delvist tremmegulv og vakuumsystem for jævnlig fjernelse af gylle, eller
- Delvist spaltegulv (dobbel klimasystem), eller
- Delvist spaltegulv af plast eller metal og et skrånende eller konvekst gulv, eller
- Delvist spaltegulv med plast- eller metaltremmer og en flad gødningsrende og kanal for spildt drikkevand, eller
- Delvist spaltegulv med trekantede metaltremmer og en gødningskanal med skrå sider.

Flex fravænningsstalden er etableret med fuldspalter og overdækning i den ene ende (toklimasystem). Ansøger har desuden lagt gummimåtter ind der dækker ca. 60 % af spaltearealet.

Ved at indtaste denne stald som en to-klimastald med delvist spaltegulv i det elektroniske ansøgningssystem ses det, at besparelse ved at lave denne flex-fravænningsstald om til delvist spaltegulv vil være 4 kg N, idet der kun går ca. 0,6 DE i stalden. Dette er således en meget lille miljømæssig besparelse, der på ingen måde kan berettige, at man tager gulvet op og laver det om til delvist spaltegulv. Aabenraa Kommune har lagt et niveau for hvad de mener, der er rimeligt at forlange af investeringer i forhold til den opnåede miljøgevinst – dette er lagt ved 40 kr./kg N. Hvis dette overføres til en ombygning af flex-fravænningsstalden, ville det betyde, at en miljøgevinst på 4 kg N/år berettiger omkostninger på ca. 160 kr/år. Det vil således på ingen måde være BAT at ombygge stalden til delvist spaltegulv.

En mindre del af farestalden (stald 5) er indrettet med fuldspalter. Ved at indtaste delvist spaltegulv i stedet for fuldspalter i ansøgningssystemet kan det ses, at en ombygning af denne stald til delvist spaltegulv ville kunne give en besparelse på 47 kg N/år. Aabenraa Kommune har lagt et niveau for hvad de mener, der er rimeligt at forlange af investeringer i forhold til den opnåede miljøgevinst – dette er lagt ved 40 kr./kg N. Hvis dette overføres til en ombygning af farestalden, ville det betyde, at en miljøgevinst på 47 kg N/år berettiger omkostninger på ca. 1880 kr/år. Hvis gulvet skal afskrives over 15-20 år, vil det give en investeringsramme på 28.000 – 38.000 kr. En ombygning af stalden, opbrækning af det eksisterende gulv, skrotning af inventar, opfyldning af kumme, ilægning af nyt gulv, installering af nyt inventar, ekstra udgifter til opstaldning af søerne et andet sted, driftstab, scrapværdi af det eksisterende gulv mv. vil på ingen måde kunne klares for dette beløb. Det vurderes således ikke, at en ombygning af farestalden til delvist spaltegulv kan siges at være Bat.

I de nye og nyrenoverede staldafsnit (stald 1, 2 og 3, hhv, løbestald, drægtighedsstald og udvidelse af drægtighedsstald) er der installeret gyllekøling med linespilsanlæg, hvilket reducerer ammoniakfordampningen. Der er installeret 2 pumper med en samlet varmeydelse på mellem 75 og 80 kW, hvilket vil sige, at der er en køleydelse på ca. 55 kW.

I det elektroniske ansøgningssystem er indtastet en lille køleprocent på 5 % i 8760 timer. Den aktuelle køling, som forsyner staldanlægget med varme, kører langt mere end det indtastede, og den faktiske reduktion af ammoniakken vil derfor være betydeligt større. Det vurderes at være BAT at køle i det omfang varmen med fordel kan udnyttes. Det vurderes ikke at være BAT at installere gyllekøling i de eksisterende stalde, da det vil kræve at kummerne brækkes op.

Ud over BREF-dokumentet og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. IT-systemet kommer til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

BREF-dokumentet konkluderer, at farestalde med bokse med et delvist spaltet gulv og en reduceret gødningskanal ikke er BAT – mens et fuldspaltet gulv er det, hvis det er på plast eller metalgulv. På dette punkt er der ikke overensstemmelse mellem BREF-dokumentet, BAT-byggebladene og www.husdyrgodkendelse.dk.

Fravalg af teknologi

Der etableres ikke et anlæg til svovlsyrebehandling af gyllen i nogen af staldene. Der er udgivet et BAT-blad vedr. svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde. Der er ikke udarbejdet BAT-blad vedr. forsuring for soanlæg eller smågrisestalde, og forsuring er ikke afprøvet / dokumenteret for staldanlæg med delvist spaltegulv. Det fremgår af BAT-bladet blandt andet, at teknikken endnu er så ny, at anlæggets levetid ikke kan fastlægges ud fra erfaringer, og at teknikken er forbundet med

øgede investeringer og driftsomkostninger i f.t. referencesystemet. Gylleforsuring kræver at gyllen kan pumpes tilbage i kummerne for at opnå reduktionen af ammoniakfordampningen inde i stalden. Dette vurderes at være vanskeligt at koble på et eksisterende anlæg, der ikke er bygget til det, og kan slet ikke lade sig gøre i en stald med linespil, som drægtighedsstalden. Det fremgår endvidere af BAT-bladet, at driftsomkostningerne øges med 21-29 kr. pr. produceret slagtesvin eller med 5-7 % af driftsomkostningerne eksklusiv værdi af sparet N ved installering af gylleforsuring i nye stalde. Der er ikke regnet på driftsomkostninger hvis forsuring skulle installeres i for eksempel en farestald eller en smågrisestald. Der er ikke i BAT-bladet regnet på hvad det ville koste at installere forsuring i eksisterende stalde, dette vil være dyrere. Det vurderes ikke at være et reelt alternativ at installere gylleforsuring på ejendommen.

Der etableres ikke luftvasker med syre i det nye so-anlæg. Luftvaskere med syre i slagtesvinestalde er beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blad af 17.03.09. Det fremgår af BAT-bladet blandt andet, at danske undersøgelser har vist, at tilstopning af filtret forekommer mere eller mindre hyppigt. Tilstopning er kritisk, idet det påvirker rensningseffektiviteten, energiforbruget og øger risikoen for driftsproblemer i stalden i form af bl.a. dårligt indeklima og forringet dyrevelfærd, og at teknikken er forbundet med øgede investeringer og driftsomkostninger i f.t. referencesystemet. Det fremgår endvidere af BAT-bladet, at driftsomkostningerne øges med 12-17 kr. pr. produceret slagtesvin eller med 3-4 % af driftsomkostningerne eksklusiv værdi af sparet N ved 60 % luftrensning, dette er beregnet i forhold til installering i nye stalde. Ved installering af luftvaskere i eksisterende stalde vil udgiften pr. produceret dyr være større. Der er ikke opgjort mer-udgifter til syrerensning i soanlæg eller smågriseanlæg. Det vurderes, at det er så dyrt, at luftrensning med syre ikke er proportionalt. Luftvasker med syre er ikke beskrevet i BREF-dokumentet.

Gødningsopbevaringsanlæg

Tabel 10:

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelses år	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder 1	1.935	1993/ 1984	Flydelag	36	36
Gyllebeholder 2	3.500	1993	Flydelag	64	64
I alt	5.435				

Bedst tilgængelig opbevaringsteknik

Da der er tale om:

- stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lagrene tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholdernes bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderne er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)

og beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Bedst tilgængelig udbringningsteknik

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på week-end- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Gødningsmængden tilpasses de enkelte afgrøders behov og tilpasses evt. tilførsel af anden gødningstype.

Gødningen udbringes så vidt muligt umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst- og næringsstof optag forekommer, hvilket nedsætter fordampning og lugtgener, da planterne hurtigt optager den tilførte gødning.

Vedr. udbringning følges de anvisninger (omkring snedækkede/ skrånende/ vandmættede/ oversvømmede arealer), der er angivet i BREF-dokumentet og som findes som generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække.

Der bruges normalt traktor og gyllevogn med slæbeslanger, da det medfører for store afgrødeskader, at benytte nedfælder i voksende afgrøder.

På sort jord nedfældes gyllen eller nedpløjes hurtigst muligt.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

LandboSYD

Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
 Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Situationsplan
Årup skovvej 60

Dato: 08.06.2010 / 19:06:00

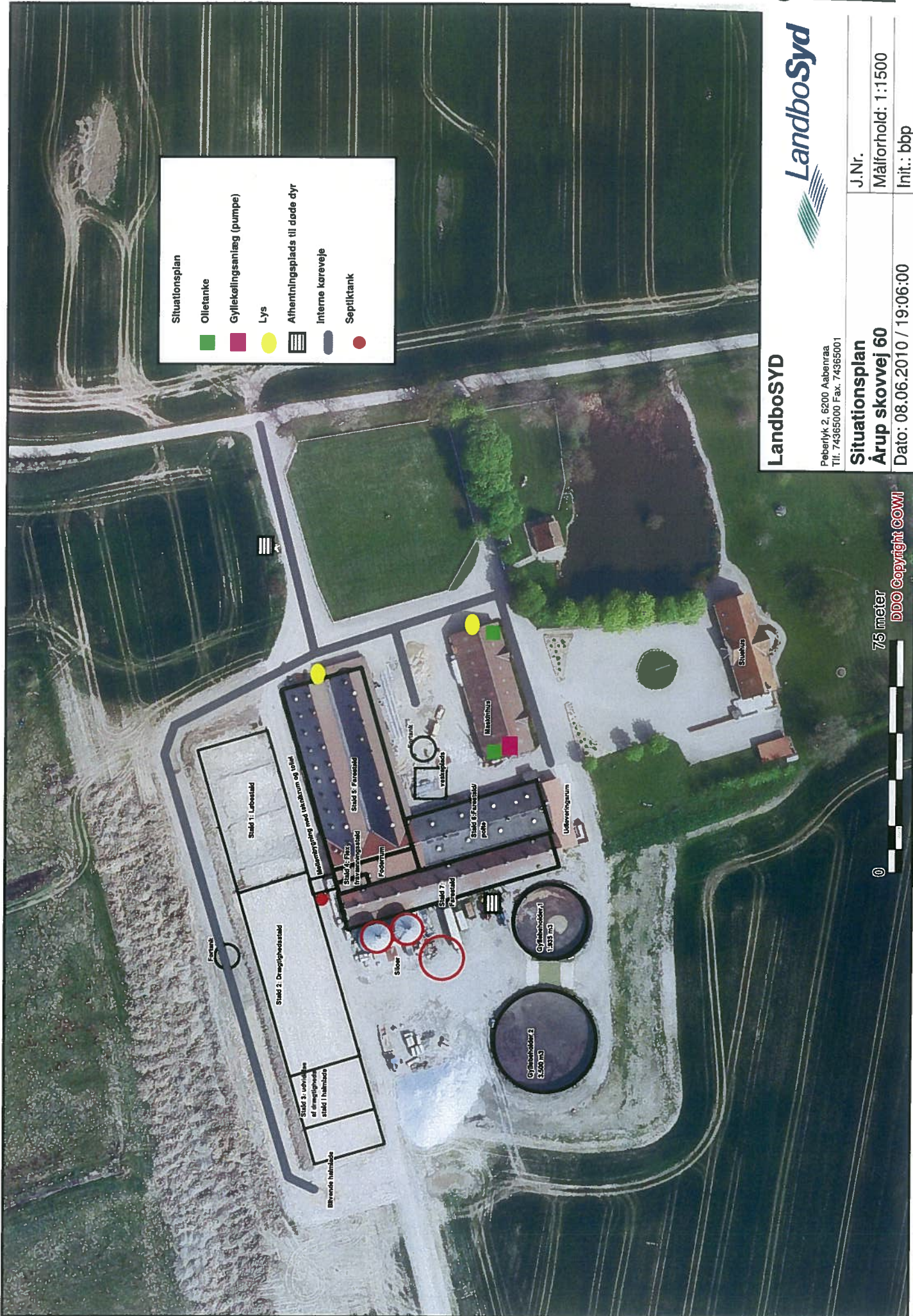
J.Nr.

Målforhold: 1:1500

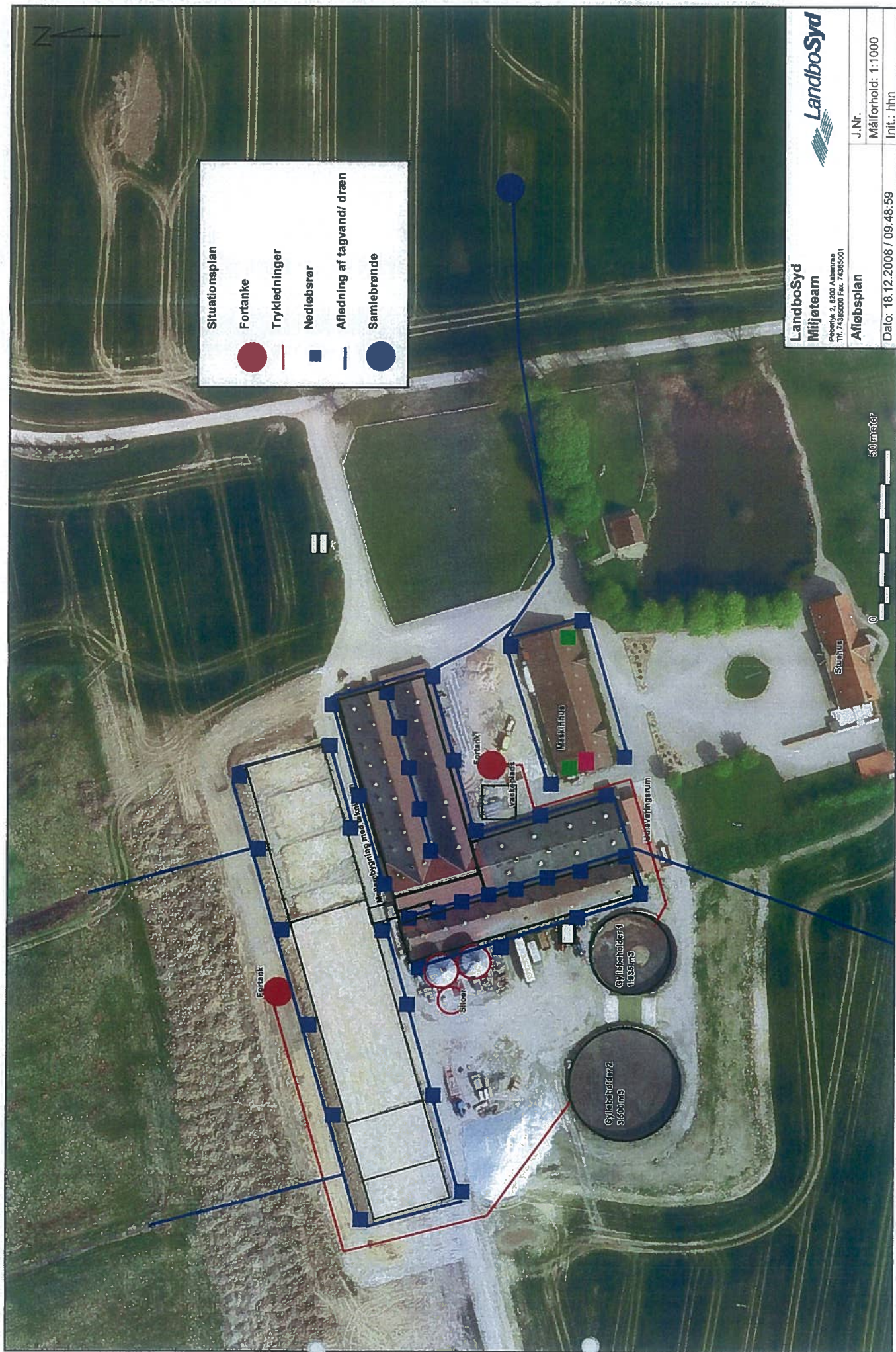
Init.: bbp

Situationsplan

- Oiletanke
- Gyllekøllingsanlæg (pumpe)
- Lys
- Afhentningsplads til døde dyr
- Interne køreveje
- Septiktank

75 meter
 DDO Copyright COWI

Situationsplan

- Fortanke
- Trykledninger
- Nedløbsrør
- Afløbning af tagvand/ dræn
- Samlebrønde

LandboSyd

LandboSyd Mijøteam
 Porsøvej 2, 6700 Aabenraa
 Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Afløbsplan

J.Nr. Målforshold: 1:1000
 Init.: hhn

Dato: 18.12.2008 / 09:48:59

Landbrugets Byggeblade

Bygninger • Teknik • Miljø

Love og vedtægter

Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet

Arkivnr. 95.03-03

Udgivet Marts 1993

Skemasæt til beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrgødning

Revideret 28.10.2009

Side 1 af 13

Skemasæt til beregning af:

- Gødningsmængder ab lager
- Korrektion af vandmængder
- Produceret gødningsmængde pr. måned
- Tilstrækkelig opbevaringskapacitet

Skemasættet kan anvendes til dokumentation for, at opbevaringskapaciteten for husdyrgødning opfylder gældende regler for udbringning og udnyttelse af husdyrgødningen.

Gødningsmængderne er angivet på grundlag af "Normtal for husdyrgødning - 2009" udgivet af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Århus universitet, Institut for husdyrbiologi og – sundhed.

Ejer	Laurits Hansen	Tlf.
Adresse	Rimp Skovvej 60, 8200 Åabenraa	
Kommune	Åabenraa	
Dato	17/11-09	

Beregningen er udført af	BRITT BJERRE PAULSEN, LANDBRUGSYD	
Dato		
Underskrift	Britt Bjerré Paulsen	

Dansk Landbrugsrådgivning
Landscentret | Plan & Miljø

Udkærsvej 15, 8200 Århus N • Tlf. 87-10 50 00 • www.landscentret.dk

Beregning af gødningsmængder ab lager fra dyr på stald hele året - svin

Husdyrart / staldtype	Antal dyr	Mængde gødning i ton									
		Gylle		Staldgødning		Ajele					
		Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år	Ton pr. dyr	Ton pr. år				
Søer, løbe- og drægtighedsstalden											
Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	1400	3,92	2488								
Individuel opstaldning, fuldspaltegulv		3,92									
Individuel opstaldning, fast gulv				0,51		1,71					
Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv		2,15								0,67	
Løsgående, dybstrøelse										1,78	
Løsgående, dybstrøelse + fast gulv		2,15								0,67	
Løsgående, delvis spaltegulv		4,64									
Søer, farestald											
Kassestier, delvis spaltegulv	1400	1,68	7352								
Kassestier, fuldspaltegulv		1,68									
Friland, færeperiode										1,26	
Smågrise fra 7,3 til 33 kg											
Toklimastald, delvis spaltegulv	900	0,144									
Fuldspaltegulv	900	0,139	125								
Drænet gulv + spalter (50/50)		0,145									
Fast gulv				0,019		0,079					
Dybstrøelse										0,027	
Slagtesvin fra 33 til 107 kg levende vægt											
Delvis spaltegulv (50-75% fast gulv)		0,47									
Delvis spaltegulv (25-49% fast gulv)	846	0,47	398								
Fuldspaltegulv		0,51									
Drænet gulv + spalter (33/67)		0,51									
Fast gulv				0,10		0,33					
Opdelt lejeareal		0,32								0,09	
Dybstrøelse										0,17	
Samlet mængde svinegødning, ton pr. år		Gylle:	8368	Staldgødning:		Ajele:		Dybstrøelse:			

Korrektion af vandmængder mv.

- Mængden af gylle, gødning og ajle er baseret på forudsætninger m.v. som er angivet i DJF-rapport nr. 36 (Normtal 2009).
- Specielle indretnings- og driftsforhold i de enkelte besætninger, særligt med hensyn til forbrug af vand og strøelse, kan medføre afvigelser.
- Væsentlige afvigelser i mængderne vil have betydning ved udarbejdelse af gødningsplaner og gødningsregnskab.
- Afvigelse kan eventuelt påvises ved analyse af gylle og ajle.
- Mængden af møddingsvand er indregnet med 0,4 m³ pr. m² møddingsplads med en kapacitet på 1,6 t fast gødning pr. m².
- Mængden af regnvand i gyllebeholdere er indregnet med 0,4 m³ pr. m² beholderoverflade, 4 m dyb beholder.

	Aledes til:		
	Gyllebeholder m ³ pr. år	Ajlebeholder m ³ pr. år	Anden beholder m ³ pr. år
A Ensilagesaft, m ³			
A Afløb fra ensilageplads, 0,7 m ³ /m ²			
B Rengøringsvand, mælkerum - kun bindestalde			
C Afløb fra befæstede arealer, 0,7 m ³ /m ²			
D Nedbør i gyllebeholder			
D Afløb fra møddingsplads			
D Rengøring i stalde, m ³			
D Drikkevandsspild, m ³			
D Andet, type _____			
I alt ekstra vand m.v., m ³ pr. år			

A: Aktuelt for kvægbrug med ensilageplads/-silo.

B: Aktuelt for brug med malkekvæg i bindestald, hvor rengøringsvand fra mælkerum afledes til beholder.

C: Aktuelt hvor overfladevand fra udendørs befæstede arealer afledes til beholder.

D: Kun aktuel på husdyrbrug, hvor de indregnede vandmængder på side 2-10 afviger væsentligt i det aktuelle tilfælde.

Begrundelse for korrektionen:

vaskeplads samt befæstet areal

Beregning af produceret gødningsmængde pr. måned

	Gyllebeh. m ³	Møddingpl. m ³	Ajlebeh. m ³	Dybstrøelse ton
Gødningsmængde pr. år, forestående skemaer	8363			
Ekstra vand m.v. pr. år, skema ovenfor	95			
I alt pr. år	8458			
I alt pr. måned, dyr på stald	704			
I alt ved _____ måneders opbevaring				
Reduktion af mængde pr. måned for køer på græs i månederne: _____	+	+	+	+
Reduktion af mængde pr. måned for ungvæg på græs i månederne: _____	+	+	+	+

Samlet opbevaringskapacitet på Årupgaard er:

Beholder 1: 1935 m³

Beholder 2: 3500 m³

Kap. i kældere + fontæne:

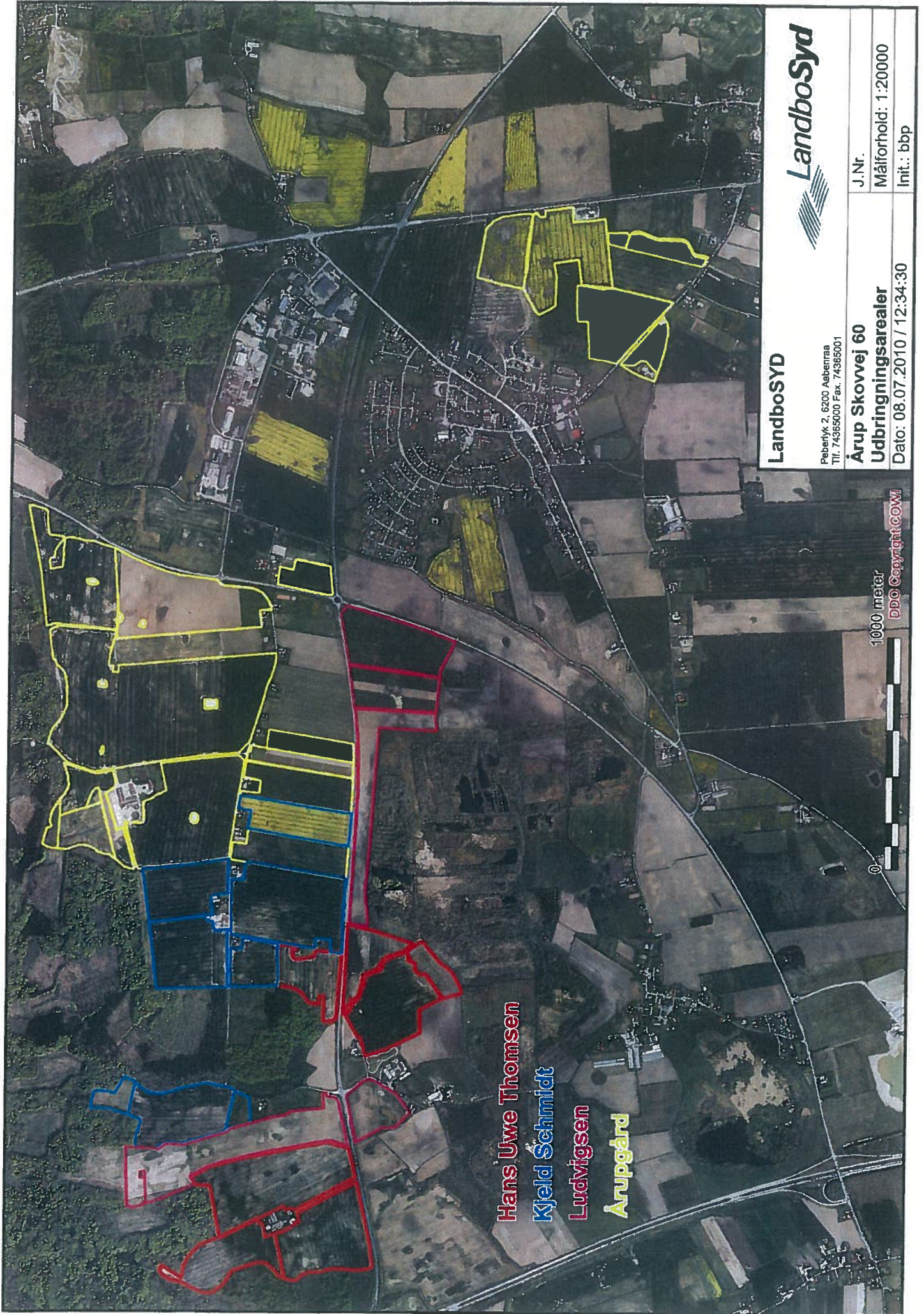
1000 m³

6435 m³

Dvs der er kap. til følgende antal uds:

$$6435 \text{ m}^3 / 704 \text{ m}^3 / \text{uds} = \underline{\underline{9.15 \text{ uds}}}$$

Hans Uwe Thomsen
Kjeld Schmidt
Ludvigsen
Arupgård

LandboSYD

Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Arup Skovvej 60
Udbringningsarealer

Dato: 08.07.2010 / 12:34:30

J.Nr.

Målførhold: 1:20000

Init.: bbp

1000 meter

DDO Copyright COWI

Fuldmagt.

Undertegnede Laurits Hansen befuldmægtiger herved LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa til at indsende ansøgning om miljøgodkendelse efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til Åbenrå Kommune via IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk.

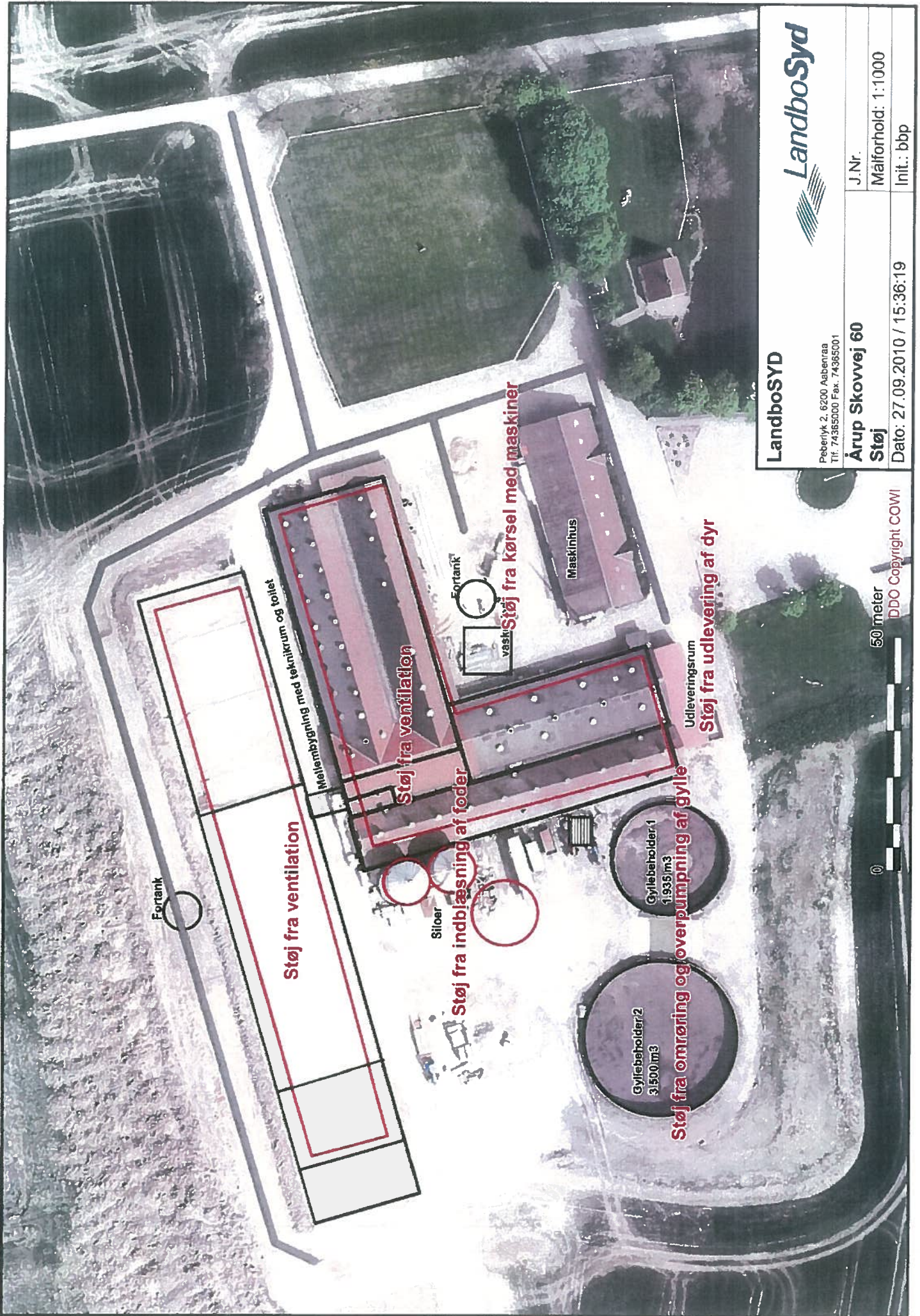
Undertegnede bekræfter samtidig at have gennemlæst ansøgningen om miljøgodkendelse, og erklærer sig indforstået med forudsætningerne heri.

Fuldmagten er gældende for dette forhold, så længe Deres engagement består hos LandboSyd.

Aabenraa, d. ^{17.12.}...../.....-2008

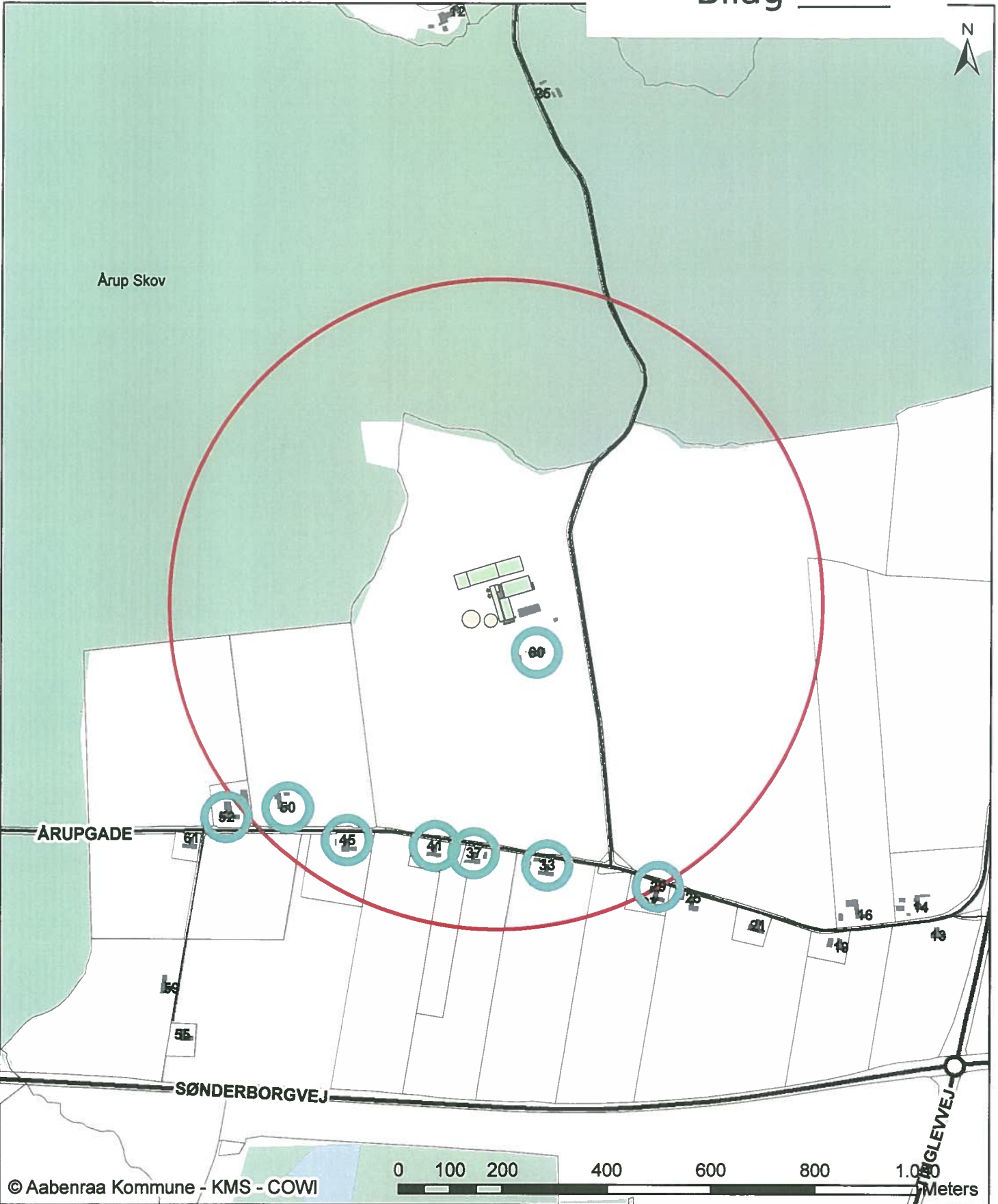

Underskrift

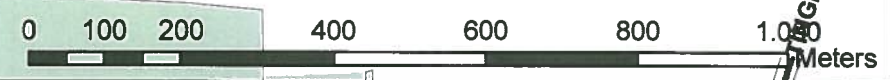

LandboSYD	
Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74365000 Fax. 74365001	
Årup Skovvej 60	J.Nr.
Støj	Målforhold: 1:1000
Dato: 27.09.2010 / 15:36:19	
Init.: bbp	

50 meter
DDO Copyright COWI

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI

Aabenraa Kommune 	Teknik & Miljø Plantagevej 4, Bov 6330 Padborg	Initialer: jlz
		Dato: 21-09-2010
Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa Beregnet konsekvensområde er 627,4 m		Målforshold: 1:10.000
		Tegn. nr.:

AABENRAA AFDELING

Formand: Per Kleis Bønnelycke, Møllegården 21, 6340 Kruså
Telefon: 7467 6767
E-mail: kleis@mail.dk

Kruså, den 21. august 2010

Høringssvar Årup Skovvej 60

Danmarks Naturfredningsforening har i første uge af august 2010 fra Aabenraa Kommune modtaget udkast til miljøgodkendelser på i alt 6.000 sider.

I denne situation er det umuligt at følge vores normale procedurer for sagernes behandling, som er lagt an på en mere spredt fordeling.

Vi har derfor måttet udsætte behandlingen af en del sager, herunder ovennævnte sag, som først vil blive behandlet af DN, når den endelige miljøgodkendelse foreligger.

Det er beklageligt i forhold til ansøgerne, som derved ikke får mulighed for ud fra DN's bemærkninger at foretage tilpasninger af deres projekter.

Venlig hilsen

Per Kleis Bønnelycke.

DET ØKOLOGISKE RÅD
FREMTIDENS MILJØ SKABES I DAG

Aabenraa Kommune
Teknik og Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

13. september 2010.

Bemærkninger til udkast til miljøgodkendelse af svinebrug på Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa.

Det Økologiske Råd har modtaget et udkast til miljøgodkendelse af svineproduktion på Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa, i henhold til § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til udtalelse.

Udkastet til miljøgodkendelse indebærer en udvidelse af produktionen fra 1.255 søer (28,4 smågrise/årsso) og 3.514 smågrise (7,2-9 kg) til 1.400 søer (30 smågrise/årsso), 250 smågrise (8-20 kg) samt 250 polte (20-107 kg).

Det svarer til en udvidelse fra 293,22 dyreenheder (DE) til 339,70 DE.

Ammoniaktabet er på 4.966,09 kg N/år svarende til 14,6 kg N/DE.

Det Økologiske Råd finder, at der skal stilles BAT-krav svarende til Miljøstyrelsens udkast til vejledende emissionsgrænseværdier for søer og smågrise.

Det Økologiske Råd finder, at BAT er følgende:

53 søer delvist spaltegulv/fuldspaltegulv á 3,74 kg N	= 198 kg N
1.202 søer delvist spaltegulv/delvist spaltegulv á 3,01 kg N	= 3.618 kg N
145 søer i udvidelse á 2,7 kg N	= 392 kg N
250 smågrise (8-20 kg) x 0,071 x 0,495(korrektion for vægt)	= 9 kg N
<u>250 polte (20-107 kg) x 0,29 x 1,184(korrektion for vægt)</u>	<u>= 86 kg N</u>
I alt	= 4.303 kg N

Da ammoniaktabet i den ansøgte drift er på 4.966,09 kg N er BAT-kravet ikke opfyldt.

Med venlig hilsen

Hans Nielsen

Vedrørende miljøgodkendelse af svinebruget Årupgaard –Årup Skovvej 60, 6200 Aabenraa.

Har selv søgt om udvidelse af egen kvægbesætning, og har i den forbindelse selv brug for vores egne og udpagtede jorde til gyldeudbringning.

Prioritet for gylle på vores jorde.

- 1 vores eget behov for at overholde dyreenheds-kravet
- 2 Elly Anker
- 3 Laurits Årupgaard
- 4 Mogens Nielsen

Vedrørende miljøgodkendelse af svinebruget Skovgård – Røllum Skovvej 36, 6200 Aabenraa.

Der haves ingen gylleaftale med Mogens Nielsen på 15,10 ha. Heller ikke gennem det der er bortforpagtet til Peter From Eriksen.

Og der haves ingen gylleopbevaring hos os. Så kapacitet er ikke på 10 mdr.

Kan se der er fotograferet og kommenteret arealer og gyllebeholder af vores, der ikke indgår som mulig marker til fremtidig gødningsanbringelse.

Med venlig hilsen Jacob og Susanne Ludvigsen